

વિકલાંગ વ્યક્તિઓ માટે સેવારત સંસ્થાઓની માહિતી પુસ્તિકા

વડોદરા જિલ્લો
ગુજરાત

અનુક્રમણિકા

● પ્રસ્તાવના।	
● માહિતી પુસ્તિકાનો ઉપયોગ કેવી રીતે કરવો?	
● સંસ્થાઓની યાદી	
● સંસ્થાઓની વિશિષ્ટ માહિતી	
૧. પુનર્વસન સંસ્થાઓ	૧
૨. વિકલાંગ બાળકો માટે સંકલિત શિક્ષણ	૪૧
૩. સહાયકો, સહાયક સાધનો અને ઉપકરણો પૂરવઠાકારો	૪૫
૪. વ્યાવસાયિક પુનર્વસન કેન્દ્ર	૪૬
૫. જિલ્લા વિકલાંગતા પુનર્વસન કેન્દ્ર (ડીડીઆરસી)	૫૧
૬. વિશેષ રોજગાર વિનિમય કેન્દ્ર	૫૩
૭. હોસ્પિટલો	૫૫
૮. વિકાસલક્ષી સંસ્થાઓ	૫૩
● સેવાઓની વિષય જૂદી	
● પરિશિષ્ટો	
૧. વિકલાંગ વ્યક્તિઓ માટેની યોજનાઓ	૧
૨. વિકલાંગ વ્યક્તિઓ માટેના અધિનિયમો અને વિધેયક	૧૬
૩. વિકલાંગ વ્યક્તિઓ માટે ટેલિફોન સહાય સેવા (હેલ્પ લાઇન)	૨૫
૪. વિકલાંગ વ્યક્તિઓ માટેના આયુક્તશ્રીનું કાર્યાલય	૨૭
● પ્રતિભાવ માટેનું નમૂનાપત્રક	

પ્રસ્તાવના

ભારતમાં વિકલાંગતાના સંખ્યાપ્રમાણ વિશે અનેક અંદાજો છે. વસ્તી ગણતરી ૨૦૦૧ દર્શાવે છે કે વિકલાંગતાની અસર પામેલી વસ્તી કુલ વસ્તીના ૨.૨ ટકા છે. વિશ્વ આરોગ્ય સંગાઈન (ડબ્લ્યુએચેઅ) આ આંકડો કુલ વસ્તીના પથી ૬ ટકા જેટલો મૂકે છે જ્યારે અન્ય અહેવાલો આ આંકડાને ૧૦ ટકા જેટલો ઉંચો દર્શાવે છે.^૧ આ લોકોમાં હુંગામી (કામચલાઉ કે ટૂંકા ગાળા માટે) વિકલાંગ જનોને ઉમેરીએ તો આ આંક ધાણો ઉંચો થશે.

હુંગામી અને કાયમી વિકલાંગતાઓ ધરાવતાં બન્ને જનોને દવાખાનાઓ, કસરત ઉપચાર કેન્દ્રો તેમ જ સહાયકો અને સહાયક સાધનો અને ઉપકરણો જેવી સેવાઓ મેળવવાની જરૂર રહે છે. વધુમાં વિકલાંગતાઓ ધરાવતા લોકો તેઓને શિક્ષા, વ્યાવસાયિક તાલીમ અને રોજગારી માટેની સહાયતા કર્યાંથી મળી શકે તે પણ જાણવા મંગો છે. આ સેવાઓનાં સ્થાન કર્યાં છે અને તેઓને કેવી રીતે મેળવવી તેના વિશેની માહિતી વારંવાર સમુદ્દર આધારિત સંગાઈનો કે જેઓ વિકલાંગ વ્યક્તિઓના સંપર્કમાં હોય છે તેમની પાસેથી તરત જ હાજરમાં મળતી નથી. ગ્રામ કક્ષાએ કાર્ય કરતાં સંગાઈનો અને પુનર્વસન પૂર્ણ પાડનારાઓ વર્ચ્યે મોટા ભાગે અપૂર્વટું સંકલન અને સંબંધ જોડાણ હોય છે.

આ માહિતી પુસ્તિકા એવી રીતે તૈયાર કરવામાં આવી છે કે જેથી તે માહિતી અને સંબંધ જોડાણ વર્ચ્યેની આ ખાઈ પૂરવાના સેતુ તરીકે સેવા (કામ) આપી શકે. તેનો સંસ્થાઓ/સંગાઈનો અને વ્યક્તિઓ દ્વારા માત્ર સેવાઓ સુધી પહોંચવા માટે એટલું જ નહીં પરંતુ લઘુતમ ધોરણ અને ગુણવત્તાની સેવાઓ માગવાના આધાર તરીકે પણ ઉપયોગ કરી શકાય છે. અમે આશા રાખીએ છીએ કે સુધારા-વધારા કરેલી માહિતી સુધીની પહોંચ વિકલાંગ વ્યક્તિઓનું સમાજમાં સંમિલન થવાને પ્રોત્સાહન આપવાનો માર્ગ બનાવશે. અમે આ માહિતીની અન્ય લોકો સાથે આપ-લે કરવાને અરજ કરીએ છીએ.

ગુજરાતના વડોદરા જિલ્લાભરમાં પુનર્વસન સંસ્થાઓ, વિકાસલક્ષી સંસ્થાઓ, દવાખાનાઓ દ્વારા આપાતી અને કેટલાક ચાવીરૂપ સરકારી સહાયથી ચાલતા કેન્દ્રો/સંગાઈનો દ્વારા પણ આપવામાં આવતી સેવાઓ વિશેની માહિતીને કાળજીપૂર્વક સંકલિત કરવાનો આ અમારો પ્રથમ પ્રયાસ છે. સરકારની યોજનારો અને વિધેયકનું વિહેંગાવલોકન પણ કરવામાં આવ્યું છે જેની નેમ એ છે કે વિકલાંગ વ્યક્તિઓ અને તેઓની સંભાળ લેનારાઓ તેઓના અધિકારો વિશે જાણી શકે.

^૧દ્વારાન્ડર, પ્રેજયુક્ટ્સ એન્ડ ડિવીલ્પમેન્ટ્સ એન્ડ ડિવીલ્પમેન્ટ્સ: એન ઇન્ફોરેક્શન ટુ કમ્યુનિકેશન ટુ કમ્યુનિકેશન ટુ કમ્યુનિકેશન ટુ કમ્યુનિકેશન, ચુઅનેનકીપી, ૧૯૯૨.

વિકલાંગ વ્યક્તિઓની માત્ર શૈક્ષણિક અને આર્થિક જરૂરિયાતોને જ નહીં પરંતુ તેઓની સામાજિક અને મનોવૈજ્ઞાનિક/ભાવાત્મક જરૂરિયાતોને પણ લક્ષ્ય બનાવે તેવી સેવાઓની બહોળી વ્યાપ મર્યાદા વિશેની માહિતી સંકલિત કરવાનો પણ અમે વિશેષ પ્રયત્ન કર્યો છે. ‘માહિતી પુસ્તિકાનો ઉપયોગ કેવી રીતે કરવો’ વિશેની નોંધ અને સેવાઓની ‘વિષયસૂચિ’ વાંચકોને તેઓ જે માહિતી શોધવા માંગતા હોય તે જોવામાં મદદ કરવા માટે આપેલી છે.

ઉપયોગ કરનારાઓની મહિતમ સંખ્યાને પહોંચવા માટે આ માહિતી એક જ સમયે એક સાથે અંગેજું અને ગુજરાતી બન્નેમાં પ્રકાશિત કરવામાં આવી રહી છે. કોઈ પણ રીતે આ માહિતી સર્વ વિગતોને આવદી લેતી અને સંપૂર્ણ નથી. આ માહિતી પુસ્તિકામાંની વિગતો પ્રતિભાવ મળશે તે આધારે પુનરાવર્તિત કરી શકાશે. અમે ઉપયોગ કરનારાઓને તેઓની ટીકા-ટિઘણીઓ અને એવી માહિતી જે આમાં રહી ગઈ હોય પરંતુ અત્યંત આવશ્યક હોય તે અમને જણાવવા વિનંતી કરીએ છીએ. માહિતી પુસ્તિકાના અંતે ‘પ્રતિભાવ માટેનું નમૂનાપત્રક’ આપેલું છે જેનો પ્રતિભાવ આપવાના હેતુ માટે ઉપયોગ કરી શકાશે.

માહિતી પુસ્તિકાનો ઉપયોગ કેવી રીતે કરવો

શા માટે તમારે આ વિભાગ વાંચવો જ જોઈએ?

અમે વાંચકોને આ માહિતી પુસ્તિકાનો મહત્વમાં લાભ મેળવવાનું તેઓને શક્ય બને તે માટે આ વિભાગ વાંચવાને વિનંતિ કરીએ છીએ. નીચે આપેલી વિગતો વાંચવાથી તમને તે અંગો સમજવામાં મદદ થશે:

- આ માહિતી પુસ્તિકામાંથી કોણ લાભ મેળવશે
- નીચેના પાનાઓમાં તમે કઈ વિગતો જોઈ શકો છો.
- આ માહિતી કેવી રીતે વર્ગીકૃત કરવામાં આવી છે અને રજૂ કરવામાં આવી છે તેમ જ તેને જે રીતે રજૂ કરી છે તે રીતે રજૂ કરવાનું અમે શા માટે પસંદ કર્યું છે.
- વિષય સૂચનાનો ઉપયોગ કેવી રીતે કરવો અને તમે મેળવવા માંગતા છે તે સેવાઓનું સ્થાન કેવી રીતે શોધશું.

ક. આ પુસ્તિકામાંથી કોણે લાભ મળશે?

- વિકલાંગતાઓ ધરાવતી વ્યક્તિઓ અને તેઓની સાર-સંભાળ લેનારાઓ
- પુનર્વસન સંસ્થાઓ, વિકાસ સંગઠનો અને સરકારી કાર્યશીલ વિભાગોના કાર્યરત કર્મચારીઓનો.
- વ્યાવસાયિકો
- શિક્ષણ સંસ્થાઓ અને શિક્ષણવિદો અને
- કોઈ પણ વ્યક્તિ જે વિકલાંગતાઓ ધરાવતી વ્યક્તિઓ સાથે અથવા તેઓને માટે કાર્ય કરતી હોય

ખ. માહિતી પુસ્તિકા કઈ વિગતો સમાવે છે?

સામાન્ય રીતે વિકલાંગ વ્યક્તિઓ માટેની માહિતી પુસ્તિકા તેઓને માટે અને તેઓની સાથે કાર્ય કરતી પુનર્વસન સંસ્થાઓ દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ વિશેની માહિતીને સમાવે. તેમ છતાં, આ માહિતી પુસ્તિકામાં જે વિકાસ સંગઠનો વિકલાંગ વ્યક્તિઓ માટે સીધી જ સેવાઓ પૂરી પાડતા ન હોય પરંતુ, આ સેવાઓ માટે સંકલન, માહિતી સંદર્ભ વિનિમય (સેફરલ) અને સંબંધ જોડાણ કરતા હોય તેઓને સમાવવાનો પણ અમે પ્રયાસ કર્યો છે. આવાં સંગઠનો તૃણમૂળ (ગામ) કક્ષાએ કાર્ય કરતા હોવાથી વિકલાંગ વ્યક્તિઓ માટે તેઓનો સંપર્ક કરવાનું અને તેઓને આવશ્યક હોય તેવી વિશિષ્ટ સેવાઓ વિશે તેમની પાસેથી માહિતી મેળવવાનું વધુ સહેલું થઈ શકે છે. વધુમાં, આ વિકાસ સંગઠનોમાંના કેટલાક તો વિકલાંગતાને સ્પર્શતી સમસ્યાઓ વિશે સામગ્રીઓનું પ્રકાશન કરવામાં અથવા તેમના વિશે હિમાયત કરવામાં ગાળાડૂબ રોકાયેલાં છે.

જિલ્લાઓમાં આવતી કેટલીક હોસ્પિટલો દ્વારા અને અન્ય સ્વૈચ્છિક સંગાठનો/સંસ્થાઓ દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ વિશેની માહિતીનો પણ આમાં સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે. અમે આશા રાખીએ છીએ કે આ વિગતો માત્ર જે વ્યક્તિઓ જન્મથી જ વિકલાંગ છે તેઓને માટે જ ઉપયોગી થશે એટલું જ નહીં પરંતુ જેઓ જીવનમાં મોડેથી વિકલાંગ થઈ હોય અથવા જેઓ હાલમાં ઢ્રીકા ગાળા માટે હુંગામી વિકલાંગ બની હોય તેઓને માટે પણ ઉપયોગી નીવડશે.

પરિશિષ્ટોમાં વિકલાંગ વ્યક્તિઓ માટેની કેટલીક સરકારી યોજનાઓ અને તેઓને માટે કેટલાક અધિનિયમો તેમ જ વિધેયક વિશે પણ માહિતી આપવામાં આવી છે.

આવરી લીધેલી સંસ્થાઓના પ્રકાર

નીચેના પ્રકારની સંસ્થાઓ દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ વિશેની માહિતી સમાવવાનો અહીં પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યો છે:

૧. પુનર્વસન સંસ્થાઓ
૨. સંકલિત શિક્ષણનું અમલીકરણ કરતી સંસ્થાઓ
૩. સહાયક સાધનો અને ઉપકરણોના પૂરવણકારો
૪. વ્યાવસાયિક પુનર્વસન કેન્દ્ર
૫. જિલ્લા વિકલાંગતા પુનર્વસન કેન્દ્ર
૬. વિશેષ રોજગાર વિનિયમ કેન્દ્ર
૭. હોસ્પિટલો
૮. વિકાસ સંસ્થાઓ

આ મથાળાઓ એકીની સંખ્યાના બધાં પાનારો ઉપર જોવાં મળે છે. આ વિગત તમને સંસ્થાઓના ખાસ પ્રકારને શોધવામાં મદદ કરશે. દરેક વર્ગ પ્રકારમાં અનેક સંસ્થાઓ વિશે માહિતી આપવામાં આવી છે જેઓ જિલ્લામાં કાર્ય કરતી હોય. આપેલા વર્ગ પ્રકારમાં સંસ્થાઓને અક્ષરમાળાના અક્ષરોના કુમે ગોઠવવામાં આવી છે.

સંસ્થાઓની વિશિષ્ટ માહિતી

દરેક સંસ્થા માટે નીચેની બાબતો વિશે વિગતો આપેલી છે:

- સંપર્ક માટેની વિગતો
- વિકલાંગતાના પ્રકાર જેમણે સંસ્થા સેવાઓ પૂરી પાડતી હોય
- આવરી લેવાયેલો ભૌગોલિક વિસ્તાર
- આપવામાં આવતી સેવાઓનું સ્વરૂપ: આ દિવસ દરમ્યાનની સાર-સંભાળના કેન્દ્રો અથવા છાત્રાલય જેવી નિવાસી સગાવડો અથવા દર્દીઓ માટે અંદર રહેનારાઓની અને બહારનારાઓની સુવિધાઓના રૂપમાં છે.

- **સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ:** આ મથાળા નીચે તમને આ સેવાઓ છોકરાઓ/પુરુષો, છોકરીઓ/સ્ત્રીઓ અથવા બજેને માટે છે કે કેમ તેની માહિતી જોવા મળશે. કેટલાક કિસ્સાઓમાં સંસ્થા દ્વારા કેટલીક સેવાઓ (દા.ત છાપ્રાલયની સગાવડ) કોઈ એક ખાસ જૂથને માટે હોઈ શકે છે જ્યારે અન્ય સેવાઓ સૌને આપવામાં આવતી હોઈ શકે છે. આ વિભાગ સંસ્થા જેઓને માટે સેવાઓ આપતી હોય તે વચ્ચે-જૂથોને અને તેના દ્વારા સેવા પૂરી પાડવા માટેના અન્ય કોઈ ખાસ માપદંડ (ધોરણ) નો ઉપયોગ કરતો હોય તે પણ દર્શાવે છે. ઉદાહરણ તરીકે, કેટલીક સંસ્થાઓ માત્ર એવી વ્યક્તિઓને જ પ્રવેશ આવે છે જેઓએ શૌચની તાલીમ લીધી હોય.
- **સેવાઓના પ્રકાર:** તેમનું નીચેના મથાળાઓ હેઠળ વધુ આગળ વર્ગીકરણ કરવામાં આવ્યું છે.
  - પૂર્વ તૈયારીની સેવાઓ
  - નિવારણ (રોકથામ)ની સેવાઓ
  - ઉપયારલક્ષી સેવાઓ
  - શૈક્ષણિક સેવાઓ
  - વ્યાવસાયિક તાલીમ અને રોજગાર સંબંધી સેવાઓ
  - સામાજિક ટેકા-સહાય સેવાઓ
  - સક્ષમતાવર્ધન/ તાલીમ સેવાઓ
  - સંસ્થાના સાધનો
  - સહાયકો અને સાધનો અને ઉપકરણો
  - પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલ સેવાઓ
  - તાત્કાલિક સેવાઓ

આ વર્ગીકરણ પુનર્વસનની અથવા અન્ય જરૂરિયાતો જેમના સુધી આ ખાસ સેવાઓ પહોંચાડવાનું ધારેલું છે તેઓને પરાવર્તિત કરે છે. સંસ્થા આ સેવાઓ પ્રત્યક્ષ/ સીધી આપી શકે છે અથવા તે વ્યક્તિઓને આ સેવાઓ કર્યાંથી ઉપલબ્ધ થાય છે તેના વિશે માહિતી આપીને મદદ કરી શકે છે અથવા પુનર્વસન સેવાઓ આપનાર સાથે તેઓના વતી સંકલન કરે છે અને તેઓની સાથે તેઓનું ઉચિત સંબંધ જોડાણ કરી આપે છે. દરેક સંસ્થા માટે તમને કહેવામાં આવેલા માત્ર એવા જ સેવાઓના વર્ગ પ્રકાર જોવા મળશે જે તેણે આવરી લીધા હોય છે.

ગ. માહિતી કેવી રીતે રજૂ કરવામાં આવી છે?

ક્રિબ્લાષી રજૂઆત

માહિતી પુસ્તિકાની વિગતો એક જ સમયે એક સાથે અંગેજુ અને ગુજરાતીમાં બંનેમાં રજૂ કરવામાં આવી છે: (એકની પાછળ એક)

માહિતીનો કમાનુકમ

માહિતી પુસ્તિકામાં માહિતી વ્યાપક રીતે પ વિભાગોમાં રજૂ કરવામાં આવી છે.

- ક. સંસ્થાઓની યાદી: જે કમ સંખ્યામાં તેઓને દર્શાવી હોય તે કમમાં
- ખ. સંસ્થાઓની વિશિષ્ટ માહિતી: દરેક સંસ્થા માટે તેઓનાં ધ્યાનબિંદુ, જ્યાં કેન્દ્રિત હોય તે વિસ્તારો અને તેઓ વિકલાંગતાઓ ધરાવતી વ્યક્તિઓને જે સેવાઓ પૂરી પાડતી હોય તેમના વિશે વિગતો આપવામાં આવેલી છે. બધી જ સંસ્થાઓને અનુક્રમવાર નંબર આપવામાં આવેલા છે.
- ગ. સેવાઓની વિષયસૂચિ: પરિશિષ્ટો પહેલાં અને સંસ્થાઓની યાદી પછી વિષયસૂચિ આપવામાં આવી છે. આ વિષયસૂચિમાં વિશિષ્ટ સેવાઓની યાદીને અક્ષરમાળાના અનુક્રમમાં સમાવી છે. આ સેવાઓ પૂરી પાડનારી સંસ્થાઓના કમ નંબર દરેક સેવા અથવા નોંધ સામે આપેલા છે. ઉદાહરણ તરીકે, જો તમે તમારા બાળક માટે વિકલાંગતાની આકારણી કરાવવા મંગતા હો તો તમે ‘અ’ હેઠળ આકારણી માટે તપાસ કરી શકો છો અને ત્યારપછી વિગતો માટે તેની સામે જે સંસ્થાઓના કમાંક જણાવેલા છે તેઓમાં તપાસ કરવી. અથવા જો તમે દાઢિ ક્ષતિ પામેલી વ્યક્તિઓ માટે કઈ સંસ્થાઓ સેવાઓ પૂરી પાડે છે તે જાણવા મંગતા હો તો તમે ‘દ’ હેઠળ તપાસ કરી શકો છો અને વધુ વિગતો મેળવવા માટે તમારે દર્શાવેલી સંસ્થાઓમાં તપાસ કરવી જોઈએ. કૃપા કરી નોંધ લો કે જો તમે ‘સહાયકો, સાધનો અને ઉપકરણો’, ‘યંત્ર સાધનો’ અને ‘ઉપયારો’ વિશે માહિતી શોધી રહ્યા હો તો તમારે ‘સ’ ‘ય’ અથવા ‘ઉ’ હેઠળ સંદર્ભ જોવાની જરૂર રહેશે. આ મથાળાઓ હેઠળ યાદી ઘણીબધી લાંબી હોવાથી તમામ સહાયકો, સાધનો અને ઉપકરણો/યંત્ર સાધનો/ઉપયારો વિશેની માહિતી અમે તેઓના લાગતા-વળગતા અક્ષરમાળાના અક્ષરો હેઠળ ભેગી કરેલી છે.
- દ. પરિશિષ્ટો: સરકારી યોજનાઓ તેમ જ અધિનિયમો અને વિધેયક જ વિકલાંગ વ્યક્તિઓના અધિકારો દર્શાવવા ધારે છે. તેમની માહિતી પરિશિષ્ટોમાં આપેલી છે.
- વિકલાંગતા વિશેની યોજનાઓ અને અધિનિયમોની વિગતવાર માહિતી ઘણા અન્ય શ્રોત (પ્રાપ્તિસ્થાનો)માંથી ઉપલબ્ધ છે. તેથી, અમારા ગુજરાતી વાચકો માટે તેઓને વિહુંગાવલોકન પૂરું પાડવા આ માહિતી સંક્ષિપ્ત રૂપમાં રજૂ કરવામાં આવી છે. જે વાચકો અંગેજુ સાથે વધુ પરિચિત છે તેઓને માટે આ માહિતી વેબસાઈટ ઉપર પણ ઉપલબ્ધ છે. તેથી અમે અહીંયા માહિતીની માત્ર યાદી જ કરી છે અને તમે જ્યાં મેળવી (જોઈ) શકો તે વેબસાઈટ જણાવી છે.
- ચ. પ્રતિભાવ માટેનું નમૂનાપત્રક: માહિતી પુસ્તિકાના અંતે પ્રતિભાવ આપવા માટેનું નમૂનાનું પત્રક છે જે ભરવા માટે અને અમને મોકલી આપવા માટે અમે તમને વિનંતી કરીએ છીએ. તમારા સૂચનો અને ટીકા-ટિપ્પણીઓ અમારી હવે પછીની આ પ્રકાશનની છપાઈમાં સુધારા-વધારા કરવાનું શક્ય બનાવશે.

સંસ્થાઓની યાદી

ક્રમ	સંસ્થાનું નામ	પાના નં.
પુનર્વસન સંસ્થાઓ		
૧.	આદર્શ સ્કૂલ ફોર ચિલ્ડ્રન વીથ સ્પેશયલ નીડ્સ	૧
૨.	આફટર કેર હોસ્પિટલ	૨
૩.	અક્ષર સેન્ટર ફોર હીઅર્ટીંગ ઇમ્પેક ચિલ્ડ્રન	૩
	અક્ષર ટીચર ડ્રેનિંગ પ્રોગ્રામ	
૪.	એમ્યુટી એસોસિએશન ઓફ ઇન્ડિયા	૪
૫.	અનસુયા લેપ્રસી હોસ્પિટલ	૫
૬.	અપંગ બાળ ગૃહ	૭
૭.	અપના ઘર	૮
૮.	અર્પણ ડાયનોસ્ટિક એન્ડ ડેવલપમેન્ટ સેન્ટર ફોર માલ્ટિપલ હેન્ડિકેપ ચિલ્ડ્રન	૧૦
૯.	આશા સ્પેશયલ એજચ્યુકેશન સેન્ટર	૧૧
૧૦.	બાલભવન સોસાયટી	૧૨
૧૧.	બરોડા એસોસિએશન ફોર ધ બાઇંડ	૧૪
૧૨.	ભર્તાની મંદિર	૧૫
૧૩.	બાઇંડ વેલ્કેર કાઉન્સિલ	૧૬
૧૪.	• દિશા – સેન્ટર ફોર પર્સન્સ વિથ ડિસેબિલિટી • દિશા – સ્પેશયલ સ્કૂલ એન્ડ ઓટિગમ સેન્ટર	૧૭
૧૫.	સરકારી અંધ શાળા	૧૮
૧૬.	માનસિક ક્ષતિવાળા બાળકોનું ગૃહ	૨૦
૧૭.	માનસિક રોગોનું દવાખાનું	૨૧
૧૮.	લાયન્સ અંધ કન્યા શાળા	૨૩

ક્રમ	સંસ્થાનું નામ	પાના નં.
૧૯.	મૂક-બધિર મંડળ - વડોદરા	૨૪
૨૦.	નગર પ્રાથમિક બાબાજીપુરા બહેરા-મુંગાની શાળા	૨૫
૨૧.	પ્રેરણા સ્પેશયલ સ્કૂલ એન્ડ ટ્રેનિંગ સેન્ટર ફોર ડિફરન્ટલી એબલ	૨૬
૨૨.	રિહેબિલિટેશન વિસર્ચ એન્ડ લિખિ ફિટિંગ સેન્ટર	૨૭
૨૩.	સેવાતિર્થ	૨૮
૨૪.	શારદાબા પટેલ વિકલાંગ નિવાસી શાળા	૩૧
૨૫.	શ્રમ મંદિર ટ્રસ્ટ	૩૨
૨૬.	શ્રી નવદુર્ગા સેવા ટ્રસ્ટ	૩૪
૨૭.	શ્રીમતી કમળાબહેન બધિર વિધાલય	૩૫
૨૮.	સોસાયટી ફોર ધ ફીફીકલી હેન્ડીકેપ	૩૬
૨૯.	સ્પંદન સ્કૂલ ફોર મેન્ટલી હેન્ડિકેપ	૩૭
૩૦.	ધ સહાય વોકેશનલ ટ્રેનિંગ સેન્ટર	૩૮
૩૧.	વિ-વન સોસાયટી, વડોદરા	૩૯
 સંકલિત શિક્ષણ		
૩૨.	આધાર સ્પેશયલ સ્કૂલ	૪૧
૩૩.	મીરા ધ હેપી સ્કૂલ	૪૨
૩૪.	વિકલાંગ બાળકો માટેની સંકલિત શિક્ષણ યોજના (પીઆઈડી)	૪૪
 સાધન અને સહાયકો		
૩૫.	આત્મારામ સર્જુકલ્સ	૪૫
૩૬.	બરોડા સર્જુકલ શુ કંપની	૪૬
૩૭.	ઇક્સ્પ્રેન-નેટ	૪૭
૩૮.	શ્રીજી સર્જુકલ શુ કંપની	૪૮
૩૯.	મહિલા વિકલાંગ વ્યાવસાયિક પુનર્વાસ કેન્દ્ર (વીઆરસી)	૪૯

ક્રમ	સંસ્થાનું નામ	પાના નં.
૪૦.	જિલ્લા વિકલાંગ પુનર્વસન કેન્દ્ર	૫૧
૪૧.	જિલ્લા રોજગાર વિનિમય કચેરી-વિકલાંગ વ્યક્તિઓ માટે વિશેષ	૫૩
હોસ્પિટલો		
૪૨.	ભાઈલાલ અમીન જનરલ હોસ્પિટલ	૫૫
૪૩.	જમનાબાઈ જનરલ ડિસ્ટ્રિક્ટ હોસ્પિટલ	૫૬
૪૪.	કાશીબા જી. પટેલ ચિલ્ડ્રન હોસ્પિટલ	૫૭
૪૫.	શ્રી નરહરિ આરોગ્ય કેન્દ્ર	૫૮
૪૬.	શ્રી સયાજુરાવ જનરલ હોસ્પિટલ	૫૯
વિકાસ સંસ્થાઓ		
૪૭.	બરોડા સિટિગ્રન કાઉન્સિલ	૬૩
૪૮.	ચાઈલ્ડ ગાઈડન્સ કિલનિક (આઈસીએસડબલ્યુ)	૬૫
૪૯.	ચાઈલ્ડ લાઇન	૬૬
૫૦.	ફેન્ડ્રૂ સોસાયટી	૬૭
૫૧.	ઇન્ડિયન રેડકોસ સોસાયટી	૬૮
૫૨.	નિર્મલા સમાજ કેન્દ્ર	૬૯
૫૩.	સ્વ-રચના કોમ્પ્યુનિટી સોસાયટી	૭૧
૫૪.	ચુનાઈટેડ વે ઓફ બરોડા	૭૨
૫૫.	વિકાસ જ્યોત ટ્રસ્ટ	૭૪

સંસ્થાઓની વિરિષ્ટ માહિતી

પુનર્વસન સંસ્થાએ

૧. આદર્શ સ્કૂલ ફોર ચિલ્ડ્રન વીથ સ્પેશ્યલ નીડ્સ

સંપર્ક સરનામું

૬, ઓલમાઇટી એવેન્યુ, રાજેશ ટાવર
ગોત્રી રોડ, વડોદરા-૩૮૦૦૨૧.
ફોન: ૨૩૬૭૦૦૨

દ્રષ્ટવી

શ્રી ચિનાર પટેલ/ શ્રી જય પટેલ

પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ

મંદભુક્તિા અને મગજનો લક્વો (સેરેબ્રલ પોલ્ઝી) થયેલી
વ્યક્તિઓ માટે

આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર

સમગ્ર વડોદરા

સેવાઓનું સ્વરૂપ

- કેન્દ્ર આધ્યારિત: દિવસ દરમ્યાન સાર-સંભાળ
- શિક્ષકોને પ્રશિક્ષણ આપતી સંસ્થા દ્વારા બહારની
પહોંચના ક્ષેત્રમાં સેવાઓનો પ્રચાર-પ્રસાર

સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ

દરેક માટે ઉપલબ્ધ

ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર

પૂર્વતૈયારીની સેવાઓ:

- વહેલાસરની નિષ્ઠિત ઓળખ અને ચંતરક્ષેપણ

નિવારણ (રોકથામ)ની સેવાઓ:

- જનજાગૃતિના કાર્યક્રમો

ઉપયારલક્ષી સેવાઓ:

- ફિઝિયોથેરાપી: કસરત અને ઇલેક્ટ્રોથેરાપી
- વાણી ઉપયાર (સ્પીચ થેરાપી)
- સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલિંગ)
- વ્યાવસાયિક ઉપયાર (ઓક્યુપેશનલ થેરાપી)

શૈક્ષણિક સેવાઓ:

- બાળકોની માનસિક ક્ષમતા આધારિત અભ્યાસક્રમ
- વિશેષ શિક્ષણ આપનારાઓ
- જરૂરિયાત આધારિત પાઠ્યપુસ્તકો વાર્ષિક રીતે તૈયાર કરવા

સેવારત સંસ્થાઓની માહિતી પુસ્તિકા

વ્યાવસાયિક તાલીમ અને રોજગારલક્ષી સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> સ્વાવલંબન માટેની તાલીમ કોમ્પ્યુટર તાલીમ કારકિર્દી સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલિંગ)
સામાજિક ટેકા-સહાયની સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> કુટુંબ માટે સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલિંગ) અને માર્ગદર્શન
ક્ષમતાવર્ધન અંગેની તાલીમ:	<ul style="list-style-type: none"> વિશેષ શાળાઓના શિક્ષકો અને વાતીઓ માટે
પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> યોજનાનો લાભ અને/અથવા પ્રમાણપત્ર મેળવવા માટે મદદ વિકલાંગ વ્યક્તિઓને અનુકૂલન તાલીમ વિકલાંગતાની આકારણી કાનૂની સહાય
કામકાજના દિવસો	રવિવાર અને જાહેર રજાઓ સિવાયના દિવસો

૨. આફટર કેર હોસ્પિટલ

સંપર્ક સરનામું	પેંશાનપુરા, વડોદરા-૩૮૦૦૦૨. ફોન: ૨૭૮૩૧૯૩
અધીક્ષક	શ્રી કનુભાઈ એન. પટેલ
પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ	હલનચલનની ક્ષતિ, શ્રવણક્ષતિ અને વાણી ક્ષતિ, અષ્ટ દસ્તિ, મંદબુદ્ધિતા અને કુષ્ઠ રોગથી સાજા થયેલી વ્યક્તિઓ માટે
આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર	સમગ્ર ભારત
સેવાઓનું સ્વરૂપ	કેન્દ્ર આધ્યારિતઃ છાગ્રાલય
સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ	૧૮થી ૨૫ વર્ષ વય વચ્ચેના પુરુષો માટે ઉપલબ્ધ
ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર	
નિવારણ (રોકયામ) ની સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> જનજાગૃતિના કાર્યક્રમો: તહેવાર ઉજવણી દરમ્યાન

વ્યાવસાયિક તાલીમ અને રોજગારલક્ષી સેવાઓ:

- સરકારી યોજનાઓની નાણાંકીય અને અન્ય લાભની જોગવાઈ માટે સહાય
- કારકિર્દી સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલિંગ)

સામાજિક ટેકા-સહાયની સેવાઓ:

- વૈવાહિક જીવન અંગે સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલિંગ) નારી સ્વાગત કેન્દ્ર (નારીગૃહ) સાથે સંકલન કરા લગ્નનું આયોજન

ક્ષમતાવર્ધન અંગેની તાલીમ:

- નિવાસીઓને સ્વાવલંબી થવા માટે રસોઈ કામ, સાફ-સફાઈ અને અન્ય પ્રવૃત્તિઓ શિખવામાં આવે છે.

સહાયકો, સાધનો અને ઉપકરણો:

- સમાજ સુરક્ષા વિભાગ મારફતે સરકારી યોજનાઓ હેઠળ જોગવાઈ મુજબ

પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ:

- પ્રમાણપત્રીકરણ, પ્રવેશપત્ર, કાર્યસ્થળ નિર્દેશન અને રહેણાણ સુવિધા માટે પૂર્ણ પાડવામાં આવતી સેવાઓ.

કામકાજના દિવસો

બીજો અને ચોથો શનિવાર, બધા રવિવાર અને જાહેર રજાઓ સિવાયના દિવસો

3. અક્ષર સેન્ટર ફોર હીઆરીંગ ઇમ્પોર્ટ ચિલ્ડ્રન અક્ષર ટીચર ટ્રેનિંગ પ્રોગ્રામ

અક્ષર ટ્રસ્ટ ક્રારા સંયાલિત

સંપર્ક સરનામું

C/O. ગોવિંદ રાવ મધ્યાવર્તી શાળા, મેરી માતા લેન,
દાંડીયા બજાર, વડોદરા-૩૯૦૦૦૧.
ફોન: ૨૪૩૦૦૮૦, ફેક્સ: ૨૩૩૦૮૫૨
ઈ-મેઇલ: akshartrust@icenet.net
વેબસાઈટ: untp/baroda.com/ngo/akshar.html

માનદ આચાર્ય

શ્રી નીશા ગ્રોવર

પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ

શ્રવણાક્ષતિ અને વાણી ક્ષતિ ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે

આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર

સમગ્ર ગુજરાત અને રાજ્યસ્થાન

સેવાઓનું સ્વરૂપ	કંજ્દ આધારિત: દિવસ દરમ્યાન સાર-સંભાળ
સેવાઓ મેળવવા માટેનાં માપદંડ	૧થી ૨૦ વર્ષની વય વર્ષોના પુરુ ખો માટે ઉપલબ્ધ
ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર	
પૂર્વતૈયારીની સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> વહેલાસરની નિશ્ચિત ઓળખ અને અંતરક્ષેપણ
નિવારણ (રોકથામ)ની સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> જનજાગૃતિના કાર્યક્રમો
શૈક્ષણિક સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> પ્રાથમિક અને માધ્યમિક શિક્ષણ વિશેષ શિક્ષણ આપનારાઓ મુખ્ય પ્રવાહની શાળાઓમાં સંકલનની સુવિધા ઊભી કરવી ગ્રંથાલય: શ્રાવ્ય કેસેટ, પુસ્તકો, ટેલિવિઝન અને સમૂહ શ્રાવ્ય યંત્ર પાઠ્ય પુસ્તકોનું ઉત્પાદન
વ્યાવસાયિક તાલીમ અને રોજગારલક્ષી સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> કોમ્પ્યુટર તાલીમ કારકિર્દી સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલિંગ)
ક્ષમતાવર્દન અંગેની તાલીમ:	<ul style="list-style-type: none"> ૧૯૯૯થી શ્રવણ ક્ષતિ ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે વિશેષ શિક્ષણ આપનારાઓનાં શિક્ષણનો કાર્યક્રમ (૧ વર્ષ). તાલીમ કેન્દ્રો: ભાવનગર, અમદાવાદ અને વડોદરા
સહાયકો, સાધનો અને ઉપકરણો:	<ul style="list-style-type: none"> શ્રવણ સહાયક યંત્રનું વિતરણ
પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> યોજનાનો લાભ અને/અથવા પ્રમાણપત્ર મેળવવા માટે મદદ વિકલાંગ વ્યક્તિઓને અનુકૂલન તાલીમ વિકલાંગતાની આકારણી
કામકાજના દિવસો	શનિવાર, રવિવાર અને જાહેર રજાઓ સિવાયના દિવસો

૪. એમ્યુટી એસોસિએશન ઓફ ઇન્ડિયા

સંપર્ક સરનામું

‘રિલેઝ’

૮૪, અલકાપુરી સોસાયટી, મંગાલ સાઈ એપાર્ટમેન્ટ,
બરોડા હાઇ સ્કૂલ સામે, વડોદરા-૩૮૦૦૦૭.

ફોન: ૨૩૨૧૨૩૪, ફેક્સ: ૨૩૪૩૩૮૮

મોબાઈલ: ૯૮૨૫૨૦૩૪૧૦

ટ્રસ્ટી

શ્રી સમીર નાન્દે

કૃત્રિમ અંગ વિષયક સલાહકાર

ડૉ. વિરેન્દ્ર શાંકીલ્ય (મોબાઈલ: ૯૮૨૪૦૩૪૩૪૩)

પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ

હલનચલનની ક્ષતિ અને અંગાછેદનના કારણે હલનની ક્ષતિ
થયેલી વ્યક્તિઓ માટે

આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર

સમગ્ર ભારત

સેવાઓનું સ્વરૂપ

- કેન્દ્ર આધારિત
- બહાર પહોંચની સેવાઓ: શહેરી વિસ્તાર

સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ

દરેક માટે ઉપલબ્ધ

ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર

ઉપયારલક્ષી સેવાઓ:

- કૃત્રિમ અંગ પ્રત્યારોપણ સેવાઓનું પુનર્વસન

શૈક્ષણિક સેવાઓ:

- ગ્રંથાલય: ચિકિત્સક કર્મચારીઓના માટે પુસ્તકો અને
સીડીઓ

ક્ષમતાવર્ધન અંગોની તાલીમ:

- અંગાછેદિત દર્દીઓ માટે

સહાયકો, સાધનો અને ઉપકરણો:

- આધુનિક કૃત્રિમ અંગ ઉપકરણોનું ઉત્પાદન અને વેચાણ

પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ:

- પ્રમાણપત્રીકરણ માટે શિબિરનું આયોજન
- વિકલાંગ વ્યક્તિઓને અનુકૂલન તાલીમ
- વિકલાંગતાની આકારણી

કામકાજના દિવસો

રવિવાર અને જાહેર રજાઓ સિવાયના દિવસો

૫. અનસુધા લેપ્રસી હોસ્પિટલ

સંપર્ક સરનામું	આજવા રોડ, વડોદરા-૩૬૦૦૧૮. ફોન: ૨૫૭૧૯૮૪
તબીબી અધિકારી અને પ્રભારી તબીબી અધીક્ષક (સુપ્રિટેન્ડન્ટ)	ડૉ. રણાભિત એસ. ચૌધરી
પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ	કુષ્ઠ રોગથી અસર પામેલી વ્યક્તિઓ માટે
આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર	સમગ્ર ગુજરાત
સેવાઓનું સ્વરૂપ	<ul style="list-style-type: none"> કેન્દ્ર આધારિત: નિવાસી અને બહારના દર્દીઓ માટેની સુવિધા જિલ્લા કુષ્ઠરોગ અધિકારીઓ દ્વારા બહાર પહોંચનાં ક્ષેત્રોમાં સેવાઓ
સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ	દરેક માટે ઉપલબ્ધ
ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર	
પૂર્વતૈયારીની સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> વહેલાસરની નિશ્ચિત ઓળખ અને અંતરક્ષેપણ
નિવારણ (રોકથામ)ની સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> જનજાગૃતિના કાર્યક્રમો, માહિતી, શિક્ષણ અને માહિતીસંચાર પ્રવૃત્તિઓ
ઉપયારલક્ષી સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> ફિઝિયોથેરાપી: કસરત અને ઈલેક્ટ્રોથેરાપી દવાઓ આપવી
શૈક્ષણિક સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> ગ્રંથાલય: શ્રાવ્ય કેસેટ, ટેલિવિઝન, સીડી પ્લેયર અને પુસ્તકો
વ્યાવસાયિક તાલીમ અને રોજગારલક્ષી સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> ખેતીવાડી પ્રશિક્ષણ, સ્વારથ્યલક્ષી સાફ્-સફાઈ, સ્વારથ્ય સંરક્ષક ઇલાજ, કપડાં ધોવાં, હજમનું કામ અને દા'ની મલમપણી કરવાનું પ્રશિક્ષણ ઉત્પાદન કેન્દ્રો: દર્દીઓ દ્વારા ખેત ઉત્પાદન કારકિર્દી સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલિંગ)
સંસ્થાના સાધનો:	<ul style="list-style-type: none"> ખેતીલાયક જમીન

સહાયકો, સાધનો અને ઉપકરણો: • તુટેલા હાડકાને સ્થીર રાખવાની ધારુની પદ્ધી (સ્લિન્ટ્સ) નું વિતરણ

પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ: • યોજનાનો લાભ અને/અથવા પ્રમાણપત્ર મેળવવા માટે મદદ
• વિકલાંગતાની આકારણી જમનાબાઈ સિવિલ હોસ્પિટલ અને/અથવા એસએસજી હોસ્પિટલમાં થાય છે.

તાઇલિક સેવા: • એમ્બ્યુલન્સ - ફોન: ૨૫૬૧૬૮૪

કામકાજના દિવસો બહારના દર્દીઓનો વિભાગ: રવિવાર સિવાયના બધા દિવસો

૫. આપંગ બાલ ગૃહ

સંપર્ક સરનામું

પેન્શાનપુરા, નિગ્રામપુરા પાસે,
વડોદરા-૩૮૦૦૦૨.
ફોન: ૨૭૮૧૬૭૮

સંપર્ક વ્યક્તિ

અધીક્ષક (સુપ્રિટેન્ડન્ટ)

પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ

હલનચલનની કાર્યતા અને મગાજનો લક્ષ્ય (સેરેબ્રલ પોલ્સી)
થયેલી વ્યક્તિઓ માટે

આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર

સમગ્ર ગુજરાત

સેવાઓનું સ્વરૂપ

કેન્દ્ર આધારિત: છોકરાઓ માટે છાત્રાલય

સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ

- કથી ૧૮ વર્ષની વય વર્દ્ધના છોકરાઓ માટે ઉપલબ્ધ
- અન્ય: નિરાધાર અને એકલા રહેનારા।

ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર

ઉપચારલક્ષી સેવાઓ:

- ફિઝિયોથેરાપી: કસરત અને ઈલેક્ટ્રોથેરાપી
- વ્યાવસાયિક ઉપચાર (ઓક્યુપેશનલ થેરાપી)

શૈક્ષણિક સેવાઓ:

- સંસ્થામાં પ્રાથમિક શિક્ષણની વ્યવસ્થા
- માધ્યમિક, ઉચ્ચતર માધ્યમિક અને ઉચ્ચ શિક્ષણ માટે
મુખ્યપ્રવાહની શાળાઓમાં સંકલન ઉપલબ્ધ કરાવવું

	<ul style="list-style-type: none"> ગ્રંથાલય: શ્રાવ્ય કેસેટો અને પુસ્તકો
વ્યાવસાયિક તાલીમ અને રોજગારલક્ષી સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> સુધ્યારી અને સિવણનું પ્રશિક્ષણ કારકિર્દી સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલીંગ): વધુ આગળના અભ્યાસની સુવિધા રોજગાર સંબંધી માર્ગદર્શન કોમ્પ્યુટર પ્રશિક્ષણ: બહારની વ્યક્તિઓ દ્વારા સહાયકો, સાધનો અને ઉપકરણો:
પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> સાચકલ અને ગ્રાન્ડાંવાળી સાઈકલનું વિતરણ યોજનાનો લાભ અને/અથવા પ્રમાણપત્ર મેળવવા માટે મદદ વિકલાંગ વ્યક્તિઓને અનુકૂલન તાલીમ વિકલાંગાતાની આકારણી
કામકાજના દિવસો	બધા જ દિવસો

૭. અપના ઘર

સંપર્ક સરનામું	ઇન્દ્રુલાલ ચાંદ્રિક સ્મારક ટ્રસ્ટ, છાણી જીજાત નાકા સામે, વડોદરા-૩૯૦૦૦૨. ફોન: ૨૭૭૩૪૪૫, ૫૫૩૫૭૮૮
પ્રમુખ	શ્રી અરવિંદ પંડ્યા
પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ	હલનચલનની ક્ષતિ, શ્રવણક્ષતિ અને વાણી ક્ષતિ, દસ્તિ, અલ્પ દસ્તિ અને બધિર-અંધ વ્યક્તિઓ માટે
આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર	ગુજરાત અને મધ્ય પ્રદેશ
સેવાઓનું સ્વરૂપ	<ul style="list-style-type: none"> કેન્દ્ર આધારિત: મહિલાઓ અને પુરુષો માટે છાત્રાલય બહાર પહોંચની સેવાઓ: ચિખોદરા આંખની હોસ્પિટલમાં અઠવાડિયાના બે દિવસ- સોમવાર અને શુક્રવાર
સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ	દરેક માટે ઉપલબ્ધ

ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર

પૂર્વતૈયારીની સેવાઓ:

- વહેલાસરની નિશ્ચિયત ઓળખ અને અંતરદ્દેપણાં
કુપોષણના કારણો અંધત્વના કિરસાઓ

નિવારણ (રોકથામ)ની સેવાઓ:

- જનજાગૃતિના કાર્યક્રમો

શૈક્ષણિક સેવાઓ:

- ગ્રંથાલય: શાબ્દ કેસેટો અને બ્રેઇલનાં પુસ્તકો

વ્યાવસાયિક તાલીમ અને

રોજગારલક્ષી સેવાઓ:

- પગલુછણિયાં, મીણબતીઓ, સિવણ અને સૌંદર્ય પ્રસાધન
વ્યવસાય માટેનું પ્રશિક્ષણ

- દૃષ્ટિ ક્ષતિ અને હલનયલનની વિકલાંગતા ધરાવતી
વ્યક્તિઓ માટે સંગીતના વર્ગો

- કારકિર્દી સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલિંગ)

- કોમ્પ્યુટર તાલીમ

સામાજિક ટેકા-સહાયની સેવાઓ:

- લગ્નસંબંધી સેવાઓ

- વૈવાહિક જીવન અંગો સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલિંગ)

- ફી અને પુસ્તકોના રૂપમાં સહાય

સહાયકો, સાધનો અને ઉપકરણો:

- વહેંચણી અને સાધનોનું સમારકામઃ શ્રવણ ઉપકરણો,

જોવાના ઉપકરણો, સફેદ લાકડી, ત્રણ પૈડાંવાળી
સાઈકલ, બગાલઘોડીઓ અને કમરપણ્ણ સાથેના જોડાઓ
(કેલીપર્સ)

- બ્રેઇલના પુસ્તકોનું વિતરણ

પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ:

- યોજનાનો લાભ અને/અથવા પ્રમાણપત્ર મેળવવા માટે મદદ

- વિકલાંગતાની આકારણી: ચિખોદરા હોસ્પિટલ ખાતે

- દૃષ્ટિક્ષતિ ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે વાચક

- દૃષ્ટિક્ષતિ ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે લહિયા

- કાનૂની સહાય

- દૃષ્ટિક્ષતિ ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે આશ્રય

કામકાજના દિવસો

બધા જ દિવસો

૮. અર્પણ ડાયગનોસ્ટિક એન્ડ ડેવલપમેન્ટ સેન્ટર ફોર મલ્ટિપ્લ હેન્ડિકેફ ચિલ્ડ્રન

અર્પણ ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ દ્વારા સંચાલિત

સંપર્ક સરનામું

૪૮-૫૦, મીનાક્ષી સોસાયટી, લાયન્સ હોલની પાછળ,
સંભવનાથ માર્ગ, વડોદરા-૩૯૦૦૦૭.
ફોન: ૨૩૩૬૩૬૨, ૨૩૫૬૭૫૮

પ્રમુખ

ડૉ. જયંત શાસ્ત્રી

પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ

હુલનચલનની ક્ષતિ, શ્રવણક્ષતિ અને વાણી ક્ષતિ, મગાજનો
લક્ષ્ય (સેરેબ્રલ પોલ્સી), મંદબુદ્ધિતા અને બહુવિધ
વિકલાંગતા ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે

આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર

વડોદરા શહેર અને આસપાસનાં ગામડાં

સેવાઓનું સ્વરૂપ

- કેન્દ્ર આધ્યાત્મિક: દિવસ દરમ્યાન સાર-સંભાળ
- બહાર પહોંચની સેવાઓ: સમગ્ર વડોદરા, છાણી અને
બાજવા (દર વર્ષ વિસ્તારમાં પરિવર્તન)

સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ

તૃથી ૨૨ વર્ષની વય વર્ષોના બધા માટે વિશેષ શાળા અને ૩
મહિનાથી ૧૮ વર્ષની વય વર્ષોના માટે ઉપયાર કેન્દ્ર

ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર

પૂર્વતૈયારીની સેવાઓ:

- વહેલાસરની નિશ્ચિત ઓળખ અને અંતરક્ષેપણ

નિવારણ (રોકથામ)ની સેવાઓ:

- જનજાગૃતિના કાર્યક્રમો
- પોલિયો રસિકરણ

ઉપયારલક્ષી સેવાઓ:

- ફિઝિયોથેરાપી: કસરત અને ઈલેક્ટ્રોથેરાપી
- વાણી ઉપયાર (સ્પીય થેરાપી)
- મનોચિકિત્સકીય સારવાર

શૈક્ષાણિક સેવાઓ:

- પૂર્વપ્રાથમિક અને પ્રાથમિક શિક્ષણ
- મગાજનો લક્ષ્ય થયેલો હોય તેવા બાળકો માટેનો વર્ગ
- વિશેષ શિક્ષણ આપનારા
- ગ્રંથાલય: શ્રાવ્ય કેસેટો અને વિષય સંબંધી પુસ્તકો
કર્મચારી સભ્યો માટે

વ્યાવસાયિક તાલીમ અને રોજગારલક્ષી સેવાઓ:

- કાગળની કોથળીઓ, ગ્રીટીંગ કાર્ડ અને ફાઈલ બનાવવા માટેનું પ્રશિક્ષણ
- કારકિર્દી સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલીંગ)
- કોમ્પ્યુટરનું પ્રશિક્ષણ

ક્ષમતાવર્ધન અંગેની તાલીમ:

- સમૃદ્ધાય આરોગ્ય કાર્યકર માટે તાલીમ
- સેવા સહાયક કમ્બયારીગાળ માટે તાલીમ

સહાયક, સાધનો અને ઉપકરણો:

- મગજનો લક્વો (સેરેબ્રલ પોલ્સી) ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે વ્હીલચેર અને તુટેલા હાડકાને સ્થિર રાખવાની ધારુની પછી (સ્લીટ)નું વિતરણ

પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ:

- વિકલાંગાતાની આકારણી
- વિકલાંગ વ્યક્તિઓને અનુકૂલન તાલીમ

કામકાજના દિવસો

રવિવાર અને જાહેર રજાઓ સિવાયના દિવસો; શનિવારે અડ્યો દિવસ

૬. આશા સ્પેશ્યલ એજયુકેશન સેન્ટર

સંપર્ક સરનામું

શ્રી લાધારામ સિંદ હિન્દુ હાઈસ્કૂલ,
નગર બાગ પાછળ, માંડવી, વડોદરા-૩૬૦૦૦૯.
ફોન: ૨૫૭૧૮૮૩

પ્રભારી શિક્ષક

શ્રી નલીની પંચોલી

પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ

મંદબુઝિતા ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે

આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર

વાધોડીયા રોડ, આજવા રોડ અને પૂર્વ વડોદરા

સેવાઓનું સ્વરૂપ

કેન્દ્ર આધ્યાત્મિક: દિવસ દરમ્યાન સાર-સંભાળ

સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ

જથી ૧૮ વર્ષની વય વર્ષેની બધી વ્યક્તિઓ માટે ઉપલબ્ધ

ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર

નિવારણ (રોકથામ)ની સેવાઓ:

- જનજાગૃતિના કાર્યક્રમો

ઉપયારલક્ષી સેવાઓ:

- ફિઝિઅોથેરાપી: કસરત અને ઈલેક્ટ્રોથેરાપી
- વાણી ઉપયાર (ચ્ચીય થેરાપી)

શૈક્ષણિક સેવાઓ:

- રમત જૂથ રચના, મંદબુદ્ધિ વ્યક્તિત્વાની માટેનું પ્રશિક્ષણ (ટીએમઆર), મંદબુદ્ધિ વ્યક્તિત્વાનું શિક્ષણ (ઇએમઆર)
- દફતર, ગણવેશ, ફી જેવી સામગ્રીઓ વિદ્યાર્થીઓને આપવામાં આવે છે.
- ગ્રંથાલય: વાર્તાની ચોપડીઓ

વ્યાવસાયિક તાલીમ અને

રોજગારલક્ષી સેવાઓ:

- રાખડી, કાગળની કોથળીઓ અને મીણાબટી બજારવી
- કારકિર્દી સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલીંગ)

સામાજિક ટેકા-સહાયની સેવાઓ:

- કુટુંબ માટે સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલીંગ) અને માર્ગદર્શન

પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ:

- ચોજનાનો લાભ અને/અથવા પ્રમાણપત્ર મેળવવા માટે મદદ
- વિકલાંગ વ્યક્તિઓને અનુકૂલન તાલીમ
- વિકલાંગતાની આકારણી

કામકાજના દિવસો

શનિવાર અને રવિવાર સિવાયના દિવસો

૧૦. બાલભવન સોસાયટી

સંપર્ક સરનામું

સયાજુભાગ પાછળ, કારેલીભાગ,

વડોદરા-૩૬૦૦૧૮.

ફોન: ૨૭૬૨૭૧૮, ફેક્સ: ૨૭૬૫૬૩૭

કાર્યવાહક નિયામક

શ્રી શેતાબહેન વ્યાસ

પૂર્ણ પાડવામાં આવતી સેવાઓ

હલનચલનની કાર્યતા અને મંદબુદ્ધિતા ધરાવતી વ્યક્તિત્વો માટે

આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર

વડોદરા શહેર

સેવાઓનું સ્વરૂપ

- કેન્દ્ર આધ્યાત્મિક: દિવસ દરમ્યાન સાર-સંભાળ

- બહાર પહોંચની સેવાઓ: શનિવારોએ ઘરની મુલાકાતો

સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ ઉપર જણાવ્યા મુજબના વિકલાંગ બાળકો સહિત પથી ૧૮ વર્ષની વય વચ્ચેના બધા જ બાળકો માટે

ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર

પૂર્વતૈયારીની સેવાઓ:

- વહેલાસરની નિશ્ચિત ઓળખ અને અંતરદ્દેપણ

નિવારણ (રોકથામ)ની સેવાઓ:

- જનજાગૃતિના કાર્યક્રમો

ઉપચારલક્ષી સેવાઓ:

- રમતગામત ઉપચાર

માહિતી સંદર્ભ વિનિમય:

- ફિઝિઓથેરાપી: કસરત અને ઈલેક્ટ્રોથેરાપી
- વાણી ઉપચાર (સ્પીચ થેરાપી)
- મનોચિકિત્સકીય સારવાર

શૈક્ષણિક સેવાઓ:

- મંદબુદ્ધિ શિક્ષણ અને તાલીમ આપી શકાય તેવાં મંદબુદ્ધિનાં બાળકો માટે મનોરંજનની પ્રવૃત્તિઓ
- ગ્રંથાલય: શ્રાવ્ય કેસેટો, શૈક્ષણિક સાધન પેટી અને રમકડાં

વ્યાવસાયિક તાલીમ અને રોજગારલક્ષી સેવાઓ:

- મીણબટી, ચોક, કાગળની કોથળીઓ અને ગ્રીટાંગ કાર્ડ્સ બનાવવા અને વેચવા માટેની તાલીમ
- કારકિર્દી સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલીંગ)

સામાજિક ટેકા-સહાયની સેવાઓ:

- વૈવાહિક જીવન અંગો સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલીંગ)
- કુટુંબ માટે સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલીંગ) અને માર્ગદર્શન

સહાયકો, સાધનો અને ઉપકરણો:

- વી-વન સોસાયટી અને કાશીબા હોસ્પિટલ દ્વારા શ્રવણ ઉપકરણો, બગાલઘોડીઓ, કમરપણ સાથેના જોડાઓ (કેલીપર્સ) અને પ્રણ પૈડાંવાળી સાઈકલનું વિતરણ

પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ:

- વિકલાંગ વ્યક્તિઓને અનુકૂલન તાલીમ
- વિકલાંગતાની આકારણી

કામકાજના દિવસો

રખિવાર અને જાહેર રજાઓ સિવાયના દિવસો

૧૧. બરોડા એસોસિએશન ફોર દ્ય બ્લાઈન્ડ

સંપર્ક સરનામું	ઇલેક્ટ્રોનિક સબસ્ટેશન પાસે, સુભાનપુરા, વડોદરા-૩૬૦૦૨૩. ફોન: ૨૨૮૧૨૩૫
મંત્રી	શ્રી જગાઈશભાઈ અંતાણી
પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ	અય્ય દષ્ટિ અને દષ્ટિ ક્ષતિ ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે
આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર	સમગ્ર ગુજરાત
સેવાઓનું સ્વરૂપ	કેન્દ્ર આધારિત: છાત્રાલય
સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ	૨૦થી ૪૦ વર્ષની વચ્ચેના પુરુષો માટે ઉપલબ્ધ
ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર	
નિવારણ (રોકથામ)ની સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> જનજાગૃતિના કાર્યક્રમો
શૈક્ષાણિક સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> ગ્રંથાલય: શ્રાવ્ય કેસેટો, પ્રેર્ધિતમાં પુસ્તકો અને 'અય્ય દષ્ટિ ચહાય કેન્દ્ર' જે વાચનાલય છે. તેમાં એક કેમેરાની મદદથી સમાચાર પત્રોના અક્ષરો મોટા કરી તેમની પ્રતિમા ટેલિવિજનના પડા ઉપર દેખાડવામાં આવે છે. સંગીતના વર્ગો
વ્યાવસાયિક તાલીમ અને રોજગારલક્ષી સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> મીણાબટી, નેતર ગુંથવું, કાગળના કપ, પગલૂછણિયા અને સાવરણી બનાવવા માટેનું પ્રશિક્ષણ (બે વર્ષ) કારકિર્દી સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલીંગ)
સંસ્થાના સાધનો:	<ul style="list-style-type: none"> વ્યાવસાયિક પ્રશિક્ષણ કેન્દ્ર
પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> વિકલાંગ વ્યક્તિઓને અનુકૂલન તાલીમ વિકલાંગતાની આકારણી દૃષ્ટિક્ષતિ ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે વાચક દૃષ્ટિક્ષતિ ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે લહિયા
કામકાજના દિવસો	રવિવાર સિવાયના દિવસો

૧૨. ભગ્નાની મંદિર

મુનિ સેવા આશ્રમ દ્વારા સંચાલિત

સંપર્ક સરનામું

મુ.પો. ગોરજ, તા. વાધોડીયા, જિ. વડોદરા-૩૬૧૭૬૦.
ફોન: ૦૨૬૬૮-૨૬૮૦૦૪, ૨૬૮૦૧૦ ફેક્સ: ૨૬૮૦૦૫
ઈ-મેઇલ: munisevashram@yahoo.co.in
વેબસાઈટ: www.muniashram.org

અધ્યક્ષ

ડૉ. વિજમ પટેલ

પ્રભારી

શ્રી મધુબહેન પટેલ

પૂર્વી પાડવામાં આવતી સેવાઓ

મંદબુજ્જિતા ધરાવતી મહિલાઓ માટે

આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર

સમગ્ર ગુજરાત

સેવાઓનું સ્વરૂપ

કેન્દ્ર આધારિત: નિવાસીય

સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ

૧૮ વર્ષની વયથી ઉપરની મહિલાઓ માટે

ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર

ઉપચારલક્ષી સેવાઓ:

- સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલિંગ)
- વ્યાવસાયિક ઉપચાર (ઓક્યુપેશનલ થેરાપી)

શૈક્ષણિક સેવાઓ:

- અભિજ્ઞય કસોટીઓ આધારિત પૂર્વ-વ્યવસાયલક્ષી અને વ્યવસાયલક્ષી પ્રવૃત્તિઓ

વ્યાવસાયિક તાલીમ અને

- રોજગારલક્ષી સેવાઓ:
- રોજિંદા જીવનની પ્રવૃત્તિઓ, સફાઈ, ગાળવું, શાબ્દરચના, સિવણા, ચિત્રકલા, ભરતકામ, ચિત્રકામ અને રમતો માટેનું પ્રશિક્ષણ

સંસ્થાન સાધનો:

- નિવાસી અને બહારના દર્દીઓ માટે તબીબી સેવાઓ

સહાયક, સાધનો અને ઉપકરણો:

- માર્ગદર્શન અને સંકલન અન્ય સંસ્થાઓ સાથે

પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ:

- વિકલાંગ વ્યક્તિઓને અનુકૂલન તાલીમ
- વિકલાંગતાની આકારણી

તાત્કાલિક સેવા:

- એમ્યુલન્સ - ફોન: ૨૬૮૦૦૪, ૨૬૮૦૧૦

કામકાજના દિવસો

બધા જ દિવસો

૧૩. બલાઈનડ વેલ્ફેર કાઉન્સિલ

નેશનલ એસોસિએશન ફોર બલાઈનડ, વડોદરા જિલ્લા શાખા

સંપર્ક સરનામું

૪૭/એ, મીડલ કલાસ સોસાયટી, નવયુગ સ્કૂલ પાસે,

ફટેલગંજ, વડોદરા-૩૯૦૦૦૨.

ફોન: ૨૭૮૨૧૧૪, (દર) ૨૭૮૨૫૪૪

મંત્રી

શ્રી મનુભાઈ એસ. પટેલ

પૂર્ણી પાડવામાં આવતી સેવાઓ

અથ દર્શિ અને દર્શિ ક્ષતિ ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે

આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર

સમગ્ર ગુજરાત

સેવાઓનું સ્વરૂપ

- કેન્દ્ર આધારિત
- બહાર પહોંચની સેવાઓ: વડોદરા જિલ્લામાં સમૃદ્ધ આધારિત પુનર્વસન કાર્યક્રમનું અમલીકરણ

સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ

દરેક માટે ઉપલબ્ધ

ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર

નિવારણ (રોકથામ)ની સેવાઓ:

- જનજાગૃતિના કાર્યક્રમો

શૈક્ષણિક સેવાઓ:

- બ્રેઇલનાં પુસ્તકો તૈયાર કરવાં
- વિદ્યાર્થીઓને જુદીજુદી સંસ્થાઓમાં પ્રવેશ માટે મદદ કરવી

વ્યાવસાયિક તાલીમ અને

- ઉત્પાદન કેન્દ્ર: શાણના પગાલુછહિયા અને નેતર ગુંથણી કરવાનું કામ

રોજગારલક્ષી સેવાઓ:

- સ્વરોજગારના પ્રયાસો માટે ટેકા-સહાય દા.ત. ટેલિફોન બુથો, હાથ લારીઓ, પાણીની શિશીઓ અને કોથળીઓ
- ધીરાણ આપવું
- સૂક્ષ્મ શાખ (માઈકો કેડીટ)
- ધીરાણ માટે સહાય
- કારકિર્દી સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલીંગ)

સામાજિક ટેકા-સહાયની સેવાઓ:

- લગ્નસંબંધી સેવાઓ
- વૈવાહિક જીવન અંગો સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલીંગ)

સંસ્થાના સાધનો:

- પ્રકાશન: ૧. સંગીતનું પુસ્તક, અંગ્રેજી અને ગુજરાતી ભાષામાં શિખવા માટે, ૨. ‘સરલ સંગીત શાસ્ત્ર’ – ગુજરાતીમાં પુસ્તક

સહાયકો, સાધનો અને ઉપકરણો:

- નિઃશુલ્ક: સફેદ લાકડી અને કાળા ચશમાં
- બ્રેદલ સાધન પેટી, હલનચલનના, શિક્ષણના અને રમતગમતના સાધનોનું ૨૫ ટકા વળતરથી વેચાણ

પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ:

- યોજનાનો લાભ અને/અથવા પ્રમાણપત્ર મેળવવા માટે મદદ
- પ્રમાણપત્રીકરણ માટે શિબિરનું આયોજન
- વિકલાંગ વ્યક્તિઓને અનુકૂલન તાલીમ
- વિકલાંગતાની આકારણી
- કાનૂની સહાય
- વૃદ્ધ અંધ જનોને દર મહિને ખાદ્યાન્ન પૂરું પાડવામાં આવે છે

કામકાજના દિવસો**રવિવાર અને જાહેર રજાઓ સિવાયના દિવસો**

૧૪. . દિશા - સેન્ટર ફોર પર્સન્સ વિથ ડિસેબિલિટી
. દિશા - સ્પેશ્યલ સ્કૂલ એન્ડ ઓટિઝમ સેન્ટર

દિશા ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ કારા સંચાલિત**સંપર્ક સરનામું**

૩૨૦, રેસ કોર્સ ટાવર, ગોત્રી ચોડ,
વડોદરા-૩૬૦૦૦૭.

ફોન: ૨૩૨૫૨૫૦, ફેક્સ: ૨૩૦૦૦૫૬,
મોબાઈલ: ૯૮૨૫૩૨૫૨૫૦

ઈ-મેઇલ: dishatrust@iqara.net
વેબસાઈટ: www.disha.org

કાર્યવાહક નિયામક**શ્રી પ્રભાબહેન મહેતા****પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ**

હલનચલનની ક્ષતિ, અત્ય દસ્તિ, દસ્તિ ક્ષતિ, શ્રવણક્ષતિ અને વાણી ક્ષતિ, મંદબુદ્ધિતા, મગાજનો લકવો (સેરેબ્રલ પોલ્સી), સ્વલીનતા (ઓટિઝમ) અને બહુવિધ વિકલાંગતા ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે

આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર	<ul style="list-style-type: none"> વડોદરા અને આસપાસના વિસ્તારો સ્વલિનતા (ઓટિગ્રમ) ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે સમગ્ર ગુજરાત
સેવાઓનું સ્વરૂપ	<ul style="list-style-type: none"> કેન્દ્ર આધારિત: દિવસ દરમ્યાન સાર-સંભાળ દૈનિક ધોરણે બે ગામડાઓ અને ૨૦ ગ્રૂપડફ્રીના વિસ્તાર
સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ	દરેક માટે ઉપલબ્ધ
ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર	
પૂર્વતૈયારીની સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> વહેલાસરની નિષ્ઠિત ઓળખ અને અંતરક્ષેપણ
નિવારણ (રોકથામ)ની સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> જનજાગૃતિના કાર્યક્રમો
ઉપચારલક્ષી સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> ફિઝિયોથેરાપી: કસરત અને ઈલેક્ટ્રોથેરાપી સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલિંગ) વાણી ઉપચાર (સ્પીચ થેરાપી) શ્વરણ ઉપચાર (હિયરિંગ થેરાપી) વ્યાવસાયિક ઉપચાર (ઓક્ચ્યુપેશનલ થેરાપી)
શૈક્ષણિક સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> વિકલાંગતા ધરાવતા બાળકો માટે વિશેષ શાળા વિશેષ શિક્ષણ આપનારાઓ અંથાલય: શ્રાવ્ય સીડી પાઠ્યપુસ્તકો, શ્રાવ્ય કેસેટો અને માહિતી સામગ્રી તૈયાર કરવા
વ્યાવસાયિક તાલીમ અને રોજગારલક્ષી સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> સિવણ અને છાપકામ માટે પાચાની તાલીમ કાર્યર્થથળ નિર્દેશનની અને આવકસર્જનની પ્રવૃત્તિઓ કારકિર્દી સલાહ-સૂચન કોમ્પ્યુટર તાલીમ
સામાજિક ટેકા-સહાયની સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> કુટુંબ માટે સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલિંગ) અને માર્ગદર્શન
ક્ષમતાવધન અંગેની તાલીમ:	<ul style="list-style-type: none"> વાલીઓ અને શિક્ષકો માટે પરિષદ, શિબિર અને કાર્યશાળા ડારા
સંસ્થાના સાધન:	<ul style="list-style-type: none"> પ્રકાશન: ‘અન્ડરસ્ટેન્ડિંગ લર્નિંગ ડિસેબિલિટીસ’, ‘અન્ડરસ્ટેન્ડિંગ સીપી યિલ્ડન’ અને ‘અન્ડરસ્ટેન્ડિંગ ઓટિગ્રમ’ બધા જ પુસ્તકો અંગેજુમાં

- સહાયકો, સાધનો અને ઉપકરણો:**
- વડોદરાની બે સંસ્થાઓનું નિર્દેશન કરાય છે
  - સંદર્ભ વિનિમય સેવા: વિ-વન સોસાયટી,
  - સોસાયટી ફોર ફિઝિકલી હેન્ડિકેપમાં દાતાઓ ક્રારા
  - એણ પૈડાંવાળી સાઈકલ, કમર પઢ્ઠા સાથેના જોડાઓ (કેલીપર્સ), બગાલઘોડીઓ, લિલચેર અને
  - ખાસ પ્રકારના જોડા

- પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ:**
- યોજનાનો લાભ અને/અથવા પ્રમાણપત્ર મેળવવા માટે મદદ
  - પ્રમાણપત્રીકરણ માટે શિબિરનું આયોજન
  - વિકલાંગ વ્યક્તિઓને અનુકૂલન તાલીમ
  - વિકલાંગતાની આકારણી

કામકાજના દિવસો

રવિવાર અને જાહેર રજાઓ સિવાયના દિવસો

૧૫. સરકારી અંધ શાળા

સંપર્ક સરનામું

પેન્શાનપુરા, નીગ્રામપુરા પાસે,
વડોદરા-૩૬૦૦૦૨.
ફોન: (પીપી) ૨૭૬૧૯૭૯

મદદનીશ શિક્ષક

શ્રી વી. પી. રાઠવા

પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ

અથ દૃષ્ટિ, અને દર્શિ ક્ષતિ ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે

આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર

સમગ્ર ગુજરાત

સેવાઓનું સ્વરૂપ

- કેન્દ્ર આધારિત:
  - દિવસ દરમ્યાન સાર-સંભાળ
  - છાયાલય

સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ

૭થી ૧૫ વર્ષની વય વર્ષેના છોકરાઓ માટે ઉપલબ્ધ

ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર

નિવારણ (રોકથામ)ની સેવાઓ:

- જનજાગૃતિના કાર્યક્રમો

શૈક્ષણિક સેવાઓ:

- પ્રાથમિક શિક્ષણ
- માધ્યમિક, ઉચ્ચતર માધ્યમિક અને વધુ અભ્યાસ માટે અમદાવાદમાં નિર્દ્દેશન કરવામાં આવે છે
- વિશેષ શિક્ષણ આપનારાઓ
- ગ્રંથાલય: શ્રાવ્ય કેસેટ અને બ્રેઇલનાં પુસ્તકો

સહાયકો, સાધનો અને ઉપકરણો: • ચશમાં, સફેદ લાકડી અને બ્રેઇલ સાધન પેટીનું વિતરણ પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ: • યોજનાનો લાભ અને/અથવા પ્રમાણપત્ર મેળવવા માટે મદદ કામકાજના દિવસો રવિવાર અને જાહેર રજાઓ સિવાયના દિવસો

૧૫. માનસિક ક્ષતિવાળા બાળકોનું ગૃહ

સંપર્ક સરનામું

ગુરુકૃપા સોસાયટી પાસે, અધિ મંડપ,
પાણીની ટાંકી પાછળ, કારેલીબાગ,
પોસ્ટ ફોલ્પુરા, વડોદરા-૩૮૦૦૦૬.
ફોન: ૨૪૮૨૨૮૦

અધીક્ષક

શ્રી સ્મીતાબહેન પરમાર

પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ

મંદભુજીંદ્રા અને મગાજનો લક્વો (સેટેબ્રલ પોલ્સી) થયેલી વ્યક્તિઓ માટે

આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર

વડોદરા જિલ્લો

સેવાઓનું સ્વરૂપ

- કેન્દ્ર આધારિત: છાભાલય
- બહાર પણોંચની સેવાઓ

સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ

કથી ૧૮ વર્ષની વય વર્ષોના બધા બાળકો માટે ઉપલબ્ધ

ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર

નિવારણ (રોકથામ)ની સેવાઓ:

- જનજાગૃતિના કાર્યક્રમો

ઉપયારલક્ષી સેવાઓ:

- સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલિંગ)

શૈક્ષણિક સેવાઓ:

- ગ્રંથાલય: વાચન સામગ્રી

વ્યાવસાયિક તાલીમ અને રોજગારલક્ષી સેવાઓ:

- પગલુછહિયાં, મીણબતી, માટીના ઘડાં, ફાઈલ, ચોક બનાવવાની અને સિવાએ માટેની તાલીમ

સામાજિક ટેકા-સહાયની સેવાઓ:

- કુટુંબ માટે સલાહ-સૂચન (કાઉન્સોલીંગ) અને માર્ગદર્શન

સહાયકો, સાધનો અને ઉપકરણો:

- સમાજ સુરક્ષા ખાતાં દ્વારા સરકારી યોજના અંતર્ગત

પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ:

- યોજનાનો લાભ અને/અથવા પ્રમાણપત્ર મેળવવા માટે મદદ

- વિકલાંગ વ્યક્તિઓને અનુકૂલન તાલીમ

કામકાજના દિવસો

રવિવાર અને જાહેર રજાઓ સિવાયના દિવસો

૧૭. માનસિક રોગોનું દવાખાનું**સંપર્ક સરનામું**

કારેલીબાગ,
વડોદરા-૩૬૦૦૧૮.
ફોન: ૨૪૯૨૦૭૮, ૨૪૯૯૮૩૪ ફેક્સ: ૨૪૯૧૪૮૩

અધીક્ષક

ડૉ. રાકેશ શાહ

પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ

માનસિક ક્ષતિ ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે

આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર

ગુજરાતનાં ૧૭ જિલ્લાઓ

સેવાઓનું સ્વરૂપ

- કેન્દ્ર આધ્યારિત: નિવાસી અને બહારના દર્દીઓની સુવિધા
- માનસિક સ્વાસ્થ્ય કાર્યકરો અને સામાજિક કાર્યકરો દ્વારા બહાર પછોચની સેવાઓ

સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ

દરેક માટે ઉપલબ્ધ

ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર**પૂર્વત્યારીની સેવાઓ:**

- વહેલાસરની નિશ્ચિત ઓળખ અને આંતરક્ષેપણ

નિવારણ (રોકથામ)ની સેવાઓ:

- જનજાગૃતિના કાર્યક્રમો

સેવારત સંસ્થાઓની માહિતી પુસ્તિકા

ઉપયારલક્ષી સેવાઓ:

- મનોચિકિત્સકીય ઉપયાર

શૈક્ષણિક સેવાઓ:

- અનૌપયારિક ગ્રંથાલય: પુસ્તકો અને સામયિકો

વ્યાવસાયિક તાલીમ અને રોજગારલક્ષી સેવાઓ:

- ફાઈલ, મીએબટી અને શ્રીટીંગ કાર્ડ બનાવવા માટે તાલીમ બાગાકામ, અને કાર્યાલય સહાયની તાલીમ
- કારકિર્દી સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલીંગ)
- કોમ્પ્યુટર તાલીમ

સામાજિક ટેકા-સહાયની સેવાઓ:

- કુટુંબ માટે સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલીંગ) અને માર્ગદર્શન
- દાખલ થનારા દર્દીઓ અથવા તેમનાં કુટુંબને પ્રોત્સાહકો સરકારની યોજના હેઠળ આપવામાં આવે છે.

ક્ષમતાવર્ધન અંગેની તાલીમ:

- ૧. પરિચારિકા ૨. એમએસડબલ્યુના વિદ્યાર્થીઓ,
- ૩. રોગ વિષયક મનોચિકિત્સક ૪. તબીબી અધિકારીઓ

સંસ્થાના સાધનો:

- હોસ્પિટલમાં પાંચ ચિકિત્સાલયો છે:
 સોમવાર : વાઈન્યું દર્દ
 મંગાળવાર : બાળ માર્ગદર્શન
 બુધવાર : જાતીય શિક્ષણ
 ગુરુવાર : વ્યસન મુક્તિ
 શુક્રવાર : લાંબા સમયથી માંદા રહેતા દર્દીઓ
 • એક ખૂલ્લો ઓરડો છે જેમાં દર્દી તેના પરિવારજનો સાથે રહી શકે
- પ્રકાશન: માનસિક બીમારીવાળા માટે 'તરંગ' ગુજરાતી ટેલિકિલ્બ

પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ:

- 'અંધ જન મંડળ', અમદાવાદ સાથે મળી પ્રમાણપત્રો માટેની શિબિરનું આયોજન
- વિકલાંગ વ્યક્તિઓને અનુકૂલન તાલીમ
- વિકલાંગતાની આકારણી
- કાનૂની સહાય

કામકાજના દિવસો

બહારના દર્દીઓનો વિભાગ: રવિવાર સિવાયના દિવસો

૧૮. લાયન્સ અંધ કન્યા શાળા

લાયન્સ બલાઈન્ડ ગાર્લ્સ વેલ્ફેર સેન્ટર ટ્રસ્ટ દ્વારા સંચાલિત

સંપર્ક સરનામું

૩૦, ગોયાગોટ સોસાયટી, પ્રતાપનગર,
વડોદરા-૩૬૦૦૦૪.
ફોન: ૨૪૩૭૩૫૪, પ્રમુખ (દાર) ૫૫૩૨૩૨૪

પ્રમુખ

શ્રી નગરીન એ. પટેલ

ગૃહમાતા

શ્રી પ્રિતીબહેન

પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ

દણ્ઠિ ક્ષતિ અને અબ્ય દણ્ઠિ ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે

આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર

ગુજરાત, રાજ્યથાન અને મહારાષ્ટ્ર

સેવાઓનું સ્વરૂપ

કેન્દ્ર આધારિત: છોકરીઓ માટે છાત્રાલય

સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ

પથી ૧૫ વર્ષની વય વર્ષેની છોકરીઓ માટે ઉપલબ્ધ

ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર

નિવારણ (રોકયામ)ની સેવાઓ:

- જનજાગૃતિના કાર્યક્રમો

શૈક્ષાણિક સેવાઓ:

- પ્રાથમિક શિક્ષણ
- સંકલિત શિક્ષણ માટે મુખ્યપ્રવાહની માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓમાં પ્રવેશ માટે સુવિધાઓ પૂરી પાડવી
- શ્રંખાલય: શ્રાવ્ય કેસેટ અને બ્રેઇલમાં વાચન સામગ્રી

વ્યાવસાયિક તાલીમ અને

- કારકિર્દી સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલિંગ)

રોજગારલક્ષી સેવાઓ:

સામાજિક ટેકા-સહાયની સેવાઓ:

- કુટુંબ માટે સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલિંગ) અને માર્ગદર્શન

સહાયક, સાધનો અને ઉપકરણો:

- ગાણિત સ્લેટનું વિતરણ

પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ:

- દણ્ઠિ ક્ષતિની આકારણી
- વિકલાંગ વ્યક્તિઓને અનુકૂલન તાલીમ

કામકાજના દિવસો

રવિવાર અને જાહેર રજાઓ સિવાયના દિવસો

૧૬. મૂક-બધિર મંડળ – વડોદરા

સંપર્ક સરનામું	૧૪, શ્રી બ્રહ્માનગાર સોસાયટી, અંબાલાલ પાર્ક પાસે, કારેલીબાગ, વડોદરા-૩૬૦૦૧૮. ફોન: ૫૨૬૭૮૭૭, ૨૪૬૦૨૭૫
સ્થાપક/સલાહકાર	શ્રી પ્રતાપસિંહ એમ. રાઠોડ
પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ	શ્રવણક્ષતિ અને વાણી ક્ષતિ અને અત્ય દષ્ટિ ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે
આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર	સમગ્ર ગુજરાત
સેવાઓનું સ્વરૂપ	કેન્દ્ર આધારિત
સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ	દરેક માટે ઉપલબ્ધ
ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર	
નિવારણ (રોકથામ)ની સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> • જનજાગૃતિના કાર્યક્રમો
વ્યાવસાયિક તાલીમ અને રોજગારલક્ષી સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> • કારકિર્દી સલાહ-સૂચન
સામાજિક ટેકા-સહાયની સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> • લગ્નસંબંધી સેવાઓ • વૈવાહિક જીવન અંગો સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલીંગ)
ક્ષમતાવર્દન અંગોની તાલીમ:	<ul style="list-style-type: none"> • શાળાના શિક્ષકો અને સ્વૈચ્છિક સંસ્થાઓના કર્મચારીઓ માટે બે દિવસીય કાર્યશાળા
સંસ્થાના સાધનો:	<ul style="list-style-type: none"> • પ્રકાશન: ‘બધિર સંદેશ’ ગુજરાતીમાં ડ્રિમાસિક સહાયક), સાધનો અને ઉપકરણો:
પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> • શ્રવણ ઉપકરણોનું વિ-વન સોસાયટી ક્રારા વિતરણ • યોજનાનો લાભ અને/અથવા પ્રમાણપત્ર મેળવવા માટે મદદ
કામકાજના દિવસો	બધા જ દિવસો

અન્ય માહિતી:

- નીચેની સંસ્થાઓ મારફતે આ સંસ્થા વિકલાંગ વ્યક્તિઓ માટે અન્ય પ્રવૃત્તિઓ પણ કરે છે:
૧. અભિલ ગુજરાત બધિર વિકાસ સંઘ - પ્રવૃત્તિઓ: હોશિયાર વિદ્યાર્થીઓને પુરસ્કાર આપવો, બુઝિઅંક કસોટીઓ યોજવી અને ચિત્રકળા હિન્દિકાઈઓ યોજવી.
  ૨. ઓલ ગુજરાત સ્પોર્ટ્સ કાઉન્સિલ ઓફ ધ ટેક (અભિલ ગુજરાત બધિર રમત ગમતની પરિષદ) - રાજ્ય, રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય કક્ષાઓએ માત્ર રમત-ગમત પ્રવૃત્તિઓ.

૨૦. નગર પ્રાથમિક બાબાજીપુરા બહેરા-મુંગાની શાળા

નગર પ્રાથમિક શિક્ષણ સમિતિ દ્વારા સંચાલિત

સંપર્ક સરનામું

કેવડાબાગ પાસે,
જયરટલ બિલ્ડીંગ સામે, મદન ગંગા રોડ,
વડોદરા-૩૬૦૦૦૧.

આચાર્ય

શ્રી દિલીપકુમાર રસિકલાલ જોશી

પૂર્ણી પાડવામાં આવતી સેવાઓ

શ્રવણ ક્ષતિ અને વાણી ક્ષતિ ધરાવતિ વ્યક્તિઓ માટે

આવરી લેવાતો કોશ વિસ્તાર

શહેરી વિસ્તાર

સેવાઓનું સ્વરૂપ

કેન્દ્ર આધ્યાત્મિક: દિવસ દરમ્યાન સાર-સંભાળ

સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ

કથી ૧૪ વર્ષની વય વર્યેના બધા જ બાળકો માટે ઉપલબ્ધ

ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર

પૂર્વતૈયારીની સેવાઓ:

- સર્વ શિક્ષા અભિયાન અંતર્ગત વહેલાસરની નિશ્ચિત ઓળખ અને અંતરદેપણ

શૈક્ષણિક સેવાઓ:

- પ્રાથમિક શિક્ષણ
- વિશેષ શિક્ષણ આપનારાઓ

સામાજિક ટેકા-સહાયની સેવાઓ:

- કુટુંબ માટે સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલીંગ) અને માર્ગદર્શન

- સહાયકો, સાધનો અને ઉપકરણો:** • શ્રવણ ઉપકરણોનું વિ-વન સોસાયટી અને સર્વ શિક્ષા અભિયાન દ્વારા વિતરણ
પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ: • યોજનાનો લાભ અને/અથવા પ્રમાણપત્ર મેળવવા માટે મદદ
કામકાજના દિવસો રવિવાર અને જાહેર રજાઓ સિવાયના દિવસો

૨૧. પ્રેરણા સ્પેશ્યલ સ્કૂલ એન્ડ ટ્રેનિંગ સેન્ટર ફોર ડિફરન્ટલી એબલ

સંપર્ક સરનામું	૧૧, કૃષ્ણાંકુંજ સોસાયટી, શિવ મહલ પેલેસ પાછળ, જૈતલપુર રોડ, વડોદરા-૩૬૦૦૦૭. ફોન: ૨૩૫૮૧૩૪
કાર્યવાહિક નિયામક	શ્રી મયુર અન. પટેલ
પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ	અત્ય દંદ્રિ, મગજનો લક્વો (સેરેબ્રલ પોલ્સી) બધિર-અંધ અને મંદબુદ્ધિતા ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે
આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર	સમગ્ર ગુજરાત
સેવાઓનું સ્વરૂપ	કંન્ડ્ર આધારિત
સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ	દરેક માટે ઉબલધ
ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર	
પૂર્વિત્યારીની સેવાઓ:	• વહેલાસરની નિષ્ઠિત ઓળખ અને અંતરદ્દેપણ
નિવારણ (રોકથામ)ની સેવાઓ:	• જનજાગૃતિના કાર્યક્રમો
ઉપચારલક્ષી સેવાઓ:	• ફિઝિયોથેરાપી: કસરત અને ઈલેક્ટ્રોથેરાપી • વાણી ઉપચાર (સ્પીચ થેરાપી)
શૈક્ષણિક સેવાઓ:	• ગ્રંથાલય: પુસ્તકો

વ્યાવસાયિક તાલીમ અને
રોજગારલક્ષી સેવાઓ:

- જુદાજુદા જૂથની વિકલાંગ વ્યક્તિઓને પ્રશિક્ષણ આપવામાં આવે છે.
- કારકિર્દી સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલીંગ)

પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ: • વિકલાંગતાની આકારણી

કામકાજના દિવસો

રવિવાર સિવાયના દિવસો

૨૨. રિફેબિલિટેશન રિસર્ચ એન્ડ લિભ ફિટીંગ સેન્ટર

સંપર્ક સરનામું

ઈમરજન્સી સર્વિસ (વિભાગ) પાસે,
શ્રી સયાજુરાવ જનરલ હોસ્પિટલ,
વડોદરા-૩૮૦૦૦૨. ફોન: ૨૪૩૨૮૮૫

કારખાના સંચાલક

શ્રી એસ. એમ. પટેલ

પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ

હલનચલનની કાર્ય ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે

આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર

દક્ષિણ ગુજરાત, મધ્ય પ્રદેશ અને મહારાષ્ટ્ર

સેવાઓનું સ્વરૂપ

કેન્દ્ર આધારિત

સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ

દરેક માટે ઉપલબ્ધ

ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર

નિવારણ (રોકથામ) ની સેવાઓ: • જાગૃતિ અભિયાન ઓર્થોટિક અને પ્રોથેટિક સોસાયટી ઓફ ઇન્ડિયા (ઓપીએસઆઈ) દ્વારા

સામાજિક ટેકા-સહાયની સેવાઓ: • કુંઠિંબ માટે સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલીંગ) અને માર્ગદર્શન

સંસ્થાના સાધનો: • કૃત્રિમ અંગ વિજ્ઞાન અને અસ્થિક્ષતિ ઉપકરણ વિજ્ઞાનના સાધનોનું કારખાનું

સહાયકો, સાધનો અને ઉપકરણો: • કૃત્રિમ અંગ વિજ્ઞાનના સાધનો જેવા કે કૃત્રિમ અવયવો અને અસ્થિક્ષતિ ઉપકરણ વિજ્ઞાનના સાધનો જેવા કે જોડાં સાથેના ચામડાંના કમરપણ, વિવિધ પણ્ણાં, તુટેલા હાડકાને સ્થિર રાખવાની ધાતુની પણ્ણીઓ (સ્પીંટ) અને સુઝેલા ગળાના કોલરના ઉત્પાદન, વિતરણ અને સમારકામ

- પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ:
- વિકલાંગ વ્યક્તિઓને અનુકૂલન તાલીમ
  - વિકલાંગતાની આકારણી

કામકાજના દિવસો

રવિવાર અને જાહેર રજાઓ સિવાયના દિવસો

અન્ય માહિતી:

આ ઉપરાંત ગુજરાતમાં અન્ય એક કેન્દ્ર ફિઝિયોથેરાપી કોલેજ, અમદાવાદમાં આવેલું છે.

૨૩. સેવાતિર્થ

ગુજરાત રક્તપિત નિવારણ સેવા સંદ્ય અને સોસાયટી ફોર દ્ય ટ્રેનિંગ એન્ડ વોકેશનલ રિફેબિલિટેશન અન્નુભૂતિ દ્ય ડિસેબન્ડ ક્રારા સંયુક્ત સંયાલિત

સંપર્ક સરનામું

૧. સ્વાભિનારાયણ ગુરુકુલ વિધાલય પાસે,
આદર્શ નગર સામે,
તરસાલી બાયપાસ,
ધણાયાવી રોડ, વડોદરા-૩૯૦૦૦૮.
ફોન: ૨૭૪૬૩૬૧
Email: sevatirth@sancharnet.in

૨. સ્થાયી વહીવટી ઓફિસ:
જુનીગાઠી, ખુનિસિપલ કવાટર્સ પાસે,
મિલ રોડ, ચાકુતપુરા,
વડોદરા-૩૯૦૦૦૯.

પ્રમુખ

માનદ મંત્રી

શ્રી બી. આર. માણે પાટીલ (નિવૃત આઈએએસ)

શ્રી પુરુષોત્તમ પંચાલ

ફોન: ૨૨૮૧૮૮૭, મોબાઇલ: ૯૮૨૪૫૦૭૫૪

પૂર્વી પાડવામાં આવતી સેવાઓ

હલનયલનની ક્ષતિ, દ દિને ક્ષતિ, અત્ય દિને, શ્રવણક્ષતિ
અને વાણી ક્ષતિ, બધિર-અંધ અને કુષ્ણ રોગથી સાજ થયેલી
વ્યક્તિઓ માટે

આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર

સમગ્ર ગુજરાત

સેવાઓનું સ્વરૂપ

- કેન્દ્ર આધારિત:
- ૮૦ વિકલાંગ વિદ્યાર્થીઓ માટે છાત્રાલય, છોકરા અને છોકરીઓ માટે અલગ વ્યવસ્થા
- મંદબુદ્ધિની મહિલાઓ માટે અલગ ઘરો, ઉમરલાયક વિકલાંગ વ્યક્તિઓ અને રોગ મુક્ત થયેલા કુષ્ઠ રોગીઓ માટે અલગ અલગ નિવાસસ્થાન (કુલ ક્ષમતા-સંખ્યા ૧૫૦ વ્યક્તિઓ)
- બહાર પહોંચની સેવા: વડોદરા જિલ્લો અને સમગ્ર ગુજરાત

સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ

કુષ્ઠ રોગથી સાજા થયેલી સહિતની બધી જ વિકલાંગતાઓ ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે માટે ઉપલબ્ધ

ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર

પૂર્વતૈયારીની સેવાઓ:

- વહેલાસરની નિશ્ચિયત ઓળખ અને અંતરદ્ધેપણ

નિવારણ (રોકથામ)ની સેવાઓ:

- જનજાગૃતિના કાર્યક્રમો
- બહાર પહોંચની સેવાઓ મારફતે કુશ્યતા અને વિકલાંગતાનું નિવારણ

ઉપયારલક્ષી સેવાઓ:

- કસરત ઉપયાર
- તબીબી ઉપયાર
- આધ્યાત્મિક ઉપયાર
- મનોપચાર પદ્ધતિ
- વ્યાવસાયિક ઉપયાર (ઓક્યુપેશનલ થેરાપી)

શૈક્ષણિક સેવાઓ:

- ગ્રંથાલય: શ્રાવ્ય કેસેટ, પુસ્તકો અને સીડી

વ્યાવસાયિક તાલીમ અને

રોજગારલક્ષી સેવાઓ:

- અગારબટી, સફેદ લાકડી, મીણબટી, પગાલુણિયા, ચોક, પગારખાં, ધોવાનો પાવડર, ફિનાઈલ, રાખડી બનાવવાની તાલીમ, ખુરશી ગુંથવાની, પુસ્તકો બાંધવાની, સિવણકામ, ભરતકામ, કમ્પ્યુટરની તાલીમ, સરકાર માન્ય આઇટીઆઈ, અળસ્થિયા ઉછેર, રોપ ઉછેર માટેની તાલીમ
- ઉત્પાદન કેન્દ્રો: સૂક્ષ્મ છીદ્ર રબર અને ગૃહ ઉદ્યોગ ઉત્પાદન

- ધીરાણ આપવું
- સૂક્ષ્મ શાખ (માઈકોકેડીટ)
- ધીરાણ માટે સહાય

સામાજિક ટેકા-સહાયની સેવાઓ: • લગ્નસંબંધી સેવાઓ
• વૈવાહિક જીવન અંગે સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલિંગ)
• સામાજિક પ્રસંગ માટે સહાય

ક્ષમતાવર્દન અંગેની તાલીમ: • કુષ્ઠ રોગથી સાજા થયેલા અને વિકલાંગ વ્યક્તિઓ (બધા જ પ્રકારની વિકલાંગતા)ને પ્રશિક્ષણ
• સંસ્થા સાધનો ઉપલબ્ધ કરાવવા માટે મદદ કરે છે જેવા કે- સિવણાના સંચાઓ, કેબીનો, હાથલારીઓ, હાથગાડીઓ, પેડલ રીક્ષાઓ. લગાભગ રૂ ૪૦ અપંગ વ્યક્તિઓને દર વર્ષે

સહાયક, સાધનો અને ઉપકરણો: • સંસ્થાની પોતાની યોજનાઓ હેઠળ ઉત્પાદન, વિતરણ અને સમારકામ: શ્રવણ સહાયક ઉપકરણો, કમરપણ સાથેના જોડાં; બગાલઘોડીઓ, ત્રણ પૈડાંવાળી સાઈકલ અને સૂક્ષ્મ છીદ્ર રબર જેવી વસ્તુઓ માટે સહાયક સાધનો અને ઉપકરણોની ટેકા-સહાય

પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ: • પ્રમાણપત્રીકરણ અને નિયંત્રણ ઓળખ માટે શિબિરનું આયોજન
• વિકલાંગ વ્યક્તિઓને અનુકૂલન તાલીમ
• વિકલાંગતાની આકારણી

તાટકાલિક સેવા: • એમ્પલ્યુલન્સ - ફોન: ૨૬૪૯૩૬૧

કામકાજના દિવસો રવિવાર સિવાયના દિવસો

૨૪. શારદાબા પટેલ વિકલાંગ નિવાસી શાળા

સંપર્ક સરનામું

મુ.પો. ઉત્તરાજ, તા. સિનોર, જિ. વડોદરા.

ફોન: ૦૨૬૯૬૭-૨૪૧૮૪૧

આચાર્ય

શ્રી દિપક જાદવ

ગૃહપતિ

શ્રી રમેશ ચૌધુરી

પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ

હલનયલનની ક્ષતિ, શ્રવણક્ષતિ અને વાણી ક્ષતિ,
અય દસ્તિ, દસ્તિ ક્ષતિ, બધિર-અંધ અને મંદબુદ્ધિતા
ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે

આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર

વડોદરા જિલ્લો

સેવાઓનું સ્વરૂપ

- કેન્દ્ર આધ્યાત્મિક: છોકરા અને છોકરીઓ માટે છાત્રાલય
- બહાર પહોંચની સેવાઓ

સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ

પથી ૧૬ વર્ષની વય વર્ષેના દરેક માટે ઉપલબ્ધ

ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર

પૂર્વતૈયારીની સેવાઓ:

- વહેલાસરની નિષ્ઠિત ઓળખ અને અંતરક્ષેપણ

નિવારણ (રોકયામ)ની સેવાઓ:

- જનજાગૃતિના કાર્યક્રમો

શૈક્ષણિક સેવાઓ:

- પ્રાથમિક શિક્ષણ
- મંદબુદ્ધિના બાળકો માટે પાચાનો અભ્યાસક્રમ
- શૈક્ષણિક સાધન પેટી, કોયડાઓ, નોટબુકો અને શાળા માટે દફ્તરોની વહેંચણી
- વિકલાંગ બાળકો માટેની સંકલિત શિક્ષણ ચોજનાનું અમલીકરણ (આઈએડીસી)
- વિશેષ શિક્ષણ આપનારાઓ
- ગ્રંથાલય: શ્રાવ્ય કેસેટો અને વાંચન સામગ્રી

સહાયકો, સાધનો અને ઉપકરણો:

- હલનયલનની ક્ષતિ, દસ્તિ ક્ષતિ અને શ્રવણ ઉપકરણો/ સાધનો મેળવવા માટે સહાય

પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ:

- ચોજનાનો લાભ અને/અથવા પ્રમાણપત્ર મેળવવા માટે મદદ
- વિકલાંગ વ્યક્તિઓને અનુકૂલન તાલીમ

- વિકલાંગતાની આકારણી
- દૃષ્ટિક્ષતિ ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે વાચક
- દૃષ્ટિક્ષતિ ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે લહિયા

કામકાજના દિવસો

રવિવાર અને જાહેર રજાઓ સિવાયના દિવસો

૨૫. શ્રમ મંદિર ટ્રસ્ટ

સંપર્ક સરનામું

સિંધરોટ, તા. અને જિલ્લો વડોદરા-૩૯૬૩૩૦

ફોન: ૨૮૮૮૦૩૬, ફેક્સ: ૨૮૮૮૦૮૨

ઈ-મેઇલ: info@smtlep.org

વેબસાઈટ: www.smtlep.org

નિવાસી વહીવટદાર

ડૉ. દેવિન્દ્રભાળા નારીયાણીયા

પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ

પ્રાથમિકરીતે કુષ્ઠ રોગથી અસર પામેલી અને અથવા કુષ્ઠ રોગ સાજ થયેલી સહિત કોઈ પણ વિકલાંગતા ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે

આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર

ભારત

સેવાઓનું સ્વરૂપ

- કેન્દ્ર આધ્યાત્મિક:
- દિવસ દરમ્યાન સાર-સંભાળ
- પથી ૨૦ વર્ષની વય વચ્ચેની વ્યક્તિઓ માટે છાગ્રાલય અને કુષ્ઠ રોગી અને/અથવા તેનાથી સાજ થયેલા વ્યક્તિઓ માટે વસાહિત
- બહાર પહોંચની સેવાઓ

સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ

દરેક માટે ઉપલબ્ધ

ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર

પૂર્વયોગીની સેવાઓ:

- વહેલાસરની નિશ્ચિયત ઓળખ અને ચંતરક્ષેપણ

નિવારણ (રોકથામ)ની સેવાઓ:

- જનજાગૃતિના કાર્યક્રમો

ઉપયારલક્ષી સેવાઓ:

- ફિઝિયોથેરાપી: કસરત અને ઈલેક્ટ્રોથેરાપી
- સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલિંગ)

શૈક્ષણિક સેવાઓ:

- ગ્રંથાલય: શ્રાવ્ય કેસેટ અને પુસ્તકો

વ્યાવસાયિક તાલીમ અને રોજગારલક્ષી સેવાઓ:

- અગરબટીઓ અને સાવરણીઓ બનાવવાનું પ્રશિક્ષણ,
- સુથારી, સિવણ અને ચર્મકામની તાલીમ
- સોનારકુર્દ ગામભાં – આઈટીઆઈ
- ઉત્પાદન કેન્દ્ર: સૂક્ષ્મ છિદ્ર રબરના જોડાઓ, હાથવણાટ,
- કાપડ સામગ્રી જેવી કે, ચાદર, તકીયાના કવર,
- હાથરમાલ અને ફર્નિચર સાફું કરવાનું કાપડ
- કારકિર્દી સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલીંગ)
- ધીરાણ આપવું
- સૂક્ષ્મ શાખ (માઈક્રોકેર્પિટ)
- ધીરાણ માટે સહાય

સામાજિક ટેકા-સહાયની સેવાઓ:

- લગ્નસંબંધી સેવાઓ
- વૈવાહિક જીવન અંગે સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલીંગ)
- કુટુંબ માટે સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલીંગ) અને માર્ગદર્શન

ક્ષમતાવર્દન અંગેની તાલીમ:

- પાટાપિંડી અને શરસ્કીયા, નળને લગતા કામ અને બાંધકામભાં સહાયતા પૂરી પાડવા માટે રહેવાસીઓને કુશળતા તાલીમ
- પરિચારિકા અને પરિચારિકા-કમ-આયાઓ માટે પ્રશિક્ષણ કેન્દ્ર (૪ મહિનાનો પ્રમાણપત્ર અભ્યાસકમ)

સંસ્થાન સાધનો:

- વૃક્ષ ઉછેર, રોપ ઉછેર, ખેતી અને પશુપાલન માટે ખેતીલાયક જમીન
- કાપડ વણાટ કેન્દ્ર
- પુરુષ અને મહિલાઓ માટે વોર્ડ સાથેની હોસ્પિટલ

સહાયક, સાધનો અને ઉપકરણો:

- પ્રણ પૈડાંવાળી સાઈકલ, લિફલચેર, બગાલઘોડી અને કમરપણ્ણા સાથેનાં જોડાં (કેલીપર્સ)નું વિતરણ, વેચાણ અને સમારકામ
- સહાયક સાધનો અને ઉપકરણોને ધીરાણાથી આપવા

પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ:

- યોજનાનો લાભ અને/અથવા પ્રમાણપત્ર મેળવવા માટે મદદ
- વિકલાંગતાની આકારણી

તાત્કાલિક સેવા:

- એમ્યુલન્સ – ફોન: ૨૮૮૮૦૩૮

કામકાજના દિવસો

રવિવાર સિવાયના દિવસો

૨૭. શ્રી નવદુર્ગા સેવા ટ્રસ્ટ

સંપર્ક સરનામું	શ્રી નવદુર્ગા મંદિર, મુ.પો. દશારથ, તા. અને જિલ્લો વડોદરા-૩૯૩૨૬૩. ફોન: ૨૨૪૧૨૬૩ ફેક્સ: ૨૨૪૧૫૩૦
ક્રષ્ણી	શ્રી નિલેશ આર. પટેલ
પૂર્ણી પાડવામાં આવતી સેવાઓ	હલનચલનની ક્ષતિ ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે
આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર	સમગ્ર ગુજરાત
સેવાઓનું સ્વરૂપ	કેન્દ્ર આધ્યારિત
સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ	દરેક માટે ઉપલબ્ધ
ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર	
નિવારણ (રોકથામ)ની સેવાઓ:	જનજાગૃતિના કાર્યક્રમો
ઉપયાટલકી સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> • બાળ લકવા (પોલિયો)ના દર્દીઓ માટે શરાંકિયા શિબિરનું આયોજન આણંદ ખાતે કરવામાં આવે છે
સંસ્થાના સાધનો:	<ul style="list-style-type: none"> • પ્રકાશન: ‘જયપુર ફૂટ’ – વિકલંગતા અંગે માહિતી દર્શાવતું ગુજરાતી ભાષામાં પુસ્તક (શ્રી સંતરામ મંદિર, નડિયાદ દ્વારા પ્રકાશિત) • કૃત્રિમ અંગોનું ઉત્પાદન કેન્દ્ર
સહાયકો, સાધનો અને ઉપકરણો:	<ul style="list-style-type: none"> • જયપુર ફૂટનું ઉત્પાદન અને ત્રણ પૈડાંવાળી સાઈકલ, બગાલઘોડી, કમરપણ્ણા સાથેનાં જોડાં (કેલીપર્સ) અને બુટનું વિતરણ • ભાડે/ધિરાણથી: રૂ. ૧૦૦ની અનામત/થાપણથી ઘૂટણ રક્ષકો
પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> • હલનચલનની ક્ષતિ ધરાવતી વ્યક્તિઓની વિકલંગતાની આકારણી • કૃત્રિમ અવયવો પૂરા પાડવા માટે દરેક મહિનાના પ્રથમ રવિવારે શિબિરનું આયોજન કરવામાં આવે છે • વિકલંગ વ્યક્તિઓને અનુકૂલન તાલીમ
કામકાજના દિવસો	રવિવાર અને જાહેર રજાઓ સિવાયના દિવસો

૨૭. શ્રીમતી કમળાબહેન બધિર વિદ્યાલય

મુક્ત દ્વારા ટ્રસ્ટ દ્વારા સંચાલિત

સંપર્ક સરનામું

પાણીની ટાંકી પાછળ, કારેલીબાગ, વડોદરા-૩૬૦૦૧૮.

ફોન: ૨૪૮૯૯૦૫

આચાર્ય

શ્રી ચંદુભાઈ એમ. પટેલ

પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ

શ્રવણક્ષતિ અને વાણી ક્ષતિ ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે

આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર

વડોદરા, ભર્યા અને પંચમહાલ જિલ્લો

સેવાઓનું સ્વરૂપ

- કેન્દ્ર આધ્યારિત:

- દિવસ દરમ્યાન સાર-સંભાળ
- છાગ્રાલય

સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ

કથી ૧૦ વર્ષની વય વચ્ચેના દરેક બાળકો માટે પ્રવેશ ઉપલબ્ધ

ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર

પૂર્વતૈયારીની સેવાઓ:

- વહેલાસરની નિશ્ચિયત ઓળખ અને અંતરદ્ધેપણ

રોકયામની સેવાઓ:

- જનજાગૃતિના કાર્યક્રમો

ઉપચારલક્ષી સેવાઓ:

- વાણી ઉપચાર (સ્પીચ થેરાપી)
- શ્રવણ ઉપચાર (હિયરિંગ થેરાપી)
- સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલિંગ)

શૈક્ષણિક સેવાઓ:

- પ્રાથમિક શિક્ષણ

વ્યાવસાયિક તાલીમ અને

- કોમ્પ્યુટર તાલીમ

રોજગારલક્ષી સેવાઓ:

સહાયકો, સાધનો અને ઉપકરણો:

- શ્રવણ ઉપકરણોનું વિતરण

પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ:

- યોજનાનો લાભ અને/અથવા પ્રમાણપત્ર મેળવવા માટે મદદ

- પ્રમાણપત્રીકરણ માટે શિબિરનું આયોજન

કામકાજના દિવસો

રવિવાર અને જાહેર રજાઓ સિવાયના દિવસો

૨૮. સોસાયટી ફોર ધ ફીડીકલી હેન્ડીકેપ

સંપર્ક સરનામું	ઈએમઇ રોડ, ઈએમઇ વર્કશોપ સામે, ફિલેગંજ, વડોદરા-૩૬૦૦૦૨. ફોન: ૨૭૮૨૨૪૨
પ્રમુખ/ફ્રાન્ટી	શ્રી જગાદીશચંદ્ર સી. પટેલ
પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ	દરેક પ્રકારની વિકલાંગ વ્યક્તિઓ માટે
આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર	વડોદરા જિલ્લો
સેવાઓનું સ્વરૂપ	<ul style="list-style-type: none"> • કેન્દ્ર આધારિત • બહાર પહોંચની સેવાઓ: કરજણ તાલુકામાં સમુદાય આધારિત પુનર્વસન કાર્યક્રમનું અમલીકરણ
સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ	દરેક માટે ઉપલબ્ધ
ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર	
પૂર્વિતેયારીની સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> • વહેલાસરની નિશ્ચિયત ઓળખ અને અંતરક્ષેપણ
નિવારણ (રોકથામ)ની સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> • જનજાગૃતિના કાર્યક્રમો
શૈક્ષણિક સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> • ગ્રંથાલય: પુસ્તકો
વ્યાવસાયિક તાલીમ અને રોજગારલક્ષી સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> • ધીરાણ માટે સહાય • કારકિર્દી સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલીંગ) • કોમ્પ્યુટર અને ટાઈપિંગની તાલીમ
સામાજિક ટેકા-સહાયની સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> - લગ્નસંબંધી સેવાઓ – લગ્ન મેળાઓ યોજવા - વૈવાહિક જીવન અંગો સલાહ-સૂચન
સંસ્થાના સાધનો:	<ul style="list-style-type: none"> • કસરત ઉપચાર કેન્દ્ર
સહાયકો, સાધનો અને ઉપકરણો:	<ul style="list-style-type: none"> • શ્રવણ ઉપકરણો, દાઢિ ઉપકરણો, બગાલઘોડી, કમરપણા સાથેનાં જોડાં (કેલીપર્સ) અને ત્રણ પૈડાંવાળી સાઈકલનું વિતરણ • વ્હિલચેર અને ચાલવા માટેનું સાધન બાડેથી/ધીરાણથી હંગામી વિકલાંગતા ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે

- પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ:**
- યોજનાનો લાભ અને/અથવા પ્રમાણપત્ર મેળવવા માટે મદદ
  - પ્રમાણપત્રીકરણ માટે શિબિરનું આયોજન
  - હલનચલનની (મોબીલીટી) તાલીમ
  - કાનૂની સહાય

કામકાજના દિવસો

બધા જ દિવસો – સવારે ૬:૦૦ થી સાંજે ૯:૦૦,
રવિવારે – બપોરે ૧૨:૦૦થી સાંજે ૯:૦૦

૨૮. સ્પંદન સ્કૂલ ફોર મેન્ટલી હેન્ડિકેડ

દી બન્યન સીટી જેયસિસ અન્નુકેશન ટ્રસ્ટ સંયાલિત

સંપર્ક સરનામું

૭૭, કારેલીબાગ, કમળાબહેન મુક-બધિર શાળા પાસે,
કારેલીબાગ, વડોદરા-૩૯૦૦૧૮.
ફોન: ૨૪૯૫૪૪૮

શાળાના પ્રભારી

શ્રી મિનલબહેન પારેખ

પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ

મંદબુદ્ધિતા ધરાવતી વ્યક્તિત્વો માટે

આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર

વડોદરા શહેર

સેવાઓનું સ્વરૂપ

કેન્દ્ર આધારિત: દિવસ દરમ્યાન સાર-સંભાળ

સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ

• બધા માટે પ્રવેશપાત્ર ઊંમર:

- મગજનો લક્ઝો (સેરેબ્રલ પોલ્ટી) થયેલા બાળકોના કેન્દ્ર માટે ૦થી ૧૦ વર્ષની વય વચ્ચેના બાળકો
- મંદબુદ્ધિતા ધરાવતા બાળકોના કેન્દ્ર માટે ૪થી ૧૪ વર્ષની વય વચ્ચેના બાળકો
- વ્યાવસાયિક તાલીમ કેન્દ્ર માટે ૧૬થી ૨૫ વર્ષની વય વચ્ચેના માટે ઉપલબ્ધ

ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર**પૂર્વલેયારીની સેવાઓ:**

• વહેલાસરની નિશ્ચિયત ઓળખ અને અંતરદ્દેપણ

ઉપયારલક્ષી સેવાઓ:

• કસરત ઉપયાર માટે સૂચન

શૈક્ષણિક સેવાઓ:

- પૂર્વ-વ્યાવસાયિક અને વ્યાવસાયિક અભ્યાસક્રમ
- વિશેષ શિક્ષણ આપનારાઓ

સેવારત સંસ્થાઓની માહિતી પુસ્તિકા

વ્યાવસાયિક તાલીમ અને રોજગારલક્ષી સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> ગ્રીટિંગ કાર્ડ અને મીણબતી બનાવવી કારકિર્દી સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલીંગ)
સામાજિક ટેકા-સહાયની સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> કુટુંબ માટે સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલીંગ) અને માર્ગદર્શન
સંસ્થાના સાધનો:	<ul style="list-style-type: none"> વ્યાવસાયિક તાલીમ કેન્દ્ર (તાલીમાર્યોએને સ્ટાઇપેન્ડ આપવામાં આવે છે) મંદભુજી અને ભગજનો લક્વો (સેરેબ્રલ પોલ્સી) થયેલા બાળકો માટે કેન્દ્ર
પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> યોજનાનો લાભ અને/અથવા પ્રમાણપત્ર મેળવવા માટે મદદ વિકલાંગ વ્યક્તિઓને અનુકૂલન તાલીમ વિકલાંગતાની આકારણી
કામકાજના દિવસો	મંદભુજીતા ધરાવતા બાળકોના કેન્દ્ર માટે શનિવાર અને રવિવાર સિવાયના દિવસો તેમ જ ભગજનો લક્વો (સેરેબ્રલ પોલ્સી) અને વ્યાવસાયિક તાલીમ કેન્દ્ર માટે રવિવાર સિવાયના દિવસો

૩૦. ધ સહાય વોકેશનલ ટ્રેનિંગ સેન્ટર

સંપર્ક સરનામું	પહેલો માળ, તારકેશ્વર મહાદેવ, જ્યુબિલી બાગ સામે, વડોદરા-૩૬૦૦૦૧. ફોન: ૨૫૭૦૪૦૩
અધ્યક્ષ	શ્રી રમેશ દેસાઈ
વિશેષ શિક્ષક	શ્રી હિના ઉપાધ્યાય
પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ	મંદભુજી વ્યક્તિઓ માટે
આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર	સમગ્ર વડોદરા
સેવાઓનું સ્વરૂપ	<ul style="list-style-type: none"> કેન્દ્ર આધારિત: દિવસ દરમ્યાન સાર-સંભાળ અને તાલીમ કેન્દ્ર
સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ	૧૮ વર્ષથી વધુ વચ્ચેના દરેક માટે ઉપલબ્ધ (અપવાદરૂપ કિસ્સાઓમાં ૧૨ વર્ષનાઓને પણ દાખલ કરવામાં આવશે)

ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર

નિવારણ (રોકથામ)ની સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> જનજાગૃતિના કાર્યક્રમો
શૈક્ષણિક સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> વિશેષ શિક્ષણ આપનારાઓ
વ્યાવસાયિક તાલીમ અને રોજગારલક્ષી સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> કાગળની કોથળીઓ, મીએબટી અને ફાઈલ બનાવવી કારકિર્દી સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલિંગ)
સંસ્થાના સાધનો:	<ul style="list-style-type: none"> વ્યાવસાયિક તાલીમ કેન્દ્ર
પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> યોજનાનો લાભ અને/અથવા પ્રમાણપત્ર મેળવવા માટે મદદ વિકલાંગ વ્યક્તિઓને અનુકૂલન તાલીમ
કામકાજના દિવસો	શનિવાર, રવિવાર અને જાહેર રજાઓ સિવાયના દિવસો; બધા દિવસો માટે સવારે ૮-૩૦થી બપોરે ૧૨-૩૦

૩૧. વિ-વન સોસાયટી, વડોદરા

સંપર્ક સરનામું	ભૂમીજા કોમ્પ્લેક્સ, બીએમ્સી પ્રાથમિક શાળા નં. ૬ પાસે, લાલ ચર્ચની સામેની ગાલી, ફટેહાંજ, વડોદરા-૩૬૦૦૦૨. ફોન: ૨૭૬૧૯૨૧, ૨૭૮૮૭૯૬૩
વાંછિક વહીવટદાર અને સામાજિક કાર્યકર	શ્રી સત્યવતી પી. મેકવાન
પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ	દરેક પ્રકારની વિકલાંગ વ્યક્તિઓ માટે
આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર	સમગ્ર ગુજરાત
સેવાઓનું સ્વરૂપ	<ul style="list-style-type: none"> કેન્દ્ર આધારિત બહાર પહોંચની સેવાઓ
સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ	દરેક માટે ઉપલબ્ધ

ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર

પૂર્વિત્યારીની સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> વહેલાસરની નિશ્ચિયત ઓળખ અને અંતરક્ષેપણ
નિવારણ (રોકથામ)ની સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> જનજાગૃતિના કાર્યક્રમો

ઉપયારલક્ષી સેવાઓ:

- ફિઝિઅોથેરાપી: કસરત અને ઈલેક્ટ્રોથેરાપી
- કલા અને હુણાર ઉપયાર

શૈક્ષાણિક સેવાઓ:

- ફી અને પુરતકોમાં સહાય (૫૦ ટકા સબસીડી)

વ્યાવસાયિક તાલીમ અને રોજગારલક્ષી સેવાઓ:

- ધીરાણ આપવું
- સૂક્ષ્મ શાખ (માઈકોકેડીટ)
- ધીરાણ માટે સહાય
- કારકિર્દી સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલીંગ)
- કોમ્પ્યુટર તાલીમ
- સંગીતના વર્ગ અને મનોરંજન મંડળ
- સ્ત્રીઓ માટે સિવણનું શિક્ષણ, ફોટોગ્રાફી, દાગીના અને ઘરેણાનું નકશીકામ અને અંગેજુ બોલવાનું પ્રશિક્ષણ (માંગ આધારિત)

સામાજિક ટેકા-સહાયની સેવાઓ:

- લગ્નસંબંધી સેવાઓ
- વૈવાહિક જીવન અંગો સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલીંગ)
- કુટુંબ માટે સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલીંગ) અને માર્ગદર્શન

સંસ્થાના સાધનો:

- પ્રકાશન: ‘સેતુ’ અંગેજુ અને ગુજરાતીમાં વાર્ષિક પ્રકાશન
- કસરત ઉપયાર કેન્દ્ર

સહાયકો, સાધનો અને ઉપકરણો:

- એડીઆઈપી યોજના અંતર્ગત વિતરણ

પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ:

- પ્રમાણપત્રીકરણ માટે શિબિરનું આયોજન
- જમનાબાઈ સિવિલ હોસ્પિટલ અને એસ.એસ.જી. હોસ્પિટલ સાથેના સંકળનથી પ્રમાણપત્રો પ્રાપ્ત કરવામાં અને/અથવા યોજનાઓના લાભ ઉપલબ્ધ કરવા માટે ટેકા-સહાય
- વિકલાંગ વ્યક્તિઓને અનુકૂલન તાલીમ
- વિકલાંગતાની આકારણી
- દર્શિક્ષતિ ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે વાયક
- દર્શિક્ષતિ ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે લહિયા
- કાનૂની સહાય

કામકાજના દિવસો

- બીજો શાનિવાર અને રવિવાર સિવાયના દિવસો

સંકલિત શિક્ષણ

૩૨. આધાર સ્પેશયલ સ્કૂલ

બરોડા અભ્યુક્તશાન સોસાયટી ટ્રસ્ટ દ્વારા સંચાલિત

સંપર્ક સરનામું

અનુનિસિપલ ઓક્ટોય નાકા બહાર,
ગોત્રી-સેવાસી રોડ, વડોદરા-૩૮૧૧૦૧.
ફોન અને ફેક્સ: ૨૩૭૨૦૩૨
ઈ-મેઇલ: infled_@icenet.net
વેબસાઈટ: www.shaiashav-school.com

આચાર્ય

શ્રી પ્રિતી પટકી

નિયામક

શ્રી રાજેશ્વરી બ્રિવેદી

પૂર્ણ પાડવામાં આવતી સેવાઓ

મગાજનો લક્વો (સેનેબ્લ પોલ્સી) અને મંદબુઝિતા ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે

આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર

વડોદરા શહેર

સેવાઓનું સ્વરૂપ

કેન્દ્ર આધારિત

સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ

જથી ૨૦ વર્ષની વય વર્ષેની દરેક વ્યક્તિ માટે ઉપલબ્ધ

ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર

નિવારણ (રોકથામ)ની સેવાઓ: જનજાગૃતિના કાર્યક્રમો

ઉપચારલક્ષી સેવાઓ:

- વાણી ઉપચાર (સ્પીચ થેરાપી)
- કલા ઉપચાર પદ્ધતિ
- સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલિંગ)
- વ્યાવસાયિક ઉપચાર (ઓક્યુપેશનલ થેરાપી)

શૈક્ષણિક સેવાઓ:

- આ સંસ્થાની વિકલાંગ બાળકો માટેની શૈશવ શાળાના મુખ્યધારાના દરેક વિભાગમાં બે બેચ્કો અનામત
- જીવનના કૌશલ
- આ સંસ્થા વિકલાંગ બાળકોની એનાર્સાઈઓએસ (મુક્ત શિક્ષણ માટેની રાષ્ટ્રીય સંસ્થા) દ્વારા ઉચ્યતર માધ્યમિક સુધીની માન્યતા સાથે અધિકૃત છે
- વિશેષ શિક્ષણ આપનારાઓ

- વિકલાંગ બાળકો માટેની સંકલિત શિક્ષણ યોજનાનું અમલીકરણ
- ગ્રંથાલય: શ્રાવ્ય કેસેટ અને પુસ્તકો
- પાઠ્યપુસ્તકો તૈયાર કરવા: જરૂરિયાત મુજબ શ્રાવ્ય કેસેટ અને પુસ્તકો

વ્યાવસાયિક તાલીમ અને રોજગારલક્ષી સેવાઓ:

- ટોપલીઓ બનાવવાનું, મીએબટીઓ, રસોઈ માટેના હાથ રૂમાલ, મેજ ચટાઈ અને બટવાઓ બનાવવા માટેનું પ્રશિક્ષણ
- કારકિર્દી સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલીંગ)
- કોમ્પ્યુટર તાલીમ

સામાજિક ટેકા-સહાયની સેવાઓ: • કુટુંબ માટે સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલીંગ) અને માર્ગદર્શન

ક્ષમતાવર્ધન અંગેની તાલીમ:

- નિયમિત રીતે બધા કર્મચારીઓએ અને વાલીઓ માટે તાલીમ

સહાયક, સાધનો અને ઉપકરણો: • શ્રવણ ઉપકરણો, બગલઘોડી, કમરપઢા સાથેનાં જોડાં (કેલીપર્સ) અને પ્રણ પૈડાંવાળી સાઇકલનું વિતરણ

પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ: • વિકલાંગ વ્યક્તિઓને અનુકૂલન તાલીમ

- વિકલાંગતાની આકારણી

કામકાજના દિવસો

શાનિવાર, રવિવાર અને જાહેર રજાઓ સિવાયના દિવસો

૩૩. મીરા ધ હેપી સ્કૂલ

સંપર્ક સરનામું

૧. ૪, આભ્રકુંજ સોસાયટી નં. ૨,
ઊર્મી રોડ, વડોદરા-૩૯૦૦૦૭. ફોન: ૫૫૩૫૩૧૫
ઈ-મેઈલ: info@mirathehappyschool.com
વેબસાઈટ: www.mirathehappyschool.com

૨. શાખા: ૮૫/અ, સખત રાવ કોલોની, અલકાપુરી,
વડોદરા-૩૯૦૦૦૫. ફોન: ૫૫૮૧૩૭૮

આચાર્ય

શ્રી રેખા શાહ

પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ

હલનયલનની ક્ષતિ, શ્રવણક્ષતિ અને વાણી ક્ષતિ, મગજનો લકવો (સેરેબ્રલ પોલ્સી) અને મંદબુઝીતા ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે

આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર

- વડોદરા જિલ્લો

સેવાઓનું સ્વરૂપ

- કેન્દ્ર આધ્યાત્મિક: દિવસ દરમ્યાન સાર-સંભાળ
- બહાર પહોંચની સેવાઓ: વડોદરા સિવાય અન્ય જિલ્લાઓમાં બાળકોના વાતીઓ માટે દર મહિને ઘરનો સંપર્ક કરીને વાતચીત કરવામાં આવે છે

સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ

રથી ૧૬ વર્ષની વય વચ્ચેના દરેક બાળકો માટે ઉપલબ્ધ

ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર

પૂર્વતૈયારીની સેવાઓ:

- વહેલાસરની નિશ્ચિત ઓળખ અને અંતરક્ષેપણ

નિવારણ (રોકથામ)ની સેવાઓ:

- જનજાગૃતિના કાર્યક્રમો

શૈક્ષણિક સેવાઓ:

- પ્રાથમિક અને માધ્યમિક શિક્ષણ
- વિશેષ શિક્ષણ આપનારાઓ
- આ સંસ્થા એનાર્ડીઓએસ (મુક્ત શિક્ષણ માટેની રાષ્ટ્રીય સંસ્થા) દ્વારા વિકલાંગ બાળકો માટે ઉચ્ચતર માધ્યમિક સુધીની માન્યતા સાથે અધિકૃત છે
- વિકલાંગ બાળકો માટેની સંકલિત શિક્ષણ યોજનાનું અમલીકરણ (આર્ડીડીસી)
- ગ્રંથાલય: શ્રાવ્ય કેસેટ અને પુસ્તકો
- પાઠ્યપુસ્તકો તૈયાર કરવા: વિવિધ વિકલાંગતાઓ ધરાવતા બાળકોની જરૂરિયાત મુજબ વિશેષ શિક્ષણ આપનારાઓ પાઠ્યપુસ્તકમાં સુધારો લાવે છે.

વ્યાવસાયિક તાલીમ અને રોજગારલક્ષી સેવાઓ:

- પૂર્વ-વ્યાવસાયિક શિક્ષણ
- કારકિર્દી સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલીંગ)

સામાજિક ટેકા-સહાયની સેવાઓ:

- કુટુંબ માટે સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલીંગ) અને માર્ગદર્શન

ક્ષમતાવર્ધન અંગેની તાલીમ:

- સંભિલિત શિક્ષણ વિશે વિશેષ શિક્ષકો માટે તાલીમ
- શાળામાં બધા બાળકો માટે વિકલાંગતા અંગે તાલીમ

સંસ્થાના સાધનો:

- પ્રકાશન: 'ન્યૂ હાઉસ' અંગેજમાં – અર્ધવાર્ષિક

સહાયક, સાધનો અને ઉપકરણો:

- શ્રવણ ઉપકરણોનું વિતરણ

પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ:

- યોજનાનો લાભ અને/અથવા પ્રમાણપત્ર મેળવવા માટે મદદ
- વિકલાંગ વ્યક્તિઓને અનુકૂલન તાલીમ

કામકાજના દિવસો

રવિવાર અને જાહેર રજાઓ સિવાયના દિવસો

૩૪. વિકલાંગ બાળકો માટેની સંકલિત શિક્ષણ યોજના (પીઆઈઈડી)

વડોદરા મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન (વીએમ્સી) નગર પ્રાથમિક શિક્ષણ સમિતિ દ્વારા સંચાલિત

સંપર્ક સરનામું

સયાજુગંજ મ્યુનિસિપલ શાળા નં. ૫,
મેથોડીસ્ટ ચર્ચ સામે, રંગોલી રેસ્ટોરન્ટ પાછળ,
ફટેલાંજ, વડોદરા-૩૬૦૦૦૨.
ફોન: ૨૭૬૧૦૯૭

પરિયોજના અધિકારી

શ્રી કવિતા દેસાઈ

પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ

દરેક પ્રકારની વિકલાંગત વ્યક્તિઓ માટે

આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર

વડોદરા શહેર

સેવાઓનું સ્વરૂપ

કેન્દ્ર આધારિત અને બહાર પહોંચની સેવાઓ

સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ

દરેક માટે ઉપલબ્ધ

ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર

પૂર્વતૈયારીની સેવાઓ:

- વહેલાસરની નિશ્ચિયત ઓળખ અને અંતરદ્ધેપણ

નિવારણ (રોકથામ)ની સેવાઓ:

- જનજાગૃતિના કાર્યક્રમો

શૈક્ષણિક સેવાઓ:

- વિકલાંગ બાળકો માટેની સંકલિત શિક્ષણ યોજનાનું અમલીકરણ

ક્ષમતાવર્દન અંગેની તાલીમ:

- શિક્ષકોને તાલીમ

સહાયકો, સાધનો અને ઉપકરણો:

- ત્રણ પૈડાંવાળી સાઈકલ, બગાલઘોડીઓ, કમરપણ સાથેના જોડા (કેલીપર્સ), વહીલ ચેર, શ્રવણ સહાયક સાધનો અને દંધિ સહાય સાધનો વડોદરા મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન દ્વારા આ બધા સાધનો ખરીદવામાં આવે છે અને વીએમ્સી દ્વારા ચલાવાતી પ્રાથમિક શાળાઓમાં અભ્યાસ કરતા વિકલાંગ બાળકોને પૂર્ણ પાડવામાં આવે છે.

પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ:

- વિકલાંગતાની આકારણી

કામકાજના દિવસો

રવિવાર અને જાહેર રજાઓ સિવાયના દિવસો

સાધન અને સહાયકો

૩૫. આત્મારામ સર્જુકલ્ઝ

સંપર્ક સરનામું	જંબુબેટ, દાંડીયા બજાર, વડોદરા-૩૬૦૦૦૧. ફોન: ૨૪૧૧૭૧૩, (ધર) ૨૪૩૩૫૭૨
સંપર્ક વ્યક્તિ	શ્રી સાગર એ. જુંગાર, શ્રી ધવલ એસ. જુંગાર
પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ	હલનચલનની કાતિ ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે
આવરી લેવાતો કોષ્ટ વિસ્તાર	સમગ્ર ગુજરાત
સેવાઓનું સ્વરૂપ	કેન્દ્ર આધારિત
સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ	દરેક માટે ઉપલબ્ધ
ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર	
સહાયકો, સાધનો અને ઉપકરણો:	<ul style="list-style-type: none"> ઉત્પાદન અને વેચાણા: બગાલ ઘોડીઓ, પેટથી પેઢું સુધીના (એલએસ) પણ્ણાઓ, ગળાના કોલર (સુંવાળા અને કડ્ક - પીવીસી), ચઘળની એડીમાં ગાદીઓ, સપાટ પગવાળા જોડા, કમરપણ સાથેના જોડા, ચાલવાનું સાધન, ત્રણ પાયાવાળું સાધન, કરોડરજ્જુનો પણ્ણો, પેઢુના ગાદી સાથેના પણ્ણા, તૂટેલા હાડકાને સ્થિર રાખવાની તમામ પ્રકારની ધાતુની પણ્ણીઓ (સ્ટીંટ), સારણાગાંધને જકડી રાખતું સાધન, જાજર માટે નાનું મેજ અને ખુરશીઓ, ગળાને ખેંચીને પકડી રાખતું સાધન, વીલ ચેર, ફૂટ્રિમ અવયવો અને દૂંઠી અને ચામડીને જકડી રાખતા સાધન-સમૂહ. ફૂટ્રિમ અંગ વિજ્ઞાન અને અસ્થિક્ષતિ ઉપકરણ વિજ્ઞાનના સાધનો
કામકાજના દિવસો	રવિવાર સિવાયના દિવસો

૩૭. બરોડા સર્જીકલ શુ કુપની

સંપર્ક સરનામું

કિંતીજ કોમ્પ્લેક્સ,
એ. એસ. મોટર્સ સામે,
સલાટવાડા, વડોદરા-૩૯૦૦૦૧.
કોન: ૨૪૨૫૪૨૬

સંપર્ક વ્યક્તિ

શ્રી વિહૃલદાસ બી. મકવાણા

પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ

હલનચલનની દ્વારા ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે

આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર

ક્ષેત્ર નિશ્ચિત નહીં તેવો વિસ્તાર

સેવાઓનું સ્વરૂપ

કેન્દ્ર આધારિત

સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ

દરેક માટે ઉપલબ્ધ

ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર

- સહાયકો, સાધનો અને ઉપકરણો:
- ઉત્પાદન અને વેચાણા: દરેક પ્રકારના કમરપણ્ણ સાથેના જોડા, બગલ ઘોડીઓ, પેટથી પેઢું સુધીના (એલએસ) પણ્ણાઓ, વર્તુળાકાર પણ્ણાઓ, ગળાના કોલર (સુંવાળા પીવીસી), ચઘલની એડીમાં ગાદીઓ, સપાટ પગવાળા જોડાં, ચાલવાનું સાધન, એણ પાયાવાળું સાધન, કરોડરજજુનો પણ્ણો, પેઢુના ગાદી સાથેના પણ્ણા, તૂટેલા હાડકાને સ્થિર રાખવાની તમામ પ્રકારની ધાતુની પણ્ણીઓ (સ્લીટ), સારણાગાંધને જકડી રાખતું સાધન, કસરત ઉપચાર માટેની વસ્તુઓ, જાજર માટે નાનું મેજ અને ખુરશીઓ, ગળાને ઝેંચીને પકડી રાખતું સાધન, વીલ ચેર, અપંગ માટે ત્રણ પૈડાંવાળી સાચકલો, ફૂંગિમ અવયવો અને દૂંઠી અને ચામડીને જકડી રાખતા સાધન-સમૂહ.

કામકાજના દિવસો

રવિવાર સિવાયના દિવસો

૩૭. ઈક્વિનેટ

સંપર્ક સરનામું	૧૦૨, રાજમંહિર એપાર્ટમેન્ટ ૬૨, અલ્કાપુરી સોસાયટી, વડોદરા-૩૬૦૦૦૭. ફોન: ૨૩૫૪૮૮૩, ૫૫૬૧૦૨૬ મોબાઈલ: ૯૮૨૪૨૫૭૮૨
સંપર્ક વ્યક્તિ	શ્રી દિવ્યાંગ વસાવડા
પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ	મગાજનો લક્ચરો (સેરેબ્રલ પોલ્સી) અને મંદબુદ્ધિતા ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે (દરેક પ્રકારનાં પુનર્વસન માટેનાં ઉત્પાદનો)
આવરી લેવાતો કોન્ટ્રાઇન્ટ	દક્ષિણ ગુજરાત, વાપી, ગોધરા, પંચમહાલ અને આણંદ
સેવાઓનું સ્વરૂપ	કેન્દ્ર આધારિત
સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ	દરેક માટે ઉપલબ્ધ
ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર	
સહાયક, સાધનો અને ઉપકરણો:	<ul style="list-style-type: none"> • કસરત ઉપયારના સાધનોનું ઉત્પાદન અને વેચાણ • વેચાણ અને ભાડેથી: ત્રણ પૈડાંવાળી સાઈકલ, બગાલ ધોડીઓ, સફેદ લાકડી, એક સ્ટેન્ડવાળી, ત્રણ સ્ટેન્ડવાળી, ચાર સ્ટેન્ડવાળી વોકર, જાજર માટે ખુરશીઓ, પગાથી ચલાવવાની સાયકલ, મિકેનીકલ ટ્રેકસન કીટ, ફિક્સ અને ફોલ્ડિંગ વોકર, પીછને ટેકો મળે તેવો પલંગા, પાણી ભરેલી પથારી, ખોલી શકાય તેવી વ્હીલ ચેર, આગાળ-પાછળ ખસેડી શકાય તેવો પલંગા, સૂક્ષ્મ ધ્વની તરંગા, તરંગો ઝારા શરીરમાં ઉષા ઉત્પણ્ણ કરવાની પદ્ધતિ, હવા ભરેલી પથારી, કસરત અને ઇલેક્ટ્રોથેરાપીના સાધનો
કામકાજના દિવસો	રવિવાર સિવાયના દિવસો

૩૮. શ્રીજી સર્જુકલ શુ કંપની

સંપર્ક સરનામું	૧૮/એ, શ્રી રામવે પ્લાગ્ઝ, ડૉ. પિયુષ પટેલ હોસ્પિટલ સામે, ખારીવાવ રોડ, દાંડીયા બજાર, વડોદરા-૩૬૦૦૦૧. ફોન: ૨૪૨૭૮૦૫
સંપર્ક વ્યક્તિ	શ્રી બ્રજેશ મકવાળા
પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ	હલનચલનની ક્ષતિ ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે
આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર	ક્ષેત્ર નિશ્ચિયત નહીં તેવો વિસ્તાર
સેવાઓનું રૂપરૂપ	કેન્દ્ર આધારિત
સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ	દરેક માટે ઉપલબ્ધ
ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર	
સહાયકો, સાધનો અને ઉપકરણો:	<ul style="list-style-type: none"> ઉત્પાદન અને વેચાણા: દરેક પ્રકારના કમરપણ્ણ સાથેના જોડા (કેલીપર્સ), બગાલ ઘોડીઓ, પેટથી પેઢું સુધીના (એલએસ) પણ્ણાઓ, પણ્ણાઓ, ગળાના કોલર (સુંવાળા પીવીસી), ચાઘલની એડીમાં ગાડીઓ, સપાટ પગવાળા જોડાં, ચાલવાનું સાધન, શ્રદ્ધાળું પાચાવાળું સાધન, કરોડરજજુનો પણ્ણો, પેટુના ગાડી સાથેના પણ્ણા, તૂટેલા હાડકાને સ્થિર રાખવાની તમામ પ્રકારની ધાતુની પણ્ણીઓ (સ્લીંગ), સારણગાંઠને જકડી રાખતું સાધન, કસરત ઉપચાર સાધનો, જાજર માટે નાનું મેજ અને ખુરશીઓ, ગળાને ખેંચીને પકડી રાખતું સાધન, અપ્ંગ માટે શ્રદ્ધાળું વાયકલ, કૃત્રિમ અવયવો અને દૂંઠી અને ચામડીને જકડી રાખતા સાધન-સમૂહ અને પાણી ભરેલી પથારી (ઉપરોક્ત સાધનો ભાડેથી પણ ઉપલબ્ધ)
કામકાજના દિવસો	રવિવાર સિવાયના દિવસો

વ્યાવસાયિક પુનર્વસન કેન્દ્ર

૩૬. મહિલા વિકલાંગ વ્યાવસાયિક પુનર્વસન કેન્દ્ર (વીઆરસી)

સંપર્ક સરનામું

આફિટર કેર હોસ્પિટલ બિલ્ડિંગ,
પેન્શનપુરા,
વડોદરા-૩૬૦૦૦૨.
ફોન: ૨૭૮૨૮૫૭

સંપર્ક વ્યક્તિ

મદદનીશ નિયામક (પ્રાદેશિક)

પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ

હલનચલનની ક્ષતિ, બધિર-અંધ, શ્વવણક્ષતિ અને વાણી ક્ષતિ, દાઢિ ક્ષતિ અને મંદબુદ્ધિતા ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે

આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર

સમગ્ર ગુજરાત

સેવાઓનું સ્થળુપ

- કેન્દ્ર આધારિત: તાલીમ કાર્યક્રમો
- બહાર પહોંચની સેવાઓ: સમુદાય આધારિત વ્યાવસાયિક તાલીમ કાર્યક્રમો

સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ

૧૫થી ૫૦ વર્ષની વય વર્ષ્યેની મહિલાઓ માટે ઉપલબ્ધ

ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર

નિવારણ (રોકયામ) ની સેવાઓ:

- જનજાગૃતિના કાર્યક્રમો

વ્યાવસાયિક તાલીમ અને

કુલ ૬૦ વિકલાંગ મહિલાઓની ક્ષમતા ધરાવતા

રોજગારલક્ષી સેવાઓ:

વ્યવસાયલક્ષી આભ્યાસક્રમો

- કટીંગ અને સિવણકામ - ૧ વર્ષ
- વાહિઝય ટાઇપીંગ અને લઘુલિપિ - ટ્રૈકાગાળા માટે ૩ મહિના અને લાંબા ગાળા માટે ૧ વર્ષ
- કોમ્પ્યુટર પ્રોગ્રામીંગ - ૧ વર્ષ (બિનઅौપચારિક પ્રશિક્ષણ)
- ભરતકામ, ગૃંથણ અને જરદોશી કામ - ૬ મહિના

- ધીરાણ માટે સહાય
- કારકિર્દી સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલિંગ)
- કોમ્પ્યુટર તાલીમ

સામાજિક ટેકા-સહાયની સેવાઓ: • ફુટુંબ માટે સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલિંગ) અને માર્ગદર્શન

ક્ષમતાવધન અંગેની તાલીમ: • જરૂરિયાત મુજબ કૌશાળ્ય વિકાસના કાર્યક્રમો

સંસ્થાના સાધનો: • વર્કશૉપ (કારખાનું)

સહાયકો, સાધનો અને ઉપકરણો: • સફ્ટેચ લાકડી, બગાલઘોડી, કમરપણ સાથેના જોડા (કેલીપર્સ) અને ત્રણ પૈડાંવાળી સાઈકલનું વિતરણ

પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ: • ચોજનાનો લાભ અને/અથવા પ્રમાણપત્ર મેળવવા માટે મદદ
• વિકલાંગ વ્યક્તિઓને અનુકૂલન તાલીમ
• વિકલાંગતાની આકારણી

કામકાજના દિવસો

રવિવાર અને જાહેર રજાઓ સિવાયના દિવસો

જિલ્લા વિકલાંગ પુનર્વસન કેન્દ્ર

૪૦. જિલ્લા વિકલાંગ પુનર્વસન કેન્દ્ર

સંપર્ક સરનામું

નવી આરામથી હોસ્પિટલ સામે,
સીએસએસડી ડિપાર્ટમેન્ટ સામે, જેલ રોડ,
શ્રી સયાજુરાવ જનરલ હોસ્પિટલ,
વડોદરા-૩૬૦૦૦૧.
ફોન: ૨૪૨૦૫૦૭

પ્રોર્થેટીક્સ અને ઓર્થોટીક્સ
એન્જનીયર

શ્રી મનોજકુમાર

પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ

હલનચલનની ક્ષતિ, શ્રવણક્ષતિ અને વાળી ક્ષતિ,
દાઢિ ક્ષતિ, અને મંદબુદ્ધિતા ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે

આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર

વડોદરા શહેર અને જિલ્લો, મહારાષ્ટ્ર, રાજ્યથાન
અને મદ્ય પ્રદેશ

સેવાઓનું સ્વરૂપ

- કેન્દ્ર આધ્યારિત
- બહાર પહોંચની સેવાઓ: પ્રાથમિક આરોગ્ય કેન્દ્રો અને
સામુદ્દર્યિક આરોગ્ય કેન્દ્રોની મુલાકાત

સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ

દરેક માટે ઉપલબ્ધ

ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર

પૂર્વતૈયારીની સેવાઓ:

- વહેલાસરની નિશ્ચિયત ઓળખ અને અંતરદ્ધેપણ

નિવારણ (રોકયામ)ની સેવાઓ:

- જનજાગૃતિના કાર્યક્રમો

ઉપયારલક્ષી સેવાઓ:

- શ્રવણ ઉપયાર (હિયરોગા થેરાપી)
- મનોચિકિત્સકીય સારવાર
- રમતગામત ઉપયાર

**વ્યાવસાયિક તાલીમ અને
રોજગારલક્ષી સેવાઓ:**

- ઉત્પાદન કેન્દ્ર: કૃત્રિમ અંગ વિજ્ઞાન અને અસ્થિક્ષતિ ઉપકરણ વિજ્ઞાનનાં સાધનો માટે સહાય
- કારકિર્દી સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલીંગ)

સામાજિક ટેકા-સહાયની સેવાઓ: • વૈવાહિક જીવન અંગે સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલીંગ)

- કુટુંબ માટે સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલીંગ) અને માર્ગદર્શન

સંસ્થાના સાધનો:

- કૃત્રિમ અંગ અને અસ્થિક્ષતિ વિજ્ઞાનના સાધનો

સહાયકો, સાધનો અને ઉપકરણો: • વિહુલચર, બગાતદોડી, કમરપણ સાથેના જોડા (કેલીપર્સ), પછ્ચાઓ, સફેદ લાકડી, કૃત્રિમ અવયવ અને શ્રવણ ઉપકરણોનું વેચાણ અને વિતરણ

પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ: • ચોજનાનો લાભ અને/અથવા પ્રમાણપત્ર મેળવવા માટે મદદ

- પ્રમાણપત્રીકરણ માટે શિબિરોનું આયોજન- સ્ટૈલિષ્ક સંસ્થાઓની ખાસ વિનંતીથી પણ
- વિકલાંગ વ્યક્તિઓને અનુકૂલન તાલીમ
- વિકલાંગતાની આકારણી

કામકાજના દિવસો

રવિવાર સિવાયના દિવસો

વિશેષ રોજગાર કેન્દ્ર

૪૧. જિલ્લા રોજગાર વિનિમય કચેરી-વિકલાંગ વ્યક્તિઓ માટે વિશેષ

સંપર્ક સરનામું

મદદનીશ નિયામક (રોજગાર)ની કચેરી,

સી/પ, નર્મદા ભવન, જેલ રોડ, વડોદરા.

ફોન: ૨૪૨૩૧૮૮, ૨૪૩૭૭૧૨

ઈ-મેઇલ: ee-vadod@guj.nic.in

વેબસાઈટ: www.talimrojgar.org

સંપર્ક વ્યક્તિ

મદદનીશ નિયામક

પૂર્ણ પાડવામાં આવતી સેવાઓ

નોંધણી થયેલાં મંદબુદ્ધિ સિવાયના દરેક વિકલાંગતા ધરાવતી વ્યક્તિઓની નોંધણી થાય છે.

આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર

વડોદરા શહેર અને જિલ્લો

સેવાઓનું સ્વરૂપ

- કેન્દ્ર આધારિત: રોજગાર માટે નોંધણી
- બહાર પહોંચની સેવાઓ: નોંધણી માટે શિબિરનું આયોજન

સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ

દરેક માટે ઉપલબ્ધ

ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર

વ્યાવસાયિક તાલીમ અને

કારકિર્દી સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલિંગ)

રોજગારલક્ષી સેવાઓ:

શૈક્ષણિક અને વ્યાવસાયિક અભ્યાસક્રમો માટે માર્ગદર્શન

- પ્રક્રિયા અને પ્રવેશ
- સમયગાળો
- સમય-પત્રક
- ઝી
- અનામત
- લાગતા-વળાગતા સત્તાધિકારીઓ

સામાન્ય માહિતી:

નોંધણી માટેની શરતો:

૧. ૧૮ વર્ષ અને તેથી ઉપરની વયના – દર ત્રણ વર્ષે નોંધણી કરવી જરૂરી છે.
આવશ્યકતા: જન્મનો અથવા શાળા છોડ્યાનો દાખલો – શૈક્ષણિક લાયકાતના પ્રમાણપત્રો, પાસપોર્ટ સાઈઝના બે ફોટોગ્રાફ, દરેકની અસલ અને દરેક પ્રમાણપત્રની એક એ પ્રમાણે નકલોનો સમૂહ
૨. વ્યક્તિગત માહિતીમાં કોઈપણ ફેરફારને આજદિન સુધીનો જણાવવો પડશે.
૩. નોંધણીને તાજુ (ટિન્યુ) કરાવવી અત્યંત મહિંદ્રાનું છે. નોંધણી તાજુ કરાવવાની જરૂર હોય તે માસ પછી તાજુ કરાવવા માટે બે માસ સુધી છૂટનો સમય છે.
૪. ક્ષમતા-કૌશલ અને લાયકાત પ્રમાણે માર્ગદર્શન.
૫. બજાર કાર્ય (માર્કટિંગ) વ્યવસ્થા: લોન સુવિધાઓ અને અન્ય જરૂરી કાર્યવિધિઓ અને સહાયકીયો(સબસીડી) વિશે માર્ગદર્શન સહિત સ્વરોજગારી માટે અભિપ્રેરણા.
૬. સ્થાનિક સંસ્થા/મધ્યરથી સંસ્થાને અનુકૂળ હોય તેવી સુવિધાભરી જગ્યાએ નોંધણી માટે માસિક શિબિરો યોજવામાં આવે છે.
૭. નામ પુરસ્કૃત કરવું: રાજ્ય સરકાર, કેન્દ્ર સરકાર અને ખાનગી – જ્યારે પણ જગ્યાએ ખાલી પડે અથવા નવી જગ્યાઓ ઊભી થાય અને તે ભરવાની જરૂર પડે ત્યારે આ ત્રણ મધ્યરથીઓ દ્વારા વિનિયતા (સિનીયોરીટી) આધારે નામ પુરસ્કૃત કરવામાં આવે છે.
૮. વર્તમાનપત્રોની જાહેરાતોને અનુસરવામાં આવે છે અને ચોગ્ય ઉમેદવારોની યાદીઓ રોજગાર આપનારી સંસ્થાઓ/મધ્યરથી સંસ્થાઓને પૂરી પાડવામાં આવે છે.
૯. અસાધારણ કાબેલિયત ધરાવતા શારીરિક વિકલાંગ કર્મચારી, રોજગાર દાતા/નોકરીદાતા, સંગાળન/સંસ્થા અને રોજગાર અધિકારીને પુરસ્કારો આપવામાં આવે છે. રાજ્ય સરકારે તેના વિભાગોમાંથી નિમણૂક કરેલા સભ્યોની સમિતિ દ્વારા દર વર્ષ આ વર્ગ-પ્રકારોમાંથી ઉમેદવારોને પસંદ કરવામાં આવે છે. દરેક વર્ગ-પ્રકારમાં ત્રણ પુરસ્કાર આપવામાં આવે છે.

કામકાજના દિવસો

બીજો અને ચોથો શનિવાર; રવિવાર અને જાહેર રજાઓ
સિવાયના દિવસો

હોસ્પિટલ

૪૨. ભાઈલાલ અમીન જનરલ હોસ્પિટલ

સંપર્ક સરનામું

ગોરવા, વડોદરા-૩૯૦૦૦૩.

ફોન: ૨૨૮૫૫૫૫, ૨૨૮૮૮૫૫

ફેક્સ: ૨૩૦૭૧૯૪, ૨૩૦૭૦૭૮

માર્કટીંગ મેનેજર

શ્રી કિલ્લોલ ભણી

પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ

હલનચલનની ક્ષતિ, શ્રવણક્ષતિ અને વાણી ક્ષતિ, અત્ય દાઢિ, દાઢિ ક્ષતિ, મગજનો લક્ષ્ય (સેરેબ્રલ પોલ્સી) અને મંદબુઝિતા ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે

આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર

સમગ્ર ગુજરાત

સેવાઓનું સ્વરૂપ

- કેન્દ્ર આધારિત: નિવાસી અને બહારના દર્દીઓ માટે સુવિધા
- બહાર પહોંચની સેવાઓ: શિબિરનો અભિગામ

સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ

દરેક માટે ઉપલબ્ધ

ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર

નિવારણ (રોકથામ)ની સેવાઓ:

- જનજાગૃતિના કાર્યક્રમો

ઉપયારલક્ષી સેવાઓ:

- ફિલ્ગાયેરાપી: કસરત અને ઈલેક્ટ્રોયેરાપી
- શ્રવણ ઉપયાર (હિયરીંગ એરાપી)
- મનોચિકિત્સકીય ઉપયાર

પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ:

- વિકલાંગ વ્યક્તિઓને અનુકૂલન તાલીમ
- વિકલાંગતાની આકારણી

તાલ્કાલિક સેવાઓ:

- મોબાઇલ-આઈસીયુ - ફોન: ૨૨૮૯૯૯૯

કામકાજના દિવસો

બહારના દર્દીઓનો વિભાગ: રવિવાર સિવાયના દિવસો

૪૩. જમનાબાઈ જનરલ ડિસ્ટ્રિક્ટ હોસ્પિટલ

સંપર્ક સરનામું	એસબીઆઈ સામે, માંડવી, વડોદરા-૩૯૦૦૦૧. ફોન: ૨૫૧૭૪૦૦, ફેક્સ: ૨૫૧૮૧૩૪								
સિવિલ સર્જન	ડૉ. પ્રજ્ઞાબહેન જોખી								
પૂર્વી પાડવામાં આવતી સેવાઓ	હલનયલનની ક્ષતિ, અત્ય દાઢિ અને દ દાઢિ ક્ષતિ ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે								
આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર	સમગ્ર વડોદરા								
સેવાઓનું સ્વરૂપ	<ul style="list-style-type: none"> • કેન્દ્ર આધારિત: નિવારી અને બહારના દર્દીઓ માટે સુવિધા • બહાર પહોંચની સેવાઓ: શિબિરનો અભિગામ 								
સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ	દરેક માટે ઉબલધ								
ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર									
પૂર્વિતેયારીની સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> • શિબિર દ્વારા વહેલાસરની નિશ્ચિયત ઓળખ અને અંતરક્ષેપણ 								
નિવારણ (રોકયામ)ની સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> • સ્વાસ્થ્ય શિક્ષણ દ્વારા જનજાગૃતિના કાર્યક્રમો 								
ઉપયારલક્ષી સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> • ફિઝિયોથેરાપી: કસરત અને ઈલેક્ટ્રોથેરાપી 								
વિભાગો:	<table border="0"> <tr> <td>• હાઇકાનો વિભાગ</td><td>• બાળરોગ</td></tr> <tr> <td>• સ્ત્રીરોગ</td><td>• નેત્ર ચિકિત્સા</td></tr> <tr> <td>• તાલ્કાલિક સારવાર</td><td></td></tr> <tr> <td>• એચઅએચી/એઈડ્સ માટે સલાહ-સૂચન કેન્દ્ર</td><td></td></tr> </table>	• હાઇકાનો વિભાગ	• બાળરોગ	• સ્ત્રીરોગ	• નેત્ર ચિકિત્સા	• તાલ્કાલિક સારવાર		• એચઅએચી/એઈડ્સ માટે સલાહ-સૂચન કેન્દ્ર	
• હાઇકાનો વિભાગ	• બાળરોગ								
• સ્ત્રીરોગ	• નેત્ર ચિકિત્સા								
• તાલ્કાલિક સારવાર									
• એચઅએચી/એઈડ્સ માટે સલાહ-સૂચન કેન્દ્ર									
પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> • પ્રમાણપત્રીકરણ માટે શિબિરનું આયોજન • વિકલાંગાતાની આકારણી • વિકલાંગાતા પ્રમાણપત્ર દર ગુરુવારે સવારે ૬-૦૦થી બપોરે ૧-૦૦ અને સાંજે ૫-૦૦થી ૭-૦૦ વર્ષોના સમયે કાઢી આપવામાં આવે છે. 								
તાલ્કાલિક સેવા:	<ul style="list-style-type: none"> • એમ્બ્યુલન્સ - ફોન: ૨૫૧૭૪૦૦ 								
કામકાજના દિવસો	બહારના દર્દીઓનો વિભાગ: રવિવાર સિવાયના દિવસો								

૪૪. કાશીબા જી. પટેલ હોસ્પિટલ

મેડિકલ કેર સેન્ટર ટ્રસ્ટ દ્વારા સંચાલિત

સંપર્ક સરનામું

જલારામ માર્ગ, કારેલીબાગ,

વડોદરા-૩૬૦૦૧૮.

ફોન: ૨૪૬૩૬૦૯, ૨૪૭૪૦૪, ૨૪૬૩૧૭૭, ૨૪૭૦૦૮૮

ફેક્સ: ૨૪૭૧૨૭૨

માનદ મંત્રી

હેડ, મેડિકલ રિસર્ચ સેન્ટર
કન્સલ્ટન્ટ પ્રોસ્થેટીસ્ટ અને
ઓર્થોસ્ટાટ

ડૉ. જગાઈશ પટેલ

ડૉ. અરુણ પાઠક

ડૉ. વિનેન્દ્ર શાંડીલ્ય

પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ

દરેક પ્રકારની વિકલાંગ વ્યક્તિઓ માટે

આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર

ગુજરાત, રાજ્યસ્થાન, મધ્ય પ્રદેશ અને મહારાષ્ટ્ર

સેવાઓનું રૂપરૂપ

• કેન્દ્ર આધ્યારિત:

- નિવાસી અને બહારના દર્દીઓ માટે સુવિધા
- દિવસ દરમાન સાર-સંભાળ: માનસિક રીતે
પડકારાયેલા બાળકો માટેની કાર્યક્રમ વિશેષ શાળા
હોસ્પિટલના પરિસરમાં આવેલી છે.

• બહાર પહોંચની સેવા:

- અંગાણવાડીઓ
- શિબિર અભિગમ: વડોદરા શહેર માટે મર્યાદિત

સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ

તથી ૧૨ વર્ષની વય વચ્ચેના માનસિક રીતે પડકારાયેલા
બાળકો માટે કાર્યક્રમ વિશેષ શાળા અને અંગાણવાડી તેમ જ
બાકીની સેવાઓ દરેક વયજીથ માટે

ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર

પૂર્વતૈયારીની સેવાઓ:

- વહેલાસરની નિશ્ચિયત ઓળખ અને અંતરક્ષેપણ

નિવારણ (રોકથામ)ની સેવાઓ:

- જનજાગૃતિના કાર્યક્રમો

ઉપયારલક્ષી સેવાઓ:

- ફિઝિઅમોથેરાપી: કસરત અને ઈલેક્ટ્રોથેરાપી
- વાણી ઉપયાર (સ્પીચ થેરાપી)
- શ્વવણ ઉપયાર (હિયરોગા થેરાપી)
- મનોચિકિત્સકીય સારવાર
- વ્યાવસાયિક ઉપયાર (ઓક્યુપેશનલ થેરાપી)

વિભાગો:

- હાડકાનો વિભાગ
- મનોચિકિત્સા
- વાઈ
- હૃદયઉપયાર
- અધિર (બલડ) બેંક
- દમ (અસ્થમા) ચિકિત્સા
- અધિર (બલડ) ચકાસણી
- બાળરોગ
- જીવીરોગ
- કાન-નાક-ગાળુ
- વાણી અને શ્વાસ ચિકિત્સા
- નેત્ર ચિકિત્સા
- ચર્મવિભાગ
- તાલ્કાલિક સારવાર
- દંત વિભાગ
- પ્લાસ્ટિક શરીરકિયા
- ઝાનતંતુ વિભાગ (ન્યુરોલોજી)
- મૂત્રપીડ ચિકિત્સા (યુરોલોજી)
- ગ્રાંસી આંખ ચિકિત્સા (સ્કર્વીટ)
- બાળક થવા માટે (સિપ્રોડક્ટીવ)ની ચિકિત્સા

સંસ્થાના સાધનો:

- કૃત્રિમ અંગ અને અસ્થિક્ષતિ ઉપકરણ સાધનોનું ઉત્પાદન કેન્દ્ર
- શૈક્ષણિક અભ્યાસક્રમો:
  1. વિશેષ શિક્ષણાનો ડિપ્લોમા (ડીએસેઈ) - બે વર્ષ માટે
- એનાઇઅમએચ, સિકન્ડરાબાદ દ્વારા માન્ય
  2. વિશેષ શિક્ષણામં બી.એડ. - ૧ વર્ષ - મધ્ય પ્રદેશ બોજ ઓપન યુનિવર્સિટી દ્વારા માન્ય,
ટિલેબિલિટેશન કાઉન્સિલ ઓફ ઈન્ડિયા
(આરસીઆઈ) દ્વારા મંજૂર થયેલો.

૩. પાયાનો અભ્યાસક્રમ: (ટૂંકા ગાળાના અભ્યાસક્રમો)

- બોજ ઓપન યુનિવર્સિટી ઝારા માન્ય અને આરસીઆઈ ઝારા મંજૂર થયેલો.

- સહાયકો, સાધનો અને ઉપકરણો:**
- કૃત્રિમ અવયવ, બગાલઘોડી, પોંચીના પછ્છા (બ્રેસિસ), કમરપછ્છા સાથેના જોડા (કેલીપર્સ) અને પછ્છાનું ઉત્પાદન, વિતરણ, વેચાણ અને સમારકામ
  - કૃત્રિમ અંગ અને અસ્થિક્ષતિ ઉપકરણ સહાયક સાધનોનાં ઉત્પાદન માટે 'એલિમ્કો'ની સાધન પેટીઓનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.

પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ:

- વિકલાંગ વ્યક્તિઓને અનુકૂલન તાલીમ

તાલ્કાલિક સેવા:

- એમ્પ્યુલન્સ - ફોન: ૨૪૬૩૬૦૬, ૨૪૬૨૪૦૪, ૨૪૬૩૧૭૭

કામકાજના દિવસો

બહારના દર્દીઓનો વિભાગ: રવિવાર સિવાયના દિવસો

૪૫. શ્રી નરહરિ આરોગ્ય કેન્દ્ર

સંપર્ક સરનામું

નારાયણ ભવન, ફેહાંજ, વડોદરા-૩૬૦૦૦૨.

ફોન: ૨૭૬૪૪૧૩-૧૪

તબીબી નિયામક

ડૉ. આર. ડી. બંડારી

પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ

હલનયલનની ક્ષતિ, શ્રવણક્ષતિ અને વાણી ક્ષતિ અને દિદ્દી ક્ષતિ ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે

આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર

વડોદરા અને આસપાસના વિસ્તારો તેમ જ રાજ્યથાન

સેવાઓનું સ્વરૂપ

- કેન્દ્ર આધારિત: નિવાસી અને બહારના દર્દીઓ માટે સુવિધા
- શિબિરનો અભિગામ

સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ

દરેક માટે ઉબલબધ

ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર

ઉપયાટલક્ષી સેવાઓ:

- ફિઝિઅથેરાપી: કસરત અને ઈલેક્ટ્રોથેરાપી
- શ્રવણ ઉપયાર (હિયરીંગ થેરાપી)
- મનોચિકિત્સકીય સારવાર

વિભાગો:

- હાઇકાનો વિભાગ
- કાન-નાક-ગાળુ
- નેન્ન ચિકિત્સા
- બાળરોગ
- મનોચિકિત્સા
- સત્રીરોગ
- તાલ્કાલિક સારવાર
- જ્ઞાનતંત્ર વિભાગ (ન્યુરોલોજી)

પુનર્વર્ણન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ:

- વિકલાંગાતાની અાકારણી

તાલ્કાલિક સેવા:

- એમ્બ્યુલન્સ - ફોન: ૨૭૮૪૪૧૩

કામકાજના દિવસો

બહારના દર્દીઓનો વિભાગ: રવિવાર સિવાયના દિવસો

૪૬. શ્રી સથાજુરાવ જનરલ હોસ્પિટલ

સંપર્ક સરનામું

રાવપુરા, જેલ રોડ, વડોદરા-૩૬૦૦૦૧.
ફોન: ૨૪૨૪૮૪૮

સંપર્ક વ્યક્તિ

તબીબી અધીક્ષક (મેડિકલ સુપ્રિન્ટેન્ડન્ટ)
(સમય બપોરે: છથી ૬)

પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ

દરેક પ્રકારની વિકલાંગાતા ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે

આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર

વડોદરા જિલ્લો

સેવાઓનું સ્વરૂપ

- કેન્દ્ર આધ્યારિત: નિવાસી અને બહારના દર્દીઓ માટે સુવિધા
- બહાર પહોંચની સેવા: શિબિર ખારા

સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ દરેક માટે ઉપલબ્ધ

ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર

ઉપયારલક્ષી સેવાઓ:

- ફિઝિઅોથેરાપી: કસરત અને ઈલેક્ટ્રોથેરાપી
- વાણી ઉપયાર (સ્પીચ થેરાપી)
- શ્વાસ ઉપયાર (હિયરીંગ થેરાપી)
- મનોચિકિત્સકીય ઉપયાર

વિભાગો:

- હાડકાનો વિભાગ
- મનોચિકિત્સા
- બાળરોગ
- સ્ત્રીરોગ
- કાન-નાક-ગળુ
- નેત્ર ચિકિત્સા
- તાલ્કાલિક સારવાર
- જ્ઞાનતંત્ર વિભાગ (ન્યુરોલોજી)
- સામાજિક સ્વાસ્થ્ય અને રોગ નિવારણ (પીએસએમ)
- હૃદય શરણક્રિયા

સહાયકો, સાધનો અને ઉપકરણો:

- શ્વાસ ઉપકરણો, દષ્ટિને લગતા સાધનોનું રિફેબિલિટેશન ટિસર્ચ એન્ડ લિમ્બ ફીટીંગ સેન્ટર (કૃત્રિમ અંગ અને અસ્થિક્ષતિ વિજ્ઞાનના સાધનોનું કારખાનું) અને હોસ્પિટલના પરિસરમાં આવેલા ડીડીઆર્સી દ્વારા વિતરણ

પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ:

- આરોગ્ય વિભાગ દ્વારા પ્રાથમિક આરોગ્ય કેન્દ્રો અને સામુદ્રાયિક આરોગ્ય કેન્દ્રો મારફત શિબિરોનાં સમય-પત્રક તૈયાર કરવામાં આવે છે.
- કુષ્ઠરોગ કાયાકલ્પ શરણ કિયા અને કાર્યશાળા હેઠળ દર વર્ષે અસ્થિવિષયક શરણક્રિયાઓ માટેની શિબિર યોજવામાં આવે છે – વર્ષમાં માત્ર એક જ વાર કુષ્ઠ રોગના દર્દીઓને કુરૂપતાઓની શરણક્રિયા કરવામાં આવે છે.
  - અનસ્યુયા લેપ્રસી હોસ્પિટલ
  - જિલ્લા હોસ્પિટલ અને
  - અસ્થિવિષયક વિકલાંગતા અને કુષ્ઠરોગના દ્રોગમાં કાર્ય કરતા અન્ય જિનસરકારી સંગાઈનો દ્વારા દર્દીઓને મોકલવામાં આવે છે.

સેવારત સંસ્થાઓની માહિતી પુસ્તિકા

- વડોદરા, નર્મદા, ભર્યા, દાહોદ અને ગોધરા જિલ્લાને આવરી લેતી વિભાગીય (ગ્રેનલ) શાબિરો
- વિકલાંગ વ્યક્તિઓને અનુકૂલન તાલીમ

તાઈલિંક સેવા:

- એમ્પ્યુલન્સ - ફોન: ૨૪૨૪૮૪૮

કામકાજના દિવસો

બહારના દર્દીઓનો વિભાગ: રવિવાર સિવાયના દિવસો

અન્ય માહિતી

વિકલાંગાતા પ્રમાણપત્ર દરરોજ માત્ર બહારના દર્દીઓનો વિભાગના સમય દરમ્યાન આપવામાં આવે છે.

વિકાસલક્ષી સંસ્થાઓ

૪૭. બરોડા સિટિગન કાઉન્સિલ

સંપર્ક સરનામું

કો-ઓપરેટીવ હાઉસ, બીજો માળ, બજાજ શો-રૂમ ઉપર,
મનિષા ચોકડી પાસે, જૂના પાદરા રોડ, વડોદરા-૩૯૦૦૧૫.
ફોન: ૨૩૫૦૨૮૯, ફેક્સ: ૨૩૫૦૫૫૨
ઈ-મેઇલ: bcc@icenet.net/b-c-c@sifa.com

સંપર્ક વ્યક્તિ

કાર્યવાહક નિયામક

પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ

દરેક પ્રકારની વિકલાંગતા ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે

આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર

સમગ્ર ગુજરાત

સેવાઓનું સ્વરૂપ

- કેન્દ્ર આધારિત: મંદબુદ્ધિતા ધરાવતા બાળકો માટે દિવસ દરમ્યાન સાર-સંભાળ
- બહાર પહોંચની સેવાઓ: દર સોમવારે સમૃદ્ધાય સંગાડકો ક્ષેત્રની મુલાકાતો લે છે અને અનુકરण કરે છે તેમ જ યોજેલી સભાઓની સમીક્ષા કરે છે.
- સંકલન, માહિતી સંદર્ભ વિનિમય, સંપર્ક જોડાણ
- દરેક માટે ઉપલબ્ધ
- પથી ૧૪ વર્ષની વચ્ચે વચ્ચેના મંદબુદ્ધિતા ધરાવતા બાળકો માટે પ્રવેશ

સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ

ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર

પૂર્વતૈયારીની સેવાઓ:

- વહેલાસરની નિશ્ચિયત ઓળખ અને અંતરક્ષેપણ
- સમૃદ્ધાય આધારિત પુનર્વસન

નિવારણ (રોકથામ)ની સેવાઓ:

- જનજાગૃતિના કાર્યક્રમો
- રસીકરણ

ઉપચારલક્ષી સેવાઓ:

- ફિઝિઓથેરાપી: કસરત અને ઈલેક્ટ્રોથેરાપી
- વાણી ઉપચાર (સ્પીચ થેરાપી)
- કલા ઉપચાર (થેરાપી)
- સંગીત ઉપચાર (થેરાપી)
- વ્યાવસાયિક ઉપચાર (ઓક્યુપેશનલ થેરાપી)

શૈક્ષાણિક સેવાઓ:

- મંદબુદ્ધિતા ધરાવતા બાળકના પ્રવેશ માટે: પથી ૧૪ વર્ષની વચ્ચેનાં નવી ધરતી વિસ્તારના મંદબુદ્ધિ બાળકો માટે વિશેષ દિવસ દરમ્યાનની સંભાળ માટેનું કેન્દ્ર
- વિશેષ શિક્ષણ આપનારાઓ

વ્યાવસાયિક તાલીમ અને રોજગારલક્ષી સેવાઓ:

- એનિક કિયા, કલા અને હુણર માટે પૂર્વવ્યાવસાયિક પ્રશિક્ષણ કાર્યક્રમ
- વ્યક્તિઓને ધીરાણ પૂર્ણ પાડે છે – રૂ. ૧૫૦૦૦ સુધી
- સૂક્ષ્મ શાખ (માઈકોકેડીટ)
- ધીરાણ માટે સહાય
- કારકિર્દી સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલીંગ)

સામાજિક ટેકા-સહાયની સેવાઓ:

- લગ્નસંબંધી સેવાઓ
- વૈવાહિક જુવન અંગો સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલીંગ)
- કુટુંબ માટે સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલીંગ) અને માર્ગદર્શન

ક્ષમતાવર્દન અંગેની તાલીમ:

- દરેક પ્રકારની વિકલાંગતા વ્યક્તિઓ અને વાલીઓ માટે

સંસ્થાના સાધનો:

- સાધનો અને ઉપકરણો માટે વર્કશોપ

સહાયકો, સાધનો અને ઉપકરણો:

- કૃત્રિમ અવયવો, સીપી ખુરશી, દાઢિ વિષયક ઉપકરણો, શૈક્ષાણિક ઉપકરણો, બગાલ ઘોડી, કમરપણા સાથેના જોડા, તૂટેલા હાડકાને સ્થિર રાખવાની ધાતુની પણીઓ (સ્પ્લીન્ટ) અને પોંચીના પણીઓ (બ્રેસિસ) નું ઉત્પાદન અને વિતરણ
- બગાલઘોડીઓ, વ્હીલ ચેર અને ચાલવાના સાધનો અનામત (ડિપોઝીટ) લઇ ભાડે આપવામાં આવે છે.

પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ:

- યોજનાનો લાભ અને/અથવા પ્રમાણપત્ર મેળવવા માટે મદદ
- પ્રમાણપત્રીકરણ માટે શિબિરોનું આયોજન
- વિકલાંગ વ્યક્તિઓને અનુકૂલન તાલીમ
- વિકલાંગતાની આકારણી

કામકાજના દિવસો

- બીજો અને ચોથો શનિવાર; રવિવાર અને જાહેર રજાઓ સિવાયના દિવસો

૪૮. ચાઈલ ગાઈડન્સ ક્લિનિક (આઈસીઓસડબલ્યુ)

સંપર્ક સરનામું	કેકલ્ટી ચોફ્ સોશયલ વર્ક, ફિલેગંજ પોસ્ટ ઓફિસ સામે, વડોદરા-૩૬૦૦૦૨. ફોન: ૨૭૬૧૪૭૯૬, ૨૭૬૧૪૭૧૧, ૨૭૫૦૭૪૩ ફેક્સ: ૨૭૬૪૨૧૨
સંપર્ક વ્યક્તિ	માનદ સામાન્ય મંત્રી
પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ	હલનચલનની કાર્તિ અને મંદબુદ્ધિતા ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે
આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર	વડોદરા અને આસપાસના વિસ્તારો
સેવાઓનું સ્વરૂપ	<ul style="list-style-type: none"> કેન્દ્ર આધારિત બહાર પહોંચની સેવાઓ: વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા સંકલન, માહિતી સંદર્ભ વિનિમય અને સંપર્ક જોડાણ
સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ	દરેક માટે ઉપલબ્ધ
ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર	
પૂર્વતૈયારીની સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> વહેલાસરની નિષ્ઠિત ઓળખ અને અંતરદ્ધેપણ
નિવારણ (રોકથામ)ની સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> જનજાગૃતિના કાર્યક્રમો
ઉપચારલક્ષી સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> વાણી ઉપચાર (સ્પીચ થેરાપી) સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલિંગ)
શૈક્ષણિક સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> ગ્રંથાલય: શ્રાવ્ય કેસેટો અને પુસ્તકો
વ્યાવસાયિક તાલીમ અને	<ul style="list-style-type: none"> કારકિર્દી સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલિંગ)
રોજગારલક્ષી સેવાઓ:	
સામાજિક ટેકા-સહાયની સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> કુટુંબ માટે સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલિંગ) અને માર્ગદર્શન
ક્ષમતાવર્ધન અંગેની તાલીમ:	<ul style="list-style-type: none"> વાલીઓ માટે માનસિક તાણ સંચાલનની કાર્યશાળા, બાળ વિકાસ અને શિક્ષકગાળા માટે તાલીમ
સંસ્થાના સાધનો:	<ul style="list-style-type: none"> રમતનો ઓરડો

- પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ:**
- વિકલાંગ વ્યક્તિઓને અનુકૂલન તાલીમ
  - વિકલાંગતાની આકારણી

કામકાજના દિવસો

સોમવારથી શુક્રવાર: સવારે ૧૦-૦૦થી સાંજે ૪-૦૦
 શનિવાર: સવારે ૧૦-૦૦થી બપોરે ૧-૦૦
 રવિવાર અને ચુનિવર્સિટીની રજાઓ સિવાયના દિવસો

૪૬. ચાઈફ લાઈન

સંપર્ક સરનામું

ફેકલ્ટી ઓફ સોશયલ વર્ક,
 ફિલેંગાંજ પોસ્ટ ઓફિસ સામે, વડોદરા-૩૬૦૦૦૨.
 ફોન: ૨૭૫૦૭૪૩, ૨૭૬૧૪૧૧, ૨૭૬૧૪૧૮
 ૨૪ કલાક મફત ફોનની સેવા: ૧૦૮૮

પ્રભારી

શ્રી ધર્મિષ્ઠાભહેન નાણાવટી

પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ

બધા જ બાળકો તેમ જ વિકલાંગતા ધરાવતા બાળકો જેમને
 સલાહ-સૂચન, માર્ગદર્શન અને માહિતીની જરૂર હોય

આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર

સમગ્ર વડોદરા

સેવાઓનું સ્વરૂપ

- કેન્દ્ર આધ્યારિત
- વડોદરામાં વિવિધ જોખમક્ષમ બાળકો માટે બહાર
 પહોંચની સેવાઓ
- સંકલન, માહિતી સંદર્ભ વિનિમય અને સંપર્ક જોડાણ

સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ

૧૮ વર્ષની વય સુધીના બધા બાળકો માટે; આકસ્મીક
 કિસ્સાઓમાં ચુવાનો માટે ૨૫ વર્ષ સુધી

ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર

પૂર્વતૈયારીની સેવાઓ:

- વહેલાસરની નિશ્ચિત ઓળખ અને અંતરદ્ધેપણ

સામાજિક ટેકા-સહાયની સેવાઓ:

- બાળકો માટે સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલિંગ) અને
 માર્ગદર્શન

- પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ:**
- કાનૂની સહાય
  - બાળકોના સંપર્કમાં આવતા અલગ-અલગ વિભાગના કર્મચારીઓએ જેવા કે, પોલિસ, જાહેર વાહન વ્યવહાર, આરોગ્ય, શિક્ષણ વગેરે માટે સંવેદ્ધિકરણ કાર્યક્રમો અને કાનૂની સભાનતા।

કામકાજના દિવસો

૨૪ કલાક

૫૦. ફેન્ડર સોસાયટી

સંપર્ક સરનામું

પેટીટ લાયથ્રેરી, પાર્સી અંગ્રેઝી સામે,
ફ્રેન્ડ્સાંજ, વડોદરા-૩૯૦૦૦૨.
ફોન: ૨૭૬૭૫૨૮

કાર્યક્રમ સંયોજક

શ્રી અંકિતા મેન્ડીરતા।

પૂર્વી પાડવામાં આવતી સેવાઓ

હલનચલનની ક્ષતિ, શ્રવણક્ષતિ અને વાણી ક્ષતિ,
મગાજનો લક્ષ્ય (સેનેથ્રલ પોલ્સી) અને મંદબુદ્ધિતા ધરાવતી
વ્યક્તિઓ માટે

આવતી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર

વડોદરા શહેર

સેવાઓનું સ્વરૂપ

- કેન્દ્ર આધ્યારિત
- બહાર પહોંચની સેવાઓ: સમગ્ર વડોદરા શહેર
- સંકલન, માહિતી સંદર્ભ વિનિમય અને સંપર્ક જોડાણ

સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ

દરેક માટે ઉપલબ્ધ

ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર**પૂર્વતૈયારીની સેવાઓ:**

- વહેલાસરની નિષ્ઠિત ઓળખ અને અંતરક્ષેપણ

નિવારણ (રોકથામ)ની સેવાઓ:

- જનજાગૃતિના કાર્યક્રમો

ઉપચારલક્ષી સેવાઓ:

- સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલિંગ)
- શારીરિક કસરત ઉપચાર (ફિઝિયોથેરાપી)માટે સંદર્ભ

શૈક્ષણિક સેવાઓ:

- શૈક્ષણિક સહાયક સાધનો પુરસ્કૃત કરવામાં આવે છે
- વિશેષ શિક્ષણ આપનારાઓ

વ્યાવસાયિક તાલીમ અને રોજગારલક્ષી સેવાઓ:

- ચિત્રકળા, ચિત્રકામ, હુણનરકામ, માટીકામ અને માટીનાં નમૂનાઓ બનાવવા, સોનીકામ અને આરસ ચિત્રાકારી
- કારકિર્દી સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલિંગ)

સામાજિક ટેકા-સહાયની સેવાઓ:

- લગ્નસંબંધી સેવાઓ
- વૈવાહિક જીવન અંગો સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલિંગ)
- કુટુંબ માટે સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલિંગ) અને માર્ગદર્શન

સંસ્થાના સાધનો:

- પ્રકાશન: અંગેજુમાં ‘ઈન્ફોલ્યુ’, ત્રિમાસિક સમાચાર પત્ર પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવે છે.
- ઉથી ૨૭ વર્ષની વયજૂથના મંદબુદ્ધિતા ધરાવતા બાળકો અને યુવાનો માટેનું કેન્દ્ર

સહાયકો, સાધનો અને ઉપકરણો:

- અણ પૈડાંવાળી સાઈકલ, બગલઘોડી, વીલ ચેર અને કમરપણ્ણા સાથેના જોડા (કેલીપર્સ) મેળવવા માટે સહાય અને સંકલન પૂરા પાડવામાં આવે છે.

પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ:

- યોજનાનો લાભ અને/અથવા પ્રમાણપત્ર મેળવવા માટે મદદ
- પ્રમાણપત્રીકરણ માટે શિબિરોનું આયોજન
- દાખિલતા ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે વાચક
- દાખિલતા ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે લહિયા

કામકાજના દિવસો

- મંદબુદ્ધિતા ધરાવતી વ્યક્તિઓના કેન્દ્ર માટે માત્ર રહિવારે સવારે કાર્યરત હોય છે.
- અન્ય પ્રવૃત્તિઓ માટે – રહિવાર સિવાયના દિવસો

પ્રી. ઇન્ડિયન રેડકોસ સોસાયટી

વડોદરા શહેર બ્રાન્ચ

સંપર્ક સરનામું

રેડ કોસ બિલ્ડિંગ,
પોલિસ પરેડ ગ્રાઉન્ડ સામે,
રાવપુરા, વડોદરા-૩૮૦૦૦૧.
ફોન: ૨૪૧૩૩૮૨

પ્રમુખ

ડૉ. સી. ઓ. સુરા

પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ

હલનચલનની ક્ષતિ, દ એટિ ક્ષતિ, શ્રવણક્ષતિ અને વાણી ક્ષતિ
તેમ જ બધિર-અંધ વ્યક્તિઓ માટે

આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર

વડોદરા જિલ્લો

સેવાઓનું સ્વરૂપ

- કેન્દ્ર આધ્યારિત
- સંકલન, માહિતી સંદર્ભ વિનિમય સંબંધિત, સંપર્ક જોડાણ

સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ

દરેક માટે ઉપલબ્ધ

ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર

- સહાયકો, સાધનો અને ઉપકરણો:**
- ત્રૈણ પૈડાંવાળી સાઈકલો ઇન્ડિયન રેડ કોસ સોસાયટી, વાડજ, અમદાવાદ દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવે છે.
કમરપણ્ણા સાથેના જોડા (કેલીપર્સ), બગાલઘોડી, લીલ
ચેર અને ત્રૈણ પૈડાંવાળી સાઈકલનું વિતરણ કરવામાં
આવે છે.
  - કૃત્રિમ અવયવો માટે ૫૦ ટકા સહાયકીયી લાભાર્થીઓનો
'આર્ટિફિશિયલ લિભ સેન્ટર', મિનિસ્ટ્રી ઓફ ડિફેન્સ,
પૂણે સાથે માહિતી સંદર્ભ વિનિમય કરવામાં આવે છે

કામકાજના દિવસો

રવિવાર સિવાયના દિવસો

પર. નિર્મલા સમાજ કેન્દ્ર

સંપર્ક સરનામું

ગેવિયર નગર, નવા ચાર્ક,
વડોદરા-૩૬૦૦૦૨.
ફોન: ૨૭૭૨૫૭૭

ઉપ-પ્રમુખ

શ્રી જેસ ડી'સૌંગા

પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ

હલનચલનની ક્ષતિ, મગજનો લકવો (સેરેબ્રલ પોલ્ઝી) અને
મંદભુદ્ધિતા ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે

આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર

સ્થાનિક ગ્રૂપડપણી વિસ્તાર

સેવાઓનું સ્વરૂપ

- કેન્દ્ર આધારિત
- સંકલન, માહિતી સંદર્ભ વિનિમય અને સંપર્ક જોડાણા

સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ

દરેક માટે ઉપલબ્ધ

ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર

પૂર્વતૈયારીની સેવાઓ:

- વહેલાસરની નિશ્ચિયત ઓળખ અને અંતરક્ષેપણ

ઉપયારલક્ષી સેવાઓ:

- ફિઝિયોથેરાપી: કસરત અને ઈલેક્ટ્રોથેરાપી

વ્યાવસાયિક તાલીમ અને

- મહિલાઓ માટે સરકાર માન્ય સિવણ અભ્યાસ ક્રમ

રોજગારલક્ષી સેવાઓ:

- મહિલાઓ માટે આવકસર્જન માટેના કાર્યક્રમો

સંસ્થાના સાધનો:

- શારીરિક કસરત ઉપયાર કેન્દ્ર

સહાયકો, સાધનો અને ઉપકરણો:

- લાભાર્થીઓ અને મધ્યરથી સંસ્થાઓ વચ્ચે જોડતી કરી

પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ:

- વિકલાંગતાની આકારણી માટે સંદર્ભ

કામકાજના દિવસો

રવિવાર સિવાયના દિવસો

૫૩. સ્વ-રચના કોમ્યુનિટી સોસાયટી

સંપર્ક સરનામું	કો-ઓપરેટીવ હાઉસ, બજાજ શો-રૂમ ઉપર, મનિષા ચોકડી પાસે, જૂના પાદરા રોડ, વડોદરા. ફોન: ૨૩૫૦૯૬૨, ૨૪૨૧૮૧૪
મંત્રી	શ્રી રીટાબહેન ભણી
પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ	દરેક પ્રકારની વિકલાંગતા ધરાવતા વ્યક્તિઓ માટે
આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર	વડોદરા શહેર - ગુંપડપઢી વિસ્તાર
સેવાઓનું સ્વરૂપ	<ul style="list-style-type: none"> • બહાર પહોંચની સેવાઓ: નિશ્ચિત ઓળખ, અભિપ્રેરણા, અંતરદ્દેપણ વગેરે તમામ સ્વયંસેવકો માટે • સંકલન, માહિતી સંદર્ભ વિનિમય અને સંપર્ક જોડાણ
સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ	૧૮ વર્ષથી ઉપરની દરેક વ્યક્તિઓ માટે ઉપલબ્ધ
ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર	
પૂર્વિત્યારીની સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> • વહેલાસરની નિશ્ચિત ઓળખ અને અંતરદ્દેપણા
નિવારણ (રોકથામ)ની સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> • જનજાગૃતિના કાર્યક્રમો
ઉપચારલક્ષી સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> • ફિઝિયોથેરાપી: કસરત અને ઈલેક્ટ્રોથેરાપી
સામાજિક ટેકા-સહાયની સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> • લગ્નસંબંધી સેવાઓ
ક્ષમતાવર્દન અંગેની તાલીમ:	<ul style="list-style-type: none"> • વિકલાંગતા ધરાવતી વ્યક્તિઓ અને તેમના વાલીઓ
પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> • પ્રમાણપત્રીકરણ માટે શિબિરનું આયોજન • પ્રમાણપત્ર મેળવવા માટે અનુસરણ અને તકનિકી સહાય માટેની માહિતી સંદર્ભ વિનિમય સેવા
કામકાજના દિવસો	બીજો અને ચોથો શાનિવાર, તેમ જ દરેક રવિવાર સિવાયના દિવસો

પૃષ્ઠ. યુનાઇટેડ વે ઓફ બરોડા

સંપર્ક સરનામું

દમો માળ, સીડકપ ટાવર, માર્બલ આર્ક પાસે,
એસ કોર્સ, વડોદરા-૩૬૦૦૦૭.
ફોન: ૨૩૧૦૩૮૫, ૨૩૫૮૦૯૧, ૨૩૪૫૧૪૪, ૫૫૨૭૭૭૫-૧૬
ફેક્સ: ૨૩૩૬૨૬૮
ઈ-મેઇલ: admin@unitedwayofbaroda.org
વેબસાઈટ: www.unitedwayofbaroda.org

કાર્યવાહક નિયામક

શ્રી સુખા ઓગ્રા

પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ

હલનચલનની ક્ષતિ, દ છિ ક્ષતિ, શ્રવણક્ષતિ અને વાણી
ક્ષતિ, મંદબુદ્ધિતા, મગજનો લકવો (સેટેબ્રલ પોલ્સી),
બધિર-અંધ, કુષ રોગથી અસર પામેલી અને કુષ રોગથી
સાજા થયેલી વ્યક્તિઓ માટે

આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર

વડોદરા શહેર

સેવાઓનું સ્વરૂપ

- વિકલાંગ વ્યક્તિઓ (વિકલાંગ મંચ)ના પુનર્વસન માટે
કાર્ય કરતાં ૪૦ સંગાળનોને ટેકા-સહાય
- સંકલન, માહિતી સંદર્ભ વિનિમય અને સંપર્ક જોડાણ

સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ

દરેક માટે ઉપલબ્ધ

ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર

નિવારણ (રોકથામ)ની સેવાઓ: જનજાગૃતિના કાર્યક્રમો

શૈક્ષણિક સેવાઓ:

- ઔપયાદિક અને અનૌપયાદિક શિક્ષણ માટે પુસ્તકો,
સામયિકો, રમકડાં, ફર્નિચર અને યંત્રસાધનો જેવી
સામગ્રીશીર્ષમાં અને મકાનોનાં સમારકામ જેવી સેવા
સહાય પૂરી પાડીને ટેકા-સહાય
- જાહેર શિક્ષણ સમારોહ: યુનાઇટેડ વે ઓફ બરોડા
ચોજીત વાર્ષિક મેળા, આંતરશાળા નિબંધ અને ચર્ચા-
સ્પર્ધાઓ

**વ્યાવસાયિક તાલીમ અને
રોજગારલક્ષી સેવાઓ:**

- સભ્ય સૈચિક સંસ્થાઓને ટેકા-સહાય
- કારકિર્દી સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલીંગ)
- કોમ્પ્યુટર તાલીમ

ક્ષમતાવર્ધન અંગેની તાલીમ:

- સૈચિક સંસ્થાનાં સંચાલકો અને કાર્યવાહકો માટે સંચાલન સહાય પ્રશિક્ષણ કાર્યક્રમ (માત્ર યુનાઇટેડ વે ઓફ બરોડાની સભ્ય સૈચિક સંસ્થાઓ માટે)

સંસ્થાના સાધનો

- પ્રકાશન: ‘સંબંધ’ સમાચાર પત્ર (સંસ્થાનું દ્વિવાર્ષિક આંતરિક પ્રકાશન); ‘ડિઝિટલ ઓફ વોલન્ટરી ઓર્ગનાઇઝેશન્સ ઇન ગુજરાત સ્ટેટ’ (ગ્રામ ભાગ - ચાર પુસ્તકોમાં) અને ‘ફાઇનાન્સિયલ આસિસ્ટન્સ’ સૈચિક સંગાળનો માટે ઉપલબ્ધ- તમામ અંગેજ્માં પ્રકાશિત થાય છે.

સહાયકો, સાધનો અને ઉપકરણો:

- કમર પણ્ણા સાથેના જોડા (કેલીપર્સ), બગાલ ઘોડીઓ, ગ્રામ પૈડાંવાળી સાઈકલ, વ્હીલ ચેર, સફેદ લાકડી, કાળા ચશ્મા, શવણ ઉપકરણો અને બ્રેઇલની સાધન પેટીનું સભ્ય સૈચિક સંસ્થાઓ દ્વારા વિતરણ અને તે માટે તેઓને નાણાંકીય સહાય પૂરી પાડવામાં આવે છે.

પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ:

- યુનાઇટેડ વે ઓફ બરોડાની યોજનાઓ: વરિષ્ઠ નાગરિકો માટે સુવર્ણ કાર્ડ અને ફુંડુંબ તેમ જ ફુંડુંબ સભ્યપદ માટે ડિપ્લોમી લાભ કાર્ડ

કામકાજના દિવસો

- બીજા અને ચોથા શનિવાર તેમ જ દરેક રવિવાર સિવાયના દિવસો

પાપ. વિકાસ જ્યોત ટ્રસ્ટ

સંપર્ક સરનામું	નાગરવાડા ચાર રસ્તા, વડોદરા-૩૬૦૦૦૧. ફોન: ૨૪૧૨૫૩૦, ૨૪૧૨૪૬૮
પ્રમુખ	શ્રી જ્યોતસનાભહેન શાહ
પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ	સંગાઠનના ચાલતા રહેતા વિકાસ કાર્યક્રમો માર્ગે દરેક પ્રકારની વિકલાંગતાઓ માટે
આવરી લેવાતો ક્ષેત્ર વિસ્તાર	વડોદરા શહેર
સેવાઓનું સ્વરૂપ	<ul style="list-style-type: none"> સંકલન, માહિતી સંદર્ભ વિનિમય અને સંપર્ક જોડાણા બહાર પહોંચની સેવાઓ
સેવાઓ મેળવવા માટેના માપદંડ	દરેક માટે ઉપલબ્ધ
ઉપલબ્ધ સેવાઓના પ્રકાર	
નિવારણ (રોકથામ)ની સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> જનજાગૃતિના કાર્યક્રમો
વ્યાવસાયિક તાલીમ અને રોજગારલક્ષી સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> કારકિર્દી સલાહ-સૂચન (કાઉન્સેલિંગ)
સામાજિક ટેકા-સહાયની સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> લગ્નસંબંધી સેવાઓ
સહાયક, સાધનો અને ઉપકરણો:	<ul style="list-style-type: none"> શ્રવણ ઉપકરણો, બગાલઘોડી, કમરપણ સાથેનાં જોડાં (કેલીપર્સ) અને ત્રણ પૈડાંવાળી સાઈકલનું વિતરણ
પુનર્વસન સાથે સંકળાયેલી સેવાઓ:	<ul style="list-style-type: none"> યોજનાનો લાભ અને/અથવા પ્રમાણપત્ર મેળવવા માટે મદદ પ્રમાણપત્રીકરણ માટે શિબિરનું આયોજન: સંકલન કાનૂની સહાય
કામકાજના દિવસો	રવિવાર સિવાયના દિવસો

સેવાઓની વિષય સૂચિ

સેવાઓની વિષય સૂચિ

સેવાઓ	સંસ્થાઓનાં ક્રમાંક
અનુઝૂલન તાલીમ	૧, ૩, ૪, ૮, ૯, ૧૦, ૧૧, ૧૨, ૧૩, ૧૪, ૧૫, ૧૭, ૧૮, ૨૨, ૨૩, ૨૪, ૨૬, ૨૮, ૩૦, ૩૧, ૩૨, ૩૩, ૩૮, ૪૦, ૪૨, ૪૪, ૪૬, ૪૭, ૪૮, ૫૦
અભ્યાસ દસ્તિ	૨, ૭, ૧૧, ૧૩, ૧૪, ૧૫, ૧૮, ૧૯, ૨૧, ૨૩, ૨૪, ૪૨, ૪૩
અસ્થિ ક્ષતિ ઉપકરણ વિજ્ઞાન અને કૃત્રિમ અંગ વિજ્ઞાન	૪, ૨૨, ૩૪, ૪૦, ૪૪
આગામ પાછળ ખસેડી શક્યાય તેવો પલંગ	૩૭
આશ્રય સ્થાન	૭
ઉત્પાદન કેન્દ્રો (ઉપજીવિકા)	૫, ૧૩, ૨૩, ૨૫, ૨૭, ૪૦
એમ્બ્યુલન્સ	૫, ૧૨, ૨૩, ૨૫, ૪૩, ૪૪, ૪૫, ૪૯
અંગછેદન	૪
કલા ઉપયાર	૧૪, ૩૧, ૩૨, ૪૭
કમર પછ્ચા સાથેના જોડા	૭, ૧૦, ૧૪, ૨૨, ૨૩, ૨૫, ૨૭, ૨૮, ૩૪, ૩૫, ૩૮, ૩૯, ૪૦, ૪૪, ૪૭, ૫૦, ૫૧
કસરત ઉપયાર	૧, ૫, ૬, ૮, ૯, ૧૦, ૧૪, ૨૧, ૨૩, ૨૫, ૨૬, ૩૧, ૪૨, ૪૩, ૪૪, ૪૫, ૪૬, ૪૭, ૫૦, ૫૨, ૫૩
કસરત ઉપયાર કેન્દ્રો	૨૮, ૩૧, ૪૨, ૩૬, ૩૭, ૩૮
કસરત ઉપયારના સાધનો	૧૩, ૩૬, ૩૭, ૩૮
કરોડરજ્જુના પછ્ચાઓ	૩૪, ૩૬
કારખાનાઓ	૪૦, ૪૭
કારકિર્દી સલાહ-સૂચન	૧, ૨, ૩, ૫, ૬, ૭, ૮, ૯, ૧૦, ૧૧, ૧૩, ૧૪, ૧૭, ૧૮, ૧૯, ૨૧, ૨૪, ૨૮, ૨૯, ૩૦, ૩૧, ૩૨, ૩૩, ૩૮, ૪૦, ૪૭, ૪૮, ૫૦, ૫૪, ૫૫
કાનૂની સહિય	૧, ૭, ૧૩, ૧૭, ૨૮, ૩૧, ૪૮, ૪૯, ૫૫
કોમ્પ્યુટર તાલીમ	૧, ૩, ૬, ૭, ૮, ૧૪, ૧૭, ૨૭, ૨૮, ૩૧, ૩૨, ૩૯, ૫૪
કુષ રોગથી અસર પામેલા વ્યક્તિઓ માટે	૫, ૨૫, ૫૪
કુષ રોગથી સાજ થયેલા વ્યક્તિઓ માટે	૨, ૨૩, ૨૫, ૫૪

સેવારત સંસ્થાઓની માહિતી પુસ્તિકા

સેવાઓ	સંસ્થાઓનાં ક્રમાંક
કુટુંબ માટે સલાહ સૂચન અને માર્ગદર્શન	૧, ૬, ૧૦, ૧૪, ૧૬, ૧૭, ૧૮, ૨૦, ૨૨, ૨૫, ૨૯, ૩૧, ૩૨, ૩૩, ૩૬, ૪૦, ૪૭, ૪૮
કૃત્રિમ અવયવો	૨૨, ૨૬, ૩૪, ૩૬, ૩૮, ૪૦, ૪૪, ૪૯, ૫૧
ગાળાના પહૂાઓ	૨૨, ૩૫, ૩૬, ૩૮
ગ્રંથાલય	૩, ૪, ૫, ૬, ૮, ૯, ૧૦, ૧૧, ૧૪, ૧૫, ૧૬, ૧૭, ૧૮, ૨૧, ૨૩, ૨૪, ૨૫, ૨૮, ૩૨, ૩૩, ૪૮
ગાણિત પાઠી (મેથ્સ સ્લેટ)	૧૮
ગારગડી સાથે તાણવાનું સાધન	૩૪, ૩૬, ૩૭, ૩૮
ચાલવાના સાધનો (વોકર્સ)	૨૮, ૩૪, ૩૬, ૩૭, ૩૮, ૪૭
છાનાલય સુવિધા	
- પુરુષો અને મહિલાઓ માટે	૭, ૧૬, ૨૩, ૨૪, ૨૫, ૨૭
- છોકરીઓ/મહિલાઓ માટે	૧૮
- છોકરાઓ/પુરુષો માટે	૨, ૬, ૧૧, ૧૫
જિલ્લા વિકલાંગ પુનર્વસન કેન્દ્ર	૪૦
જીવનના કૌશલ્યનું શિક્ષણ/ એડીએલ	૩૨
તૂટેલા હાડકાને સ્થિર રાખવાની ધાતુની પદ્ધીઓ (સ્લીન્ટ)	૫, ૮, ૨૨, ૩૪, ૩૬, ૩૮, ૪૦, ૪૭
દિવસ દરમ્યાનના સાર-સંભાળના કેન્દ્ર	
- પુરુષો અને મહિલાઓ બન્ને	૧, ૩, ૮, ૯, ૧૦, ૧૪, ૨૦, ૨૫, ૨૭, ૨૯, ૩૦, ૩૩, ૪૪, ૪૭
- છોકરાઓ/પુરુષો	૧૫
દૈનિક જીવનની પ્રવૃત્તિઓ	૧૨, ૪૭
દાઢિ ક્ષતિ	૭, ૧૧, ૧૩, ૧૪, ૧૫, ૧૮, ૨૩, ૨૪, ૩૬, ૪૦, ૪૨, ૪૩, ૪૫, ૫૧, ૫૪
દાઢિ ક્ષતિ ધરાવતી વ્યક્તિ માટે લહિયાઓ	૭, ૧૧, ૨૪, ૩૧, ૫૦
દાઢિ ક્ષતિ ધરાવતી વ્યક્તિઓ માટે વાચકો	૭, ૧૧, ૨૪, ૩૧, ૫૦
પહૂાઓ	૨૨, ૩૪, ૩૬, ૩૮, ૪૪
પીઠને આરામ માટેની પથારીઓ	૩૭
પાણીની પથારી	૩૭, ૩૮
પુનર્વસન સંસ્થાઓ	૧ થી ૩૧
પોંચી પહૂાઓ	૩૮, ૪૦, ૪૪, ૪૭

સેવાઓ	સંસ્થાઓનાં ક્રમાંક
પ્રમાણપત્રિકરણ	૪૩, ૪૬
પ્રમાણપત્રિકરણ શિબિરો	૪, ૧૩, ૧૪, ૧૭, ૨૩, ૨૭, ૨૮, ૩૧, ૪૦, ૪૩, ૪૭, ૫૩
ફરતી મોબાઈલ આઇસીયુ	૪૨
બહાર પહોંચની સેવાઓ	૪, ૫, ૭, ૮, ૧૦, ૧૩, ૧૪, ૧૬, ૧૭, ૨૩, ૨૪, ૩૧, ૩૩, ૪૦, ૪૨, ૪૪, ૪૭, ૪૮, ૪૯, ૫૦, ૫૩, ૫૫
બધિર અંધ	૭, ૧૪, ૨૧, ૨૩, ૩૬, ૪૧, ૪૪
બગાલ ઘોડીઓ	૭, ૧૦, ૧૪, ૨૩, ૨૫, ૨૬, ૨૮, ૩૪, ૩૬, ૩૭, ૩૮, ૩૯, ૪૦, ૪૪, ૪૭, ૫૦, ૫૧
બહુવિધ વિકલાંગતાઓ	૮, ૧૪
બાળકવાની શરૂઆતીયાઓ	૨૬
બાળકવા રસીકરણ	૮
બ્રેઇલમાં પુસ્તકો/સાહિત્ય/સામગ્રી	૭, ૧૧, ૧૩, ૧૫, ૧૮
બ્રેઇલ સાધન પેટી	૧૩, ૧૫, ૪૪
મનોચિકિત્સકીય સારવાર/સેવાઓ	૮, ૧૦, ૧૭, ૪૦, ૪૨, ૪૪, ૪૫, ૪૯
મનોવૈજ્ઞાનિક ઉપયાર	૨૩
મગજનો લક્ષ્ય	૧,૬, ૮, ૧૪, ૧૬, ૨૧, ૨૬, ૩૨, ૩૩, ૩૭, ૪૨, ૫૦, ૫૨, ૫૪
માનસિક બિમારી	૧૭, ૪૨
મુખ્યપ્રવાહની શાળાઓ સાથે માહિતી સંદર્ભ વિનિમય	૩, ૧૩, ૧૮
મંદબુદ્ધિતા	૧,૨, ૮, ૯, ૧૦, ૧૨, ૧૪, ૧૬, ૨૧, ૨૪, ૨૬, ૩૦, ૩૨, ૩૩, ૩૬, ૪૦, ૪૭, ૪૮, ૫૦, ૫૨, ૫૪
મંદબુદ્ધિતા ધરાવતા બાળકો માટે પૂર્વવ્યાવસાયિક પ્રવૃત્તિઓ	૧૨, ૨૬, ૩૩, ૪૭
રમત-ગમત ઉપયાર	૧૦, ૪૦
રોગપ્રતિકારીકરણ	૪૭
રોજગાર માટે ધીરાણ	૨, ૧૩, ૨૩, ૨૫, ૨૮, ૩૧, ૩૬, ૪૭
લગ્ન સંબંધી સેવાઓ	૨, ૭, ૧૩, ૧૬, ૨૮, ૩૧, ૪૭, ૫૫

સેવારત સંસ્થાઓની માહિતી પુસ્તિકા

સેવાઓ	સંસ્થાઓનાં ક્રમાંક
લીલ ચેર (પૈડાંવાળી ખુરશીઓ)	૮, ૧૪, ૨૫, ૩૪, ૩૫, ૩૬, ૩૭, ૩૮, ૪૦, ૪૧, ૫૦, ૫૧
વ્યાવસાયિક પુનર્વસન કેન્દ્ર	૩૯
વ્યાવસાયિક તાલીમ	૫, ૬, ૭, ૮, ૯, ૧૦, ૧૧, ૧૨, ૧૪, ૧૫, ૧૭, ૨૧, ૨૩, ૨૫, ૨૬, ૩૦, ૩૧, ૩૨, ૩૯, ૫૦, ૫૨
વ્યાવસાયિક ઉપયાર	૧, ૬, ૧૨, ૧૪, ૨૩, ૩૨, ૪૪, ૪૭
વછેલાસરની નિષ્ઠિત ઓળખ અને અંતરદ્ધેપણ	૧, ૩, ૫, ૭, ૮, ૧૦, ૧૪, ૧૭, ૨૦, ૨૧, ૨૩, ૨૪, ૨૫, ૨૭, ૨૮, ૨૯, ૩૧, ૩૩, ૩૪, ૪૦, ૪૩, ૪૪, ૪૭, ૪૮, ૫૦, ૫૨, ૫૩
વિકલંગતાની આકારણી	૧, ૩, ૪, ૫, ૬, ૭, ૮, ૯, ૧૦, ૧૧, ૧૨, ૧૩, ૧૪, ૧૭, ૧૮, ૨૧, ૨૨, ૨૩, ૨૪, ૨૫, ૨૬, ૩૧, ૩૨, ૩૪, ૩૯, ૪૦, ૪૨, ૪૩, ૪૪, ૪૭, ૪૮, ૫૨
વિકલંગતાઓ ધરાવતા બાળકો માટે સંકલિત શિક્ષણ	૨૪, ૩૨, ૩૩, ૩૪
વિશેષ શિક્ષણ આપનારાઓ	૧, ૩, ૮, ૧૪, ૧૫, ૨૦, ૨૪, ૨૯, ૩૦, ૩૨, ૩૩, ૪૭, ૫૦
વિશેષ રોજગાર વિનિમય કેન્દ્ર	૪૧
વિશેષ શાળાઓ	૧, ૩, ૫, ૮, ૧૪, ૨૧, ૪૪, ૫૦
વિકાસ સંસ્થાઓ	૪૭, ૪૮, ૪૯, ૫૦, ૫૧, ૫૨, ૫૩, ૫૪, ૫૫
વાણી ઉપયાર	૧, ૮, ૯, ૧૦, ૧૪, ૨૧, ૨૭, ૩૨, ૪૪, ૪૯, ૪૭, ૪૮
વૈવાહિક જીવન અંગે સલાહ-સૂચન	૨, ૭, ૧૦, ૧૩, ૧૬, ૨૩, ૨૫, ૨૮, ૩૧, ૪૦, ૪૭, ૫૩
શૈક્ષણિક સામગ્રી (નિઃશુલ્ક/રાહીલ દરે)	૭, ૯, ૧૩, ૨૪, ૩૧, ૪૦, ૪૪
શૈક્ષણિક સેવાઓ	૧, ૩, ૫, ૮, ૯, ૧૦, ૧૧, ૧૪, ૧૫, ૧૮, ૨૦, ૨૧, ૨૩, ૨૪, ૨૭, ૩૨, ૩૩
સ્વલીનતા	૧૪
સંકલન, માહિતી સંદર્ભ વિનિમય અને સંપર્ક જોડાણ માટે ટેકા-સહાય	૪૭, ૪૮, ૪૯, ૫૦, ૫૧, ૫૨,
સંગીત ઉપયાર	૪૭

સેવાઓ	સંસ્થાઓનાં ક્રમાંક
સરકારી યોજનાઓ/સેવાઓ મેળવવા માટે ટેકા-સહાય	૧,૨,૩,૫,૬,૭,૮,૯૩,૧૪,૧૫,૧૬,૧૮, ૨૦, ૨૪, ૨૫, ૨૭, ૨૮, ૨૯, ૩૦, ૩૧, ૩૩, ૩૮, ૪૦, ૪૭, ૫૦, ૫૩, ૫૫
સહાયકો, સાધનો અને ઉપકરણોના પૂરવણાકારો	૩૪, ૩૬, ૩૭, ૩૮
સમુદાય આધારિત પુનર્વસન	૧૩, ૨૮, ૪૭
સલાહ-સૂચન	૧, ૧૨, ૧૪, ૧૬, ૨૫, ૨૭, ૩૨, ૪૮, ૪૯, ૫૦
સફેદ લાકડી	૭, ૧૩, ૧૫, ૩૭, ૩૯, ૪૦
સારણ ગાંઠને જકડી રાખતું સાધન	૩૪, ૩૬, ૩૮
સૂક્ષ્મ છિદ્ર રખર જોડા	૨૩
સૂક્ષ્મ શાખ	૧૩, ૨૩, ૨૫, ૩૧, ૪૭
સીપી ખુરશી (ચેર્સ)	૪૭
હલનચલનની વિકલાંગતા	૨, ૪, ૬, ૭, ૮, ૧૦, ૧૪, ૨૨, ૨૩, ૨૪, ૨૬, ૩૩, ૩૪, ૩૯, ૪૦, ૪૨, ૪૩, ૪૫, ૪૮, ૫૦, ૫૧, ૫૨, ૫૪
હલનચલનની તાલીમ	૨૯
હેલ્પ-લાઇન (સતત કાર્યરત મફત ટેલિફોન સેવા)	૪૯
હોસ્પિટલ	૫, ૧૭, ૪૨, ૪૩, ૪૪, ૪૫, ૪૬
ક્ષમતાવર્ધન /તાલીમ	૧, ૨, ૩, ૪, ૮, ૧૪, ૧૭, ૧૯, ૨૩, ૨૫, ૩૨, ૩૩, ૩૪, ૩૯, ૪૭, ૪૮, ૪૯, ૫૩, ૫૪
પ્રણ પૈડાંવાળી સાઈકલો	૬, ૭, ૧૦, ૧૪, ૨૩, ૨૫, ૨૭, ૨૮, ૩૪, ૩૬, ૩૭, ૩૮, ૩૯, ૪૦, ૫૧
શ્રવણ સહાય ઉપકરણો	૩, ૭, ૧૦, ૧૬, ૨૦, ૨૩, ૨૪, ૨૭, ૨૮, ૩૩, ૩૪, ૪૦, ૪૬
શ્રવણ અને વાણી ક્ષતિ	૨, ૩, ૭, ૮, ૧૪, ૧૯, ૨૦, ૨૩, ૨૪, ૨૭, ૩૩, ૩૯, ૪૦, ૪૨, ૪૫, ૪૦, ૫૧, ૫૪
શ્રવણ ઉપયાર	૧૪, ૨૭, ૪૦, ૪૨, ૪૪, ૪૫, ૪૬

ਪਰਿਸ਼ਾਲੋ

પરિશિષ્ટ - ૧

ભારત સરકાર ની કલ્યાણકારી યોજનાઓ

અંધ/બહેરા-મૂંગા, અપંગ, મંદબુદ્ધિ, વૃદ્ધ નિરાધાર ભાઈઓ-બહેનો તથા ત્યક્તા/વિદ્યા બહેનો માટેની ગુજરાત/ભારત સરકારની કલ્યાણકારી યોજનાઓ

ગુજરાત સરકારે અને ભારત સરકારે નીચે જણાવેલ વિગતે સમાજના દરેક વર્ગના લોકો માટે કેટલીક કલ્યાણકારી યોજનાઓ ધણા સમયથી અમલમાં મૂકી છે અને તેમાં સમયાંતરે વધુ ઉદારતા બતાવી વધુ લોકોને આવરી લીધા છે. જેમાં વિકલાંગોને મળતી સવલતો / સહાયો બાબતની વિગતવાર માહિતી તથા વિકલાંગ ધારો, ૧૯૮૫ અન્વયે અપંગોને અપાતી સવલતો અંગે સરકારે તાજેતરમાં કરેલા નિર્ણયો પણ આ પુસ્તિકામાં આવરી લીધા છે.

૧. વિકલાંગતાનો દાખલો :

અપંગતાનો દાખલો જે તે જિલ્લામાં આવેલી “સિવિલ હોસ્પિટલો” માંથી વિકલાંગ વ્યક્તિઓને તેમની વિકલાંગતા રૂભરમાં જોઈ કેટલા ટકા છે તે બાબતનો દાખલો સિવિલ સર્જન તરફથી આપવામાં આવે છે.

વિકલાંગતા અંગેનો દાખલો તેઓને ઓળખપત્ર/એસ.ટી.બસમાં મફત મુસાફરી/સ્કોલરશીપ/લોન તથા અન્ય લાભો મેળવવા માટે ઉપયોગી બને છે. તેથી વિકલાંગ વ્યક્તિઓએ આવો દાખલો મેળવી લેવો જરૂરી છે, જેથી રાજ્ય સરકાર તરફથી વિકલાંગોને મળતી સવલતો તેઓને ઝડપથી મળી શકે અને દરેક વખતે પ્રમાણપત્ર મેળવવું ન પડે.

૨. વિકલાંગોને ઓળખપત્ર :

વિકલાંગ હોવા અંગેનું ઓળખપત્ર મેળવવા માટેનું નિયત છાપેલું “અરજી ફોર્મ” જે તે જિલ્લામાં આવેલ જિલ્લા “સમાજ સુરક્ષા અધિકારીની કર્યારી” પાસેથી મેળવવાનું રહે છે. જે વિના મૂલ્યે આપવામાં આવે છે. આ નિયત અરજી ફોર્મમાં માગેલ વિગતો ભરવી અને તે સાથે નીચેના દાખલાઓની પ્રમાણિત નકલો બીડવી.

- (અ) સિવિલ સર્જન દ્વારા આપાયેલા વિકલાંગતાની ટકાવારી દર્શાવતા દાખલાની ઝોલોક નકલ.
- (બ) સ્ટેમ્પ (ટીકીટ) સાઈઝના બે ફોટા
- (ક) રેશન કાર્ડની ઝોલોક નકલ

સાથે આ ફોર્મ પોતાના જિલ્લાના સમાજ સુરક્ષા અધિકારીને મોકલવાથી, લેમીનેટેડ કરાવેલું કાચમી ઓળખપત્ર વિના મૂલ્યે આપવામાં આવશે. તેમાં વિકલાંગતાનો પ્રકાર, તેની માત્રા તથા એસ.ટી.પ્રવાસમાં કેવા પ્રકારની રાહત મળશે વગેરે દર્શાવવામાં આવે છે.

- આ કાર્ડ મેળવવા માટે ઉંમર, અભ્યાસ અને આવકની કોઈ મર્યાદા નથી.
- જિલ્લા સમાજ સુરક્ષા અધિકારી ૧૦ વર્ષ સુધી માન્ય ગાણવામાં આવે છે, જેથી વિકલાંગ લાભાર્થીને સર્ટિફિકેટ માટે અવારનવાર સિવિલ હોસ્પિટલમાં જરૂરું ન પડે.
- અંધ-અપંગ-બહેરા-મૂંગા મંદબુદ્ધિના તમામ ભાઈઓ-બહેનોને ઓળખપત્ર જે તે જિલ્લાના સમાજ સુરક્ષા અધિકારીશ્રી તરફથી જ આપવામાં આવે છે.
- આ ઓળખપત્ર જરૂરિયાતના પ્રસંગે રજૂ કરી વિવિધ યોજનાઓનો લાભ પણ મેળવી શકાય છે.
- જિલ્લાની સિવિલ હોસ્પિટલના સિવિલ સર્જન તરફથી અપાતા વિકલાંગતાના દાખલામાં વ્યક્તિકેટલા ટકા વિકલાંગ છે તેનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવે છે અને તે ઉપરથી મેળવેલ લેમીનેશન કરાવેલા ઓળખ કાર્ડ અનુસાર નીચે મુજબ લાભ અપાય છે :

૩. ગુજરાતની હૃદમાં એસ.ટી. બસમાં મુસાફરીના મળતા લાભ :

(અ) અપંગ વ્યક્તિતોને :

- (૧) શરીરમાં ૪૦ ટકાથી ૭૪ ટકા સુધીની વિકલાંગતા ધરાવતી વ્યક્તિતોને એસ.ટી. ક્રારા પ્રવાસ ભાડામાં સંપૂર્ણ રાહત અપાય છે. (મફત મુસાફરી) અને
- (૨) ૭૫ ટકા કે તેથી વધુ વિકલાંગતા ધરાવતી વ્યક્તિતોને પોતાને માટે પ્રવાસ ભાડામાં સંપૂર્ણ રાહત અને તેના સાથીદાર (અનુરક્ષક) માટે પ્રવાસ ભાડામાં ૫૦ ટકા રાહત અપાય છે.

(બ) મંદબુદ્ધિવાળી વ્યક્તિતોને :

- (૧) ૭૦ અથવા તેથી ઓછો બુદ્ધિઅંક ધરાવતી મંદબુદ્ધિવાળી વ્યક્તિતોને પોતાના પ્રવાસ ભાડામાં સંપૂર્ણ રાહત આપવામાં આવે છે.
- (૨) તેમના સાથીદાર (અનુરક્ષક-એસ્કોર્ટસ) ને પ્રવાસભાડામાં ૫૦ ટકા રાહત અપાય છે.

(ક) બહેરી-મૂંગી વ્યક્તિતોને :

- (૧) બહેરી-મૂંગી વ્યક્તિતો (Deaf & Mute) ને પોતાના પ્રવાસ માટે ભાડામાં સંપૂર્ણ રાહત અપાય છે.

(દ) અંધ વ્યક્તિતોને :

- અંધ વ્યક્તિતોને પોતાના તેમજ તેમના સહાયક અનુરક્ષકના પ્રવાસભાડામાં સંપૂર્ણ રાહત આપવામાં આવે છે.
- નોંધ :
૧. સેમી લક્જરી તથા લક્જરી બસમાં આ સવલત મળવાપાત્ર નથી.
  ૨. બસમાં વિકલાંગો માટે ત્રણ સીટો (સીટ નં. ૨૫, ૨૬, અને ૨૭) અનામત રખવામાં આવે છે.
  ૩. અંધ જનોના સંગઠન (સંસ્થા) તરફથી બન્ને તરફી વર્ધાળી બસો ભાડે લઈ જવામાં આવે ત્યારે તેના દરમાં એસ.ટી. વિભાગના વડાના નિર્ણયને આધિન ૫૦ ટકા રાહત આપવામાં આવે છે.

વિકલાંગ વ્યક્તિતોને એસ.ટી. બસમાં મફત મુસાફરી કરવાની ચોજનાનું સરળીકરણ :

અંધ-વિકલાંગ, બહેરી મૂંગી તથા મંદ બુદ્ધિવાળી વ્યક્તિતોને અલ્યાસ, સારવાર, નોકરી ધંધાના સ્થળે જવા માટે કે અન્ય સામાજિક કારણોસર રાજ્ય માર્ગ વાહન-વ્યવહાર નિગમની બસમાં મુસાફરી કરવા માટે પ્રવાસ ભાડામાં રાહત મેળવવા લેમીનેશન કરેલાં ઓળખકાર્ડ આપવામાં આવે છે. જે અનુસાર

૧. એસ.ટી. બસમાં મફત મુસાફરી કરવા માટે.

૧. વિકલાંગ વ્યક્તિ લેમીનેટેક કરાવેલું ઓળખકાર્ડ કટાવેલું હોવું જોઈએ.
૨. ૪૦ ટકા કે તેથી વધુ શારીરિક ખોડ-ખાંપણ હોવી જોઈએ.
૩. બહેરી મૂંગી વ્યક્તિને લાભ મળી શકે.
૪. અંધ વ્યક્તિને લાભ મળી શકે.
૫. ૭૦ ટકા કે તેથી ઓછો બુદ્ધિઅંક ધરાવતી મંદ બુદ્ધિવાળી વ્યક્તિને લાભ મળી શકે.
૬. ગુજરાત રાજ્યમાં કાચમી વસવાટ હોવો જોઈએ.

૨. વિકલાંગ વ્યક્તિ સાથે સાથીદારને એસ.ટી. પ્રવાસમાં મળવાપાત્ર રાહત

૧. અંધ વ્યક્તિના સાથીદારને એસ.ટી. બસમાં ૧૦૦ ટકા રાહત આપવામાં આવે છે.
  ૨. ઉપ ટકા કે તેથી વધુ શારીરિક વિકલાંગતા ઘરાવતી વ્યક્તિના સાથીદારને એસ.ટી. બસમાં ૫૦ ટકા રાહત આપવામાં આવે છે.
  ૩. મંદ બુધ્યિવાળી વ્યક્તિના સાથીદારને એસ.ટી. બસમાં ૫૦ ટકા રાહત આપવામાં આવે છે.
આ લાભનો સરળતાથી ઉપયોગ કરી શકાય તે માટે તથા બસ કન્કટરોને પણ લાભના પ્રકારની સરળતાથી જાણકારી લેમીનેશન કાર્ડ જોતાં જ મળી શકે તે માટે ઓળખકાર્ડના નીચે પ્રમાણે કલરો નક્કી કરવામાં આવેલ છે.
    ૧. ગુલાબી પાસ :
      - ૧) ઉપ ટકાથી વધારે અપંગતા માટે-એસ્કોર્ટ (સાથીદાર) સાથે દોઢ ટીકીટનો લાભ
      - ૨) મંદ બુધ્યિવાળી વ્યક્તિને એસ્કોર્ટ (સાથીદાર) સાથે દોઢ ટીકીટનો લાભ
    ૨. વાદળી પાસ :
      - ૧) ૪૦ ટકાથી જ ટકા સુધીનાને એકલાને એક ટીકીટનો લાભ
      - ૨) બહેરી મૂંગી વ્યક્તિને એકલાને એક ટીકીટનો લાભ
    ૩. સફેદ પાસ : અંધ વ્યક્તિ માટે-એસ્કોર્ટ (સાથીદાર) સાથે બે ટીકીટનો લાભ
- નોંધ :** આ લાભ ફક્ત ગુજરાત રાજ્યની હુંણી અંદરના પ્રવાસ માટે જ આપવામાં આવે છે. અત્યાર સુધીમાં એસ.ટી. બસમાં વિકલાંગોને મફત મુસાફરીની યોજના અન્વયે રૂ. ૩૫૩ લાખના ખર્ચ ૧,૪૦,૧૫૦ વ્યક્તિઓને ઓળખકાર્ડ આપી મુસાફરીનો લાભ આપવામાં આવ્યો છે.

૩. વિકલાંગ ઓળખકાર્ડ ખોવાઈ જાય કે રદ કરવા માટે કુપ્ટીકેટ કાર્ડ કણવવા અંગે :-

વિકલાંગ ઓળખકાર્ડ ખોવાઈ જાય કે રદ કરવા પાત્ર થતા કુપ્ટીકેટ કાર્ડ કણવવા અંગે વિકલાંગ ઓળખકાર્ડ ગુમ થાય/ચોરી થઈ જવાના પ્રસંગે પોલિસ સ્ટેશનમાં આવેલ ફરિયાદના આધારે પોલીસ અધિકારીએ આપેલ લખાણ ઉપરથી તેમજ સાથે એફિકેવિટ રજુ કરવાથી મળવા પાત્ર થાય છે.

જિલ્લા સમાજ સુરક્ષા અધિકારીની કચેરીને સંપૂર્ણ વિગતો સાથે અરજીપત્રક રજુ કરતાં તે કચેરી દ્વારા કાયમી ઓળખકાર્ડ ઈસ્ટ્યુ કરવામાં આવે છે.

૪. રાજ્ય સરકાર તરફથી મળતી વિકલાંગ સાધન - સહાય :

- (અ) (૧) અપંગ વ્યક્તિઓને-બેપેડાંની સાઇકલ, ત્રણ પૈડાંની સાઇકલ, બગલધોડી, સીવવાનું મશીન, કેલીપર્સ (નકલી પગ-જચપુર કુટ)
- (૨) બહેરી-મૂંગી વ્યક્તિઓને-શ્રવણાંત્ર, સાઇકલ, સીલાઈ મશીન.
- (૩) અંધ વ્યક્તિઓને - સંગીતનાં સાધનોની સહાય આપવામાં આવે છે.
- (બ) ઉપર જણાવેલ સાધનોમાંથી કોઈ પણ એક સાધનની ખરીદી માટે રૂ. ૧૫૦૦/- ની મર્યાદામાં નીચે પ્રમાણે સહાય (સાધનના રૂપમાં) આપવામાં આવે છે :

આ અપંગ સાધન-મેળવવા માટે જે તે જિલ્લાના સમાજ સુરક્ષા અધિકારી પાસેથી નિયત અરજી ફોર્મ વિના મૂલ્યે મેળવી તેમાં માગેલ વિગતો (ફોર્મનો નમૂનો પાન-૧૫૪ ઉપર છે.) ભરીને તે જ કચેરીમાં પરત આપવાનું હોય છે. આ માટે સંબંધિત વિકલાંગ વ્યક્તિ અથવા વાતીની વાર્ષિક આવક રૂ. ૧૧,૦૦૦/- થી ઓછી હોવી જોઈએ. (આ સહાય માટે

અપંગની વચ્ચે મર્યાદા પ વર્ષથી પ૦ વર્ષની છે) પાંચ વર્ષ બાદ ત્રણ પેડાંની સાઈક-સાધન બગડી-તૂટી જાય તેવા સંજોગોમાં બીજુ વખત સાધન સહાય મંજૂર કરવામાં આવે છે.

નોંધ : આ યોજના હેઠળ સહાયની રકમની રોકડામાં ચૂકવણી થતી નથી. સધન સ્વરૂપે જ આપવામાં આવે છે.

ક્રમ	સાધન	કિંમત
૧.	ટ્રાયસીકલ	રૂ. ૧,૫૦૦/-
૨.	કેલીપર્સ (બન્ને પગના)	રૂ. ૧,૫૦૦/-
૩.	સીલાઇ મશીન	રૂ. ૧,૫૦૦/-
૪.	સાઈકલ	રૂ. ૧,૩૦૦/-
૫.	હાથલારી	રૂ. ૧,૩૦૦/-
૬.	સંગીતનાં સાધનો	રૂ. ૧,૨૦૦/-
૭.	મોચી કામનાં સાધનો	રૂ. ૧,૦૦૦/-
૮.	શ્રવણાંત્ર માટે	રૂ. ૮૦૦/-
૯.	કેલીપર્સ (એક પગના)	રૂ. ૭૫૦/-
૧૦.	બુટ કે ઘોડી	રૂ. ૫૦૦/-

૫. ભારત સરકારના કલ્યાણ મંત્રાલય દ્વારા મળતી અપંગ સાધન-સહાય.

જરૂરિયાતવાળા વિકલાંગોને ટ્રાયસીકલ, વ્હીલચેર, કેલીપર્સ, ફૃત્રિમ અવયવો, શૈક્ષણિક અને હલન-ચલનનાં સાધનો આપવામાં આવે છે. આ લાભ તેમની તાસેના ઉપલબ્ધ ફંડની મર્યાદામાં મેળવી શકાય છે.

- (અ) (૧) ઘોરણા-૧ થી ૭ અને સેકન્ડરીમાં અભ્યાસ કરતા અંધ વિદ્યાર્થીઓને બ્રેઇલકીટ (Brail Kit) નાં સાધન આપવામાં આવે છે.
- (૨) અનુસ્નાતકમાં અભ્યાસ કરતાં અંધ વિદ્યાર્થીને જુદું ટેપરેકોર્ડ અને બ્રેઇલ કીટ આપવામાં આવે છે.
- (૩) શારીરિક ક્ષતિ ધરાવતી વ્યક્તિઓને કેલીપર્સ, ઘોડી, સર્જિકલ બુટ, ફૃત્રિમ પગ અથવા હાથ આપવામાં આવે છે.
- (૪) બંને પગથી અપંગ વ્યક્તિને લિલ ચેર/ટ્રાયસીકલ આપવામાં આવે છે.
- (૫) મૂક-બધિરને શ્રવણાંત્ર આપવામાં આવે છે.
- (બ) (૧) અપંગ વ્યક્તિ અથવા તેના વાતીની આવક મહિને રૂ. ૧,૨૦૦/- કરતાં ઓછી હોય તો સાધન વિના મૂલ્યે મળશે.
- (૨) અપંગ વ્યક્તિ અથવા તેના વાતીની આવક મહિને રૂ. ૧,૨૫૦/- થી રૂ. ૨,૫૦૦/- હોય તો ૫૦ ટકા રકમ ભરવાથી મળશે.

- (ક) ઉપરોક્ત સહાય મેળવવા માટે સંબંધિત સંસ્થાને અરજી કરવાની રહે છે. અરજી નીચે દર્શાવિલ વિગતો સાથે કરવી.
- (અ) વિકલાંગતા દર્શાવતો સિલિલ સર્જનનો દાખલો
- (બ) આવકનો પ્રમાણિત દાખલો
- (ક) બંને પગથી અપંગ વ્યક્તિનો પોતાની અપંગતા દર્શાવતો આખો ફોટો.
- (દ) કોઈપણ વ્યક્તિને સરકારી / અર્ધસરકારી કે ખાનગી સંસ્થાઓમાંથી ઉપરોક્ત સહાય ન મળી હોય તો જ આ લાભ મળશે.
- (ઇ) ભારત સરકારના કલ્યાણ મંત્રાલય દ્વારા, આ યોજનાના હેતુઆ માટે, કંપનીના કાચદા મુજબ નોંધણી પામેલ કંપની, સોસાયટી ટ્રસ્ટ અથવા સંસ્થા કે જેને માન્યતા આપવામાં આવેલ હોય તેવા ઉમેદવારોએ અરજી કરવાની રહેશે. અંબંધિત કંપની/સોસાયટી/ટ્રસ્ટ/સંસ્થા દ્વારા સહાય માટેની સંપૂર્ણ ચકાસણી બાદ ઉમેદવારોની લાયકાત નક્કી કરશે અને ત્યારબાદ ઉમેદવારને જે તે સાધનો ઉપરોક્ત મર્યાદા મુજબ ફાળવશે.

શૈક્ષણિક

ગુજરાત રાજ્યમાં વિકલાંગોના કલ્યાણ ક્ષેત્રે તાલીમ, શિક્ષણ અને પુનઃવસવાટ તેમજ અશક્તતો માટે વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ સરકારશ્રી દ્વારા તેમજ સ્પેચિયલ સંસ્થાઓ દ્વારા ચલાવાય છે. રાજ્યમાં આવેલી કુલ ૧૫૮ સંસ્થાઓ કાર્યરત છે.

સંસ્થાઓમાં ૧૨,૦૦૦ જેટલા લાભાર્થીઓ લાભ લઈ રહ્યા છે. આ સંસ્થાઓમાં તબીબી સારવાર, શૈક્ષણિક કાર્ય ઉપરાંત વ્યવસાયિક, ઔદ્યોગિક તાલીમ ખાસ પ્રકારની તાલીમી સ્ટાફ દ્વારા અપાય છે.

અમદાવાદ, જામનગર, અમરેલી, વલસાડ ખાતે વ્યવસાયિક, તાલીમ કેન્દ્રો કાર્યરત છે. તેમાં એન્જિનીરીંગ, આર્મેચર વાઇન્ડીંગ, બુક બાઇન્ડીંગ, પ્લાસ્ટિક મોટરીંગ, બ્રાસવર્ક, જેવી તાલીમ આપવામાં આવે છે.

વિકલાંગ વિદ્યાર્થીઓને વિકલાંગ શિષ્યવૃત્તિ આપવાની યોજના.

(અ) અપંગ શિષ્યવૃત્તિ મેળવવાની પાત્રતા

૧. અભ્યાસ કરતાં વિકલાંગ વિદ્યાર્થીની વિકલાંગ ટકાવારી ૨૫ ટકાથી ઓછી હોવી ન જોઈએ.
૨. છેલ્લી વાર્ષિક પરીક્ષા ઓછામાં ઓછાં ૪૦ ટકા ગુણથી ઉતીર્ણ હોવા જોઈએ.
૩. જે તે અભ્યાસમાં હાજરીની સંતોષકારક નિયમિતતા જરૂરી છે.
૪. ધોરણ - ૧ થી ધોરણ - ૮ માં અભ્યાસ કરતાં વિકલાંગ વિદ્યાર્થીના વાલીની કોટુંબિક વાર્ષિક આવક રૂ. ૧૧,૦૦૦/- થી વધુ ન હોય.
૫. ધોરણ-૮ કે તેથી ઉપર અભ્યાસ કરતા વિકલાંગ વિદ્યાર્થીના વાલીની કોટુંબિક વાર્ષિક આવક રૂ. ૨૪,૦૦૦/- થી વધુ ન હોય
૬. વિકલાંગ ઓળખકાર્ડ ધરાવતા હોવા જોઈએ.

(બ) વિકલાંગ શિષ્યવૃત્તિ શું મળે ?

૧. ધોરણ - ૧ થી ધોરણ - ૮ સુધીમાં ભાગતા વિકલાંગ વિદ્યાર્થીને વાર્ષિક રૂ. ૫૦૦/-
૨. ધોરણ - ૮ કે તેથી વધુ અભ્યાસ કરતા વિકલાંગ વિદ્યાર્થીને રૂ. ૮૫૦/- કે તેથી વધુમાં વધુ રૂ. ૩૪૦૦/- સુધી.
૩. વિકલાંગ શિષ્યવૃત્તિ જે તે પ્રાથમિક શાળો તાતુકા વિકાસ અધિકારી દ્વારા મોકલવામાં આવે છે.

(સ) વિકલાંગ શિષ્યવૃત્તિના અરજીપત્રકો ગેળવવા અંગે

૧. દર વર્ષ શૈક્ષણિક કાર્ય શરૂ થતાં ૧૫ મી જુન થી ૩૧ મી ઓગષ્ટ સુધી મળવા પાત્ર છે અને સંપૂર્ણ રીતે ભરીને પરત ઓગષ્ટનાં અંત સુધીમાં કરવાના હોય છે.
૨. અરજી પત્રકો શાળા, સ્કૂલ કે કોલેજ દ્વારા લખાણ આપવાથી રીન્યુઅલ ફોર્મ કે ફેશ ફોર્મ આપવામાં આવે છે.
૩. અરજી પત્રકો જિલ્લા સમાજ સુરક્ષા અધિકારીની કચેરીમાંથી વિના મૂલ્ય મળે છે.

(સ) વિકલાંગ શિષ્યવૃત્તિ અરજીપત્રકો સાથે સામેલ કરવાના પુરાવા

૧. વિકલાંગ વિદ્યાર્થીનું વિકલાંગ ઓળખકાર્ડ તથા જે તે નિષ્ણાત તબીબનું ટકાવારીનું પ્રમાણપત્ર.
૨. વાલીની વાર્ષિક આવકનો સક્ષમ અધિકારીનો દાખલો.
૩. ગત વર્ષની વાર્ષિક પરિણામની પ્રમાણિત નકલ
૪. અરજીપત્રકો જે તે શૈક્ષણિક સંસ્થા દ્વારા માહિતી સાથે મોકલવાના હોય છે.
૫. વિદ્યાર્થીએ એસ. સી. એસ. ટી. બદ્ધિપંચ, કે સામાન્ય હોવા અંગે અલગ અલગ પત્રક સાથે અરજીપત્રકો મોકલવા.

(દ) વિકલાંગ શિષ્યવૃત્તિ કરવારે મળવા પાત્ર થતી નથી ?

૧. વિકલાંગ વિધાર્થી શાળા, સ્કૂલ કોલેજ કે શૈક્ષણિક સંસ્થામાં અનિયમિત હોય ત્યારે.
૨. અભ્યાસ છોડી દેવાથી.
૩. વિધાર્થીનું આકસ્મિક મુખ્ય થવાથી.
૪. પણાત વર્ગ કે આદિજાતિની શિષ્યવૃત્તિ મેળવતા હોય તો.

શિષ્યવૃત્તિ મંજૂર કરવાની સત્તા જિલ્લા સમાજ સુરક્ષા અધિકારીને સોપવામાં આવી છે.

વિકલાંગ વ્યક્તિઓને સાધન સહાય આપવાની યોજના

(અ) વિકલાંગ સાધન સહાય કોને મળે મળે ? (તેની પાત્રતા)

૧. અરજદારની ઉંમર પ (પાંચ) વર્ષથી ૫૦ વર્ષની ઉંમર સુધીની વ્યક્તિને મળવા પાત્ર
૨. ૪૦ ટકા કે તેથી વધુ અપંગતા ધરાવતી વ્યક્તિને
૩. અંધ વ્યક્તિ તેમજ બહેરી-મુંગી વ્યક્તિને
૪. કુટુંબની વાર્ષિક આવક રૂ. ૧૧૦૦૦/- થી વધુ ન હોવી જોઈએ.
૫. ગુજરાત રાજ્યના વતની હોવા જોઈએ
૬. વિકલાંગ ઓળખકાર્ડ ધરાવતા હોવા જોઈએ.

(બ) આર્થિક સાધન સહાય શું મળી શકે ?

૧. અપંગ. વ્યક્તિને કુત્રિમ અવયવ માટે, ઘોડી (બુટ. કેલીપર્સ, ત્રાણ પેડાવાળી સાચકલ, બે પેડાવાળી સાચકલ.
૨. સ્વરોજગારી માટે હાથલારી, સિલાઈભશીન, મોચીકામ માટેના સાધન.
૩. બહેરી-મુંગી વ્યક્તિ માટે હીથરીંગ એઇક તેમજ અન્ય સાધન સહાય.
૪. અંધ વ્યક્તિ માટે સંગીતના સાધનો.
૫. ઉપરોક્ત આર્થિક સાધન સહાય રૂ. ૧૫૦૦/- ની મર્યાદામાં આપવામાં આવે છે.
૬. અરજુપત્રક જિલ્લા સમાજસુરક્ષા કચેરીમાંથી વિનામૂલ્ય મળે છે.
૭. અરજદારે અરજુપત્રક જિલ્લા સમાજસુરક્ષા અધિકારીને રજૂ કરવાનું રહેશે.

(ક) અરજુપત્રક સાથે સામેલ કરવાના પુરાવા

૧. ઉંમરનો પુરાવો.
૨. વિકલાંગ ઓળખકાર્ડની ઝેરોક્ષ નકલ.
૩. સક્ષમ અધિકારીનો આવકનો દાખલો.
૪. સ્વરોજગારી માટે અનુભવ કે તાલીમનો દાખલો.
- વિકલાંગ વ્યક્તિને તેમની જરૂરિયાત મુજબ સહાય મેળવવા અરજુ કરતાં ચાલુ નાણાકીય વર્ષમાં મંજૂર કરવામાં આવે છે. અને સ્થેચિદ્ધ સામાજિક સંસ્થાઓના સોજન્યથી વિકલાંગ વ્યક્તિને સાધન સહાય આપવામાં આવે છે.
- મંજૂર કરવાની સત્તા જિલ્લા સમાજ સુરક્ષા અધિકારીને સોંપવામાં આવેલ છે.

વિકલાંગો માટેની ખાસ રોજગાર કચેરીઓ

વિકલાંગોને નોકરી અપાવામાટે આવી કચેરીઓ અમદાવાદ, વડોદરા, સુરત, મહેસાણા, રાજકોટ અને જુનાગઢ ખાતે આવેલી છે. જુનાગઢ ખાતે નવી કચેરી શર કરવાની મંજૂરી તાજેતરમાં મળી છે. ઉપરાંત દરેક જિલ્લાની રોજગાર કચેરીમાં વિકલાંગો માટે અલગ નોંધણી કરવામાં આવે છે.

રાષ્ટ્રીય પારિતોષિક

વિકલાંગ કલ્યાણથી કામ કરતી વ્યક્તિ અને સંસ્થાઓને શ્રેષ્ઠ કામગીરી બદલ ભારત સરકાર દ્વારા રાષ્ટ્રીય પારિતોષિક દ્વારા સન્માનિત કરવા જુન ૧૯૮૮ થી આ ચોજના અમલમાં છે.

૧. વ્યક્તિગત રૂ. ૨૦,૦૦૦ અને પ્રશસ્તિપત્ર.
૨. સંસ્થાકીય રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦ અને પ્રશસ્તિપત્ર.

તંદુરાંત રાજ્ય પારિતોષિક ચોજના હેઠળ આ થી કામગીરી કરતી બે વ્યક્તિ અને બે સંસ્થાઓને સન્માનિત કરવાના હેતુથી જુન ૧૯૮૮ થી આ ચોજના અમલમાં છે.

૧. વ્યક્તિગત રૂ. ૧૦,૦૦૦ અને પ્રશસ્તિપત્ર (બે વ્યક્તિ)
૨. સંસ્થાગીય દરેકને રૂ. ૨૫,૦૦૦ અને પ્રશસ્તિપત્ર (બે સંસ્થાને)

કેન્દ્રીય પુરસ્કૃત ચોજના

ભારત સરકારશીના કલ્યાણ મંત્રાલય દ્વારા સ્થેચિક સંસ્થાઓને શાળા-છાત્રાલયોના મકાનો તેમજ વ્યવાસાયિક તાલીમના સાધનો માટે તેમજ કૃત્રિમ અવયવો માટે ગ્રાન્ટ મંજુર કરવામાં આવે છે. આ કામગીરી સ્થેચિક સંસ્થા દ્વારા થાય છે.

વૃદ્ધાશ્રમ

રાજ્યમાં વૃદ્ધ અને અશક્ત નિરાધાર વ્યક્તિઓ, નિરાધાર હાલતમાં મુકાય ત્યારે તેમને આશ્રય મળી રહે અને પાછાળની જિંદગી શાંતિથી ગાળી શકે તે માટે ૨૧ વૃદ્ધાશ્રમો સ્થેચિક ધોરણે કાર્યરત છે.

તીવ્ર વિકલાંગતા ધરાવતી વ્યક્તિને આર્થિક સહાય આપવા માટેની સંત સુરદાસ ચોજના

આ ચોજના સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા વિભાગના ઠરાવ કમાંક અંગે અપંગ / ૧૦૨૦૦૦ / ન. બા-૪ / છ તા. ૨૨/૬/૨૦૦૦ ના ઠરાવથી રાજ્યમાં અમલમાં આવેલ છે.

૧. આ ચોજના ૪૫ વર્ષ કરતાં વચ્ચે જુથની ૭૫ ટકા કરતાં કે તેથી વધારે વિકલાંગતા ધરાવતી વ્યક્તિઓને લાગુ પડશે. અથવા તો જે કૃત્રિમ અંગોથી પણ સ્વતંત્ર રીતે હલનચલન કે હરીક્રી શકતા નથી તેમને લાગુ પડશે.
૨. ૭૫ ટકા કે તેથી વધુ વિકલાંગતા ધરાવતી અને ૧૮ વર્ષથી નીચેની વચ્ચે જુથની વ્યક્તિઓને માસિક રૂ. ૧૦૦/- (અંકે રૂપિયા સો પુરા. ની (સહાય આરોગ્ય) અને શિક્ષણ પેટે ચુકવવામાં આવશે.
૩. આ ચોજના તણે ૧૮ થી ૪૫ વર્ષના વચ્ચે જુથના અને ૭૫ ટકા કે તેથી વધુ વિકલાંગતા ધરાવતી વ્યક્તિઓને માસિક રૂ. ૨૦૦/- (અંકે રૂપિયા બસો પુરા. ની સહાય ચુકવવામાં આવશે.
૪. અરજદારના કુટુંબના કોઈપણ સભ્યનું નામ ગરીબી રેખા નીચે જીવતા કુટુંબની ચાદીમાં સમાવિષ્ટ થતું હોવું જોઈએ.
૫. આ ચોજના હેઠળ સહાય મેળવતી વિકલાંગ વ્યક્તિઓને સરકાર શ્રી તરફથી નિયમાનુસાર મળતી અન્ય સહાય પણ મળી શકશે.

૬. અરજદાર રાજ્ય સરકાર તરફથી આપવામાં આવતું અપંગ ઓળખકાર્ડ ધરાવતા હોવા જોઈએ.
  ૭. લાભાર્થીનો કોઈ પુત્ર ૨૧ વર્ષથી વધુ વચ્ચેનો ન હોવો જોઈએ.
  ૮. પુત્ર ૨૧ વર્ષથી વધુ ઉંમરનો હોય પરંતુ માનસિક અસ્થિર, અશક્ત અને વિકલાંગતા જ્પ ટકાથી વધારે હોય તો સહાય મળવા પાત્ર થશે.
  ૯. સંબંધિત વિકલાંગ વ્યક્તિને તેના વાતી ઓછામાં ઓછાં ૧૦ વર્ષથી ગુજરાત રાજ્યમાં કાયમી વસવાટ હોવા અંગે સક્ષમ અધિકારીનું પ્રમાણપત્ર.
  ૧૦. અરજદારે આ લાભ મેળવવા માટે જિલ્લા સમાજ સુરક્ષા અધિકારી દ્વારા નિયત થયેલ અરજીફોર્મમાં સંબંધિત જિલ્લા સમાજ સુરક્ષા અધિકારીને અરજી કરવાની રહેશે.
- અરજીપત્રક સાથે સામેલ રાહવાળા પુરાવો**
૧. ઉંમરનો પુરાવો.
  ૨. વિકલાંગ ઓળખકાર્ડની ઝેરોક્ષ નકલ તથા નિષણાત તબીબીનું અપંગતાનું ટકાવારીનું પ્રમાણપત્ર.
  ૩. ગરીબી રેખા નીચે જીવતા કુટુંબોની ચાદીમાં સમાવિષ્ટ હોવા અંગેનો પુરાવો.

રાજ્યના વિકલાંગ વ્યક્તિઓને, શિક્ષણા, તાલીમ અને સામુહિક પુનઃસ્થાપના માટે મહર્ષિ અધ્રાવક સમુદાય આધારિત વિકલાંગ પુનઃસ્થાપના યોજના.

રાજ્ય સરકારે વિકલાંગ વ્યક્તિઓને કેન્દ્ર તેમજ રાજ્ય સરકાર તરફથી આપવામાં આવતી સુવિધાઓની જાણકારી મળી રહે તે માટે મહર્ષિ અધ્રાવક સમુદાય આધારીત વિકલાંગ પુનઃસ્થાપન યોજના અમલમાં મુકેલ છે. રાજ્યમાં કુલ ૨૨૫ તાલુકા પૈકી જ્પ તાલુકામાં નીચે મુજબની શરતોને આધીન નોડેલ એજન્સી દ્વારા સ્થેચિષ્ટક સંસ્થા મારફત યોજના રાજ્યમાં અમલમાં બનશે.

૧. મહર્ષિ અધ્રાવક સમુદાય આધારીત વિકલાંગ પુનઃસ્થાપન યોજના હેઠળ રેખે. સંસ્થાઓ, પદ્ધિલક ટ્રસ્ટ એકટ, અથાવ રજીસ્ટ્રેશન ઓફ સોસાયટી એકટ ૧૯૬૦ અન્વયે નોંધાયેલી હોવી જોઈએ.
૨. વિકલાંગ ધારા - ૧૯૮૫ ની કલમ-પર હેઠળ સંસ્થાએ માન્યતા મેળવી હોવી જોઈએ, આ માન્યતા માટે નવા નિયમો બનાવ્યા બાદ તેની અમલ કરવાની રહેશે.
૩. સ્થેચિષ્ટક સંસ્થાઓ પૈકી જે સંસ્થાઓ વિકલાંગના વિકાસ, પુર્ણવસન, શિક્ષણ આરોગ્ય સાથે સંકળાયેલ હોય તેને અશીમતા આપવામાં આવશે.
૪. સ્થેચિષ્ટક સંસ્થાની પ્રવૃત્તિનો આશય ધંધાદારી હોવો જોઈએ નહીં.
૫. સંસ્થાને સરકારી ગ્રાન્ટ મળે ત્યાં સુધી પોતાના નાણામાંથી પ્રોજેક્ટ ચલાવી શકે તેવી સક્રિતા ધરાવતી સંસ્થાને અગ્રતા આપવામાં આવશે.

સદર યોજના સમાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા વિભાગના ઠરાવ કમાંક અપંગ/૧૦૮૮/ ના-બા-૧/૭ તા. ૧૫-૨-૨૦૦૧ અમલમાં આવેલ છે.

**નિરાધાર વૃદ્ધો અને અશક્તો માટે પેન્શન યોજના
ગુજરાત રાજ્યમાં ૧૯૭૮ થી અમલી.**

રાજ્ય સરકાર તરફથી ૫૦ વર્ષથી ઉપરના વૃદ્ધો પુરુષો, સ્ત્રીઓ અને જપ વર્ષ કે તેથી મોટા વચ્ચના વિકલાંગ કે જેને ૨૧ વર્ષનો પુત્ર ન હોય અને જો હોય તો તે વિકલાંગ કે અશક્ત હોય અને કમાવા માટે અશક્તિમાન હોય તો તેવું તબીબી પ્રમાણપત્ર હોય તથા વ્યક્તિગત વાર્ષિક આવક રૂ. ૨૪૦૦ થી વધારે અને કોટુંબિક વાર્ષિક આવક રૂ. ૪,૫૦૦ થી વધતી ન હોય તેવી વ્યક્તિઓને માસિક રૂ. ૨૦૦ નું પેન્શન ચુકવવામાં આવે છે. તા. ૧૫-૮-૮૫ થી ૫૫ વર્ષ થી ઉપરના લાભાર્થીઓને રૂ. ૭૫ ભારત સરકારશી તરફથી વધારાની સહાય કરવામાં આવે છે. આનો અમલ જિલ્લા કલેક્ટરશીઓ દ્વારા હાથ ધરવામાં આવે છે.

અ. લાભ કોને મળી શકે ?

૧. સ્ત્રી કે પુરુષ ૫૦ વર્ષ કે તે કરતાં વધુ ઉંમરના નિરાધાર વૃદ્ધ વ્યક્તિને.
૨. ૨૧ વર્ષનો પુત્ર ન હોય.
૩. વિકલાંગ હોય તો વિકલાંગતા રૂપ ટકા થી વધારે અને ઉંમર જપ વર્ષ કે તે કરતાં વધુ હોવી જોઈએ.
૪. પુત્ર માનસિક અસ્થિર હોય તો.
૫. અરજદારની વ્યક્તિગત આવક રૂ. ૨૪૦૦/- અથવા કુટુંબની વાર્ષિક આવક રૂ. ૪૫૦૦/- થી વધુ ન હોવી જોઈએ
૬. ઓછામાં ઓછાં ૧૦ વર્ષથી ગુજરાત રાજ્યમાં કાચમી વસવાટ હોય તો.

બ. લાભ શું મળે ?

૧. અરજદારની ઉંમર ૫૦ વર્ષ કે તેથી ઉપરની ઉંમર હોય તો માસિક રૂ. ૨૦૦/-
  ૨. ભારત સરકારશીની યોજના મુજબ નિરાધાર વૃદ્ધ પુરુષ કે સ્ત્રીની ઉંમર ૫૫ વર્ષથી વધુ હોય તો રૂ. ૭૫/- માસિક મળવા પાત્ર.
- આમ ગુજરાત રાજ્ય અને ભારત સરકારશીની યોજના મુજબ અરજદારની ઉંમર ૫૫ વર્ષ કે તેથી વધુ હોય તેમને રૂ. ૨૭૫/- (૨૦૦/-+૭૫. માસિક પેન્શન મળવા પાત્ર થાય છે.
૩. સહાય/પેન્શન રૂ. ૨૦૦/- કે રૂ. ૨૭૫/- મનીઓર્ડર દ્વારા મોકલી આપવામાં આવે છે

૫. અરજુપત્રક કચાંથી મળવા પાત્ર થાય છે.

૧. જિલ્લા કલેક્ટર કચેરી,
  ૨. પ્રાંત કચેરીએ અરજુફોર્મ વિનામૂલ્યે મળે છે.
- અરજુપત્રક ઉપરોક્ત કચેરીએથી વિના મૂલ્યે મળે છે.

૫૫ વર્ષથી ઉપરના વૃદ્ધો માટેની ભારત સરકારની રૂ. ૭૫ની વધારાની સહાય યોજના તા. ૧૫-૮-૧૯૮૫ થી અમલમાં આવેલ છે

અરજદારની અરજુ કચેરીને મળે તેની ચકાસણી માટે જે તે તાલુકાના માલિતદારને મોકલી આપવામાં આવે છે. જે આવેદી મંજૂર/ના મંજૂર કરવાની સત્તા પ્રાંત અધિકારીને સોંપવામાં આવેલ છે.

રાષ્ટ્રીય કુટુંબિક આર્થિક સહાય યોજના
નેશનલ ફેમીલી બેનેફીટ સ્કીમ.
યોજનાનો અમલ ૧૫-૮-૧૯૯૮ થી.

અ. લાભ કોને મળી શકે ?

૧. અરજદાર ગરીબી રેખા નીચે આવતા હોય અથવા કુટુંબની વાર્ષિક આવક રૂ. ૧૧,૦૦૦/- થી વધુ ન હોવી જોઈએ. કુટુંબના મુખ્ય કમાઉ વ્યક્તિ સ્ત્રી કે પુરુષનું મૃત્યુ કુદરતી રીતે અથવા અકસ્માતથી થયેલ હોવું જોઈએ.
૨. મૃત્યુ પામનાર પુરુષ / સ્ત્રીના ઉંમર ૧૮ વર્ષથી વધુ અને કપ વર્ષથી ઓછી હોવી જોઈએ.

બ. લાભ શું મળવા પાત્ર થાય ?

૧. કુદરતી રીતે મૃત્યુ પામનારના કુટુંબને રૂ. ૫,૦૦૦/- પણ.
૨. તા. ૧-૮-૧૯૯૮ થી કુદરતી રીતે મૃત્યુ પામનારના કુટુંબને રૂ. ૧૦,૦૦૦/- મળવાપાત્ર થાય છે.
૩. અકસ્માતના સંભોગોથી મૃત્યુ પામનારના કુટુંબને રૂ. ૧૦,૦૦૦/- મળવા પાત્ર થાય છે.

૫. અરજુ કથાં કરવી ?

૧. શહેર વિસ્તાર માટે જે તે પ્રાંત કચેરીને અરજુ કરવાની રહેશે.
  ૨. ગ્રામ્ય વિસ્તાર માટે આ યોજના હેઠળ દાવો જિલ્લા નાયબ વિકાસ અધિકારીશ્રીને અરજુ કરી કરવાનો રહેશે.
  ૩. મહાનગરપાલિકા વિસ્તાર માટે કમિશનર મહાનગરપાલિકાને અરજુ કરવાની રહેશે
- આ યોજના હેઠળની રકમ મંજૂર કરવાની સત્તા ઉપરોક્ત અધિકારીશ્રીઓ હસ્તક રહેશે. આ યોજના હેઠળ મંજૂર થયેલ રકમ ચેકથી અરજદારને મહાનગરપાલિકા, તાલુકા વિકાસ અધિકારી કે મામલતદાર છારા આપવાની રહેશે.

સરકાર તરફથી મળતા લાભોની વિસ્તૃત માહિતી

૧. મકાન સહાય :

- ૨ રૂ. ૩૦,૦૦૦/- નવીન મકાન
- ૨ રૂ. ૧૦,૦૦૦/- રીપેરીંગ

(અ) આદિજાતિ જ્ઞાતિ માટે :

(બ) બદ્ધીપંચ માટે :

(ક) અનુસુધિ જાતિ માટે (શહેર) :

(કુ) અનુસુધિત જાતિ માટે (ગ્રામ્ય) :

- ૨ બી.પી. એલ. કાર્ડની પ્રમાણિત નકલ.
- ૨ ખુલ્લા પ્લોટની પ્રોપર્ટી કાર્ડની નકલ.
- ૨ બાંધકામ પરવાનગી ચિહ્ની.
- ૨ મકાનનો નકશો.
- ૨ જાતિ તથા આવકનો ટી.ડી.ઓ. અથવા મામલતદારશ્રીનો દાખલો.
- ૨ મકાનપોટે આ પહેલાં કોઇ લાભ લીધેલ નથી તેવો ટી.ડી.ઓ શ્રીનો દાખલો.
- ૨ રેશનકાર્ડની ફ્રોઝની.

૨. દીકરી સાચી મૂડી : (મુદ્દત : જનમ તારીખથી બારમાસ દરમિયાન રૂ. ૫૦૦/- રોકડા તથા રૂ. ૨,૫૦૦/- ની ૧૮ વર્ષની ફિક્સ ડિપોઝીટ ર્સિટ.
- (અ) આદિજાતિ જાતિ માટે :
- (બ) બક્ષીપંચ માટે :
- (ક) અનુસૂચિત જાતિ માટે (શહેર) :
- (દ) અનુસૂચિત જાતિ માટે (આભ્ય) :
- બાળકીનો તથા તેના માતા-પિતાના જઘનના દાખલા.
  - રૂ. ૧૧,૦૦૦/- થી ઓછી વાર્ષિક આવકનો દાખલો.
  - રેશનકાર્ડની ટ્રેઝેક્શન.
  - બાળકીની માતાનો જાતિનો દાખલો.
  - આ યોજના હેઠળ કોઈ લાભ લીધેલ નથી કે ત્રણ કરતાં વધારે બેબી નથી તેવો તલાટીશ્રીનો દાખલો.
૩. કુંપરબાઈનું મામેરું :
- (રૂ. ૫,૦૦૦/- મુદ્દતઃલગ્નથી બારમાસ દરમિયાન)
- (અ) આદિજાતિ જાતિ માટે :
- (બ) બક્ષી પંચ માટે :
- (ક) અનુસૂચિત જાતિ માટે (શહેર) :
- (દ) અનુસૂચિત જાતિ માટે (આભ્ય) :
- કન્યાની ઉંમરનો દાખલો ૧૮ વર્ષ.
  - યુવકની ઉંમરનો દાખલો ૨૧ વર્ષ.
  - કન્યાના પિતાનું રેશનકાર્ડ.
  - કંકોત્રી
  - આ કન્યાના પિતાની વાર્ષિક આવકનો દાખલો રૂ. ૧૧,૦૦૦/- થી ઓછી.
૪. અપંગોને સાધન સહાય : (૪૦% થી વધારે અપંગ)
- રેશનકાર્ડની નકલ
  - આવકનો દાખલો વાર્ષિક રૂ. ૧૧,૦૦૦/- થી ઓછી. આ અંગે મામલતદાર, રાજ્યપત્રિત અધિકારી, ધારાસભ્ય કે સંસદ સભ્યનું સર્ટીફિકેટ.
  - ઓળખકાર્ડની ટ્રેઝેક્શન.
  - અનુભવનું સર્ટીફિકેટ. શિવણ મશીન માટે તાલીમબર્ગનું સર્ટીફિકેટ.
  - સ્કિવિલ સર્જનના સર્ટીફિકેટ ટ્રેઝેક્શન
  - છેલ્લા ૫ વર્ષમાં અપંગ સહાયમાં સાધન સહાય લીધી નથી ઓછી. ૭૫% થી વધારે અપંગ અને અંધને ૪૫ વર્ષની વયે આ લાભ મળે છે.
  - તેવું ધારાસભ્ય, ટી. કી. ઓ. તથા મામલતદારશ્રીનું પ્રમાણપત્ર.

૫. વૃદ્ધપેન્શન : (૨૧ વર્ષથી મોટો પુત્ર ના હોવો જોઈએ)

- પાસપોર્ટ સાઇઝનો ફોટો.
- ઉમરના દાખલો (૬૦ વર્ષ)
- રેશનકાર્ડની ઝેરોક્ષ.
- તલાટીશ્રીનો આવકનો દાખલો (વાર્ષિક રૂ. ૨,૪૦૦/- થી ઓછી. ૭૫% થી વધારે અપંગ અને અંધને ૪૫ વર્ષની વયે આ લાભ મળે છે.

૬. રાખ્યીચ કુદુંબ સહાય : (રૂ. ૧૦,૦૦૦/-)

મુખ્ય માણસનું મૃત્યુ થાય તો.

- સ્વ. ના મરણાનો દાખલો.
- રેશનકાર્ડની ઝેરોક્ષ.
- સ્વ. ની ઉમરનો દાખલો.
- ગરીબીરેખા નીચે જીવતા હોવાનો દાખલો.
- વાર્ષિક રૂ. રૂ. ૧૧,૦૦૦/- થી ઓછી આવકનો દાખલો મામલતદારશ્રી અથવા ટી. ડી. ઓ. શ્રી નો.
- સર્કલ શ્રી/ટી. ડી. ઓ. શ્રીનો અભિપ્રાય

૭. જેદૂત વિમા ચોજના : (મુદ્દત : અક્સમાતથી સાઈટ ટિવસ દરમિયાન.

એક હાથ કે એક પગ કચાઈ જાય તો રૂ. ૨૫,૦૦૦/-

બે હાથ કે બે પગ કપાઈ જાય તો રૂ. ૫૦,૦૦૦/-

- પોસ્ટમોર્ટમ રિપોર્ટ : અક્સમાતથી મૃત્યુ થાય તો જેવો કે સાપ કરડવાથી, વાહનમાંથી પડી જવાથી, વીજળી, પાણીમાં ઢૂબી જવાથી.
- રેશનકાર્ડ
- સાત બારનો ઉતારો.

૮. નાના કારીગરો માટે :

હાથલારી, સુથારી કામની પેઢી, શિવણમશીન, કડીયાકામની પેઢી વગેરે.

- પાસપોર્ટ સાઇઝનો ફોટો
- રેશનકાર્ડ
- ધંધાનું અનુભવનું સર્ટીફિકેટ
- તલાટીશ્રીનો અભિપ્રાય ફોર્મમાં ભરાવી લાવવો.

૬. ત્યકતા વિધવા પેન્શન સહાય :

માસિક : ૫૦૦/- રૂ. + બાળક સુધી રૂ. ૮૦/- પ્રમાણે ૨ બાળક સુધી ૧૬૦/- રૂ..

- રેશનકાર્ડની એરોઝ
- પતિના મરણાનો દાખલો
- બાળકોના જન્મના દાખલા.
- આપકનો દાખલો. ધારાસભ્ય, સંસદ સભ્ય, મામલતદાર, તાલુકા વિકાસ અધિકારી, રાજ્ય પત્રિત અધિકારી તાલુકા કે જિલ્લા પંચાયતના પ્રમુખ.
- પાસપોર્ટ સાઈઝનો ફોટો.
- ઉમરનો દાખલો (ચૂંટણીનો ફોટો.
- પેઢીનામું.
- ત્યકતા માટે ફારગિત લેખ.
- ત્યકતા હોવા અંગે માન્ય સંસ્થા કે પોલીસનો દાખલો.

૧૦. અપંગોને બસનો પાસ : (૪૦%થી વધારે અપંગ)

- સ્ટેમ્પ સાઈઝનો ફોટો
- રેશનકાર્ડની એરોઝ
- સિવિલ સર્જનનું અપંગતાનું ટકાવારીવાળું સર્ટીફિકેટ

૧૧. ખેતમજૂર (પુરુષ કે સ્ત્રી. અહુદરતી અવસાન સહાય :

સહાય : રૂ. ૨૧,૦૦૦/-

- રેશનકાર્ડની ત્રણ નકલ.
- ખેતમજૂરના દાખલા ત્રણ નકલ તથા તેના મૃત્યુના દાખલા ત્રણ નકલ.
- પોલીસ ફરિયાદ, પંચનામું, પોસ્ટમોર્ટમ રીપોર્ટ.
- ખેતમજૂરના નામે જમીન નથી તેવો તલાટીશ્રીનો દાખલો.
- મરણોત્તર પંચનામું - ત્રણ નકલ.

કુદરતી મૃત્યુ થાય તો રૂ. ૧,૦૦૦/- (રેશનકાર્ડની એરોઝ અને મરણાનો દાખલો. જે તે તાલુકામાં મદદનીશ મંજૂર અધિકારને આ નકલો આપવી.)

ગ્રામ્ય વિકાસ યોજનાઓ

સંપૂર્ણ ગ્રામીણ રોજગાર યોજના (એસ.જી.આર.વાચ.)

- વેતન રોજગારી આપતો કાર્યક્રમ સરકારે જાહેર કરેલો છે ?
હા જી.
- આ યોજનાનું નામ શું છે ?
સંપૂર્ણ ગ્રામીણ રોજગાર યોજના (એસ. જી. આર. વાચ.)
- યોજનામાં કેવા પ્રકારની વેતન રોજગારી મળે ?
સામાન્ય રીતે ટ્રિક્રમ, પાવડો અને તગારા અને બે માનવહાથ વડે થઈ શકે તેવી શ્રમયુક્ત વેતન રોજગારી મળી શકે.
- સંપૂર્ણ ગ્રામીણ રોજગાર યોજના શું છે ?
સંપૂર્ણ ગ્રામીણ રોજગાર એ ગ્રામ્ય વિસ્તારમાં જે કુટુંબો મજૂરી કામ પર આવી શકે તેવા કુટુંબોને વેતન રોજગારી પૂરી પાડતી યોજના છે.
- આ યોજનામાં પ્રત્યેક માનવ દિન દીઠ કેટલું અનાજ અને રોજગારી / નાણાં મળે છે ?
નિયત લઘુતમ વેતન અધિનિયમ મુજબ વેતન તથા વેતનનો અંશાત: ભાગ અનાજના રૂપમાં મહેનતાણું મળે છે.
- આ યોજનામાં એક શ્રમજીવીને એક માનવ દિન દીઠ કેટલું અનાજ મળશે ?
એક દિવસની વેતન રોજગારી માટે શ્રમજીવીને ૫ કિલોગ્રામ અનાજ અપાય છે.
- આ યોજનામાં અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત જનજાતિ માટે કોઈ વિશિષ્ટ જોગવાઈ કરવામાં આવી છે ?
યોજના હેઠળ ફાળવણીના ૨૨ ૧ / ૨૫ રકમો અનુ. જાતિ / જનજાતિ માટે ખર્ચ કરવાની છે.
- યોજના હેઠળ નાણાકીય ફાળવણી કોને થાય છે અને અમલીકરણ કોના દ્વારા થાય છે ?
ગ્રામ પંચાયત, તાલુકા પંચાયત અને જિલ્લા પંચાયતને નાણાકીય ફાળવણી થાય છે અને તેમના દ્વારા અમલીકરણ કરવામાં આવે છે.

- પ્રાથમિક તબક્કે રાજ્યની દરેક ગ્રામ પંચાયતને કેટલું રોકડ ફીડ ઉપલબ્ધ થશે ?
- રૂ. ૫૦,૦૦૦/- આ યોજનામાં કોન્ટ્રાક્ટ પદ્ધતિથી કામ કરાવી શકાય ?
યોજનામાં કોન્ટ્રાક્ટ પ્રથા ઉપર પ્રતિબંધ છે.
- આ યોજના હેઠળ કચા કચા પ્રકારનાં કામો લઈ શકાય છે ?
દુષ્કાળ પ્રતિરોધક કામો જેવાં કે ભૂમિ અને વોટરશેઠ, પરંપરાગત જળસ્ત્રોતનો વિકાસ, વનીકરણ, લીન્ક રોડ, પ્રા. શા. ઓરડા, આરોગ્ય કેન્દ્રો તેમજ આરોગ્ય કેન્દ્રોનાં મકાનો, પશુ દવાખાનાંની સવલતો, માર્કેટ ચાર્કની સુવિધાઓ, પંચાયત ઘર વગેરે.
- યોજનામાં કેવા પ્રકારનાં કામો ન કરી શકાય ?
ધાર્મિક હેતુ માટેનાં મકાનો, સ્વાગત મકાનો, પ્રતિમાઓ, સ્વાગત ગેટ, વિશાળ મકાનો અને પુલો, સરકારી મકાન, કમ્પાઉન્ડ વોલ, ઉર્ચય માદ્યમિક શાળા અને કોલેજનાં મકાનો વગેરે.
- આ યોજનામાં લાલ લેવા કોનો સંપર્ક કરવો ?
આ યોજનાનો લાલ લેવા માટે તલાટી-મંત્રી, ગ્રામ સેવક, તાલુકા વિકાસ અધિકારી, જિલ્લા ગ્રામ વિકાસ એજન્સી અને જિલ્લા પંચાયત કચેરીનો સંપર્ક કરી શકાય.

ઇન્દ્રા આવાસ યોજના (આઈ. એ. વાચ.)

- ગ્રામ્ય વિસ્તારના ગરીબી રેખા નીચે જીવતા પરિવારો માટે કેન્દ્ર સરકારની કોઈ આવાસ યોજના છે ? હા ણુ.
- આવાસ યોજનાનું નામ શું ?
ઇન્દ્રા આવાસ યોજના.
- આ યોજનામાં લાલ કોને મળે છે ?
ગ્રામ્ય વિસ્તારના ગરીબી રેખા હેઠળ જીવતા લક્ષ્યાંક જૂથના અનુ./જાતિ/ જનજાતિ, મુક્ત કરાયેલ વેઠિયા મજૂરો તથા અન્ય લક્ષ્યાંક જૂથના લાભાર્થીઓ.
- આ યોજના હેઠળ શું લાલ આપવામાં આવે છે ?
આવાસની નિયત થયેલ ચુનિટ કોસ્ટની મર્યાદામાં નવા આવાસ તથા કાચા મકાનની ગુણવત્તા સુધારણા (અપગ્રેડેશન) નો લાલ મળે છે.

● આવાસના લાભ માટેના લાભાર્થીઓની પસંદગી કોણ કરે છે ?

ગરીબી રેખા હેઠળ જીવતા લક્ષ્યાંક જૂથ પૈકીના લાભાર્થીઓમાંથી પસંદગી સ્થાનિક કે ગ્રામ સભા મારફતે કરાય છે. જિલ્લા કક્ષાએ રચાયેલ સમિતિ આ ગ્રામ સભા દ્વારા પસંદ કરેલ લાભાર્થીઓ પૈકી યોજના હેઠળના લાભાર્થીઓની પસંદગી કરે છે.

● યોજના હેઠળ (એક) આવાસની ચુનિટ કોસ્ટ કેટકેટલી હોય છે ?

એક નવા આવાસની ચુનિટ કોસ્ટ રૂ. ૪૦,૦૦૦ / છે, પણ આવાસ ભૂકુંપ પ્રતિરોધક બનાવવું ફરજિયાત છે. એક કાચા મકાનની ગુણવત્તા સુધારણા (અપગ્રેડેશન) ની ચુનિટ કોસ્ટ રૂ. ૧૦,૦૦૦ / - છે.

● યોજના હેઠળ આવાસ કેટલા વિસ્તારમાં બાંધવાનું હોય છે ?

રૂ ૨૦ ચો.મી. પ્લીન્થ એરિયા ધરાવતું આવાસ બાંધવાનું રહે છે.

● આવાસ લાભાર્થી કથાં કથાં બાંધી શકે છે ?

સરકારે ફાળવેલ ધરથાળનો પ્લોટ અથવા માલિકીના જેતર કે પ્લોટ ઉપર પાકું મકાન બાંધી શકે છે.

● આવાસમાં કઈ કઈ સવલત બનાવવી ફરજિયાત છે ?

આવાસમાં શોસાલય અને નિર્ધૂમ ચૂલા બનાવવા ફરજિયાત છે.

● આવાસ કેવા પ્રકારનું બાંધવાનું હોય છે ?

લાભાર્થીઓ જેતે વિસ્તારની આબોહવા, ભૌગોલિક પરિસ્થિતિ અને સ્થાનિક લોકોની રૂચિ અન્યથે આવાસ બાંધી શકે છે.

● આવાસનું કામ કોના દ્વારા કરવાનું રહે છે ?

આવાસ લાભાર્થી દ્વારા બાંધવાનું છે, તેમાં કોન્ટ્રાક્ટ પ્રથા બંધ છે.

● આવાસ કોના નામે ફાળવવાનું હોય છે ?

આવાસ મહિલાના નામે આપવાનું છે. જો શક્ય ન હોય તો સંયુક્ત નામે આપવાનું રહે છે અને એ રીતે સનદ સંયુક્ત રાખવાની રહે છે.

ગ્રામીણ આવાસ માટે ધિરાણ સહ સબસિડી યોજના

- **ધિરાણ સહ સબસિડી યોજના શું છે ?**

ઇન્ડિયા આવાસ યોજના હેઠળ નઈં આવરી લેવાચેલાં પણ એક મકાન ઘરાવવાની દરછાવાળાં ગ્રામીણ કુટુંબોને આવાસ પૂરું પાડવાની યોજના છે.

- **આ યોજનાનો લાભ કોણે મળવાપાત્ર છે ?**

આ યોજનાનો લાભ વાર્ષિક રૂ. ૩૨,૦૦૦/- આવક ઘરાવતાં બધાં જ ગ્રામીણ કુટુંબોને ગરીબી રેખાની સહેજ ઉપર જીવતા ગ્રામીણ ગરીબો પણ આ સ્કીમનો લાભ લઈ શકે છે.

- **આ યોજનામાં આવાસમાં કેટલી લોન આપવામાં આવે છે અને કેટલી સબસિડી આપવામાં આવે છે ?**

આ યોજનામાં રૂ. ૪૦,૦૦૦/- ની મહત્વાંતર મર્યાદામાં લોન આપવામાં આવે છે, તેમાં સબસિડીનું પ્રમાણ રૂ. ૧૦,૦૦૦/- છે.

- **આ યોજનામાં અનુસૂચિત જાતિ / જનજાતિ માટે કોઈ વિશિષ્ટ જોગવાઈ કરવામાં આવેલી છે ?**

આ યોજનામાં ૫૦% મકાનો અનુ. જાતિ અને જનજાતિના ગ્રામીણ ગરીબોને ફાળવવામાં આવે છે.

- **સ્વસાહાય જૂથ એટલે ૧૦ થી ૨૦ વ્યક્તિઓનો સમૂહ.**

અપવાદરૂપ કિસામાં જેવા કે, રણ તેમજ છૂટાછવાયા વિસ્તારોમાં તેમજ, વિકલાંગના કિસામાં અને લઘુ સિંચાઈ માટે પાંચ વ્યક્તિઓનું જૂથ પણ હોઈ શકે.

- જૂથ પોતાની રીતે બચત કરે અન બચત ફંડમાંથી જૂથના સહ્યોને અંદરો-અંદર ધિરાણ કરે.

- જૂથ સક્ષમ થાય પછી ફરતું ભંડોળ મળે.

- જૂથને આર્થિક પ્રવૃત્તિ હાથ ઘરવા માટે બેંકમાંથી ધિરાણ પણ મળી શકે.

- જૂથને જરૂરી તાલીમ, કોશલ્ય વિકાસ માટેની તાલીમ, ઉત્પાદિત ચીજ-પસ્તુઓ માટે બજાર વ્યવસ્થા વગેરે આંતરમાળખાકીય સવલતો પણ યોજના હેઠળ મળી શકે.

સ્થોત્ર: (૧) સમાજ સુરક્ષા ખાતાની યોજનાકીય કામગીરી, જિલ્લા સમાજ સુરક્ષા અધિકારીની કાર્યાલાય, અમદાવાદ.

(૨) ગ્રામ વિકાસ વિભાગ, ગુજરાત રાજ્ય, ગાંધીનગર

પરિશિષ્ટ - ૨

વિકલાંગતા સબંધી ઘારાઓ

સંસદ ઝારા નિયુક્ત કાયદો, ન્યાય અને કંપની બાબતો ના ખાતાએ વિકલાંગતા સબંધી અને ભારતમાં વિકલાંગ બાબતોને જાણવા થોડા કાયદા ઘડ્યા હતા

તે ચાર કાયદાઓ ની ઝાખી (મેન્ટલ હેલ્થ એક્ટ, ૧૯૮૭, રિફેન્લીલિટેશન કાઉન્સિલ ઓફ ઇન્ડિયા એક્ટ-૧૯૮૨, ધ પર્સન્સ વીથ ડિસેબેલીટી એક્ટ-૧૯૮૫ અને નેશનલ ટ્રસ્ટ એક્ટ-૧૯૮૮) વાંચકોને કાયદા તથા તેના કારણો અને જ્યાલ આપવા ચાર પાનામાં આપવામાં આવે છે. વિસ્તાર તેના પેટા-મુદા સમજણ સાથે માટે વાચક મૂળને જુયે તેવી વિનંતિ છે

મેન્ટલ હેલ્થ એક્ટ, ૧૯૮૭ (૧૯૮૭ નો નંબર ૧૪) ૧

માનસિક માંદગીવાળી વ્યક્તિઓ ની સારવાર અને સંભાળ સબંધિત કાયદો સુધારવા અને સુગાઈત કરવા, તેમના સબંધે, તેમની બાબતોમાં, તે સબંધિત બાબતોમાં કે પ્રાસંગિક બાબતો માટેનો કાનૂન.

પ્રકરણ ૧ - પ્રાથમિક

૧ ટુંકુ શીર્ષક, વ્યાપ અને

આ કાનૂનને માનસિક સ્વાસ્થ્ય કાનૂન, ૧૯૮૭ કહેવાશે.

તેનો સમગ્ર ભારતમાં વ્યાપ રહેશે.

પ્રકરણ ૨ - માનસિક સ્વાસ્થ્ય સત્તાવાળાઓ

પેટામુદા :

માનસિક સ્વાસ્થ્ય સેવાઓ માટે કેદ્રિય સત્તા

માનસિક સ્વાસ્થ્ય સેવાઓ માટે રાજ્ય સત્તા

પ્રકરણ ૩ - માનસિક સારવારની હોસ્પિટલો અને નર્સિંગ હોમ

પ્રકરણ ૪ - માનસિક સારવારની હોસ્પિટલો તથા નર્સિંગ હોમમાં પ્રવેશ અને નિદાન

પેટામુદા :

ભાગ-૧ સ્થેચિક ધોરણે પ્રવેશ

ભાગ-૨ વિશિષ્ટ સંજોગામાં પ્રવેશ

ભાગ-૩ સ્વીકાર હુકમ

અ - અરજી આધારે સ્વીકાર હુકમ

બ - મેજિસ્ટ્રેટ સામે માનસિક અસ્વસ્થ વ્યક્તિને હાજર કરી સ્વીકાર હુકમ

ક - કેટલાક પ્રકારની માનસિક અસ્વસ્થ વ્યક્તિઓના પ્રવેશ તથા રાખવા માટેના વધારાની જોગવાઈ

દ - આ પ્રકરણ હેઠળના હુકો સબંધમાં પરચુરણ જોગવાઈએ

પ્રકરણ ૫ - માનસિક માંદી વ્યક્તિત્વોની તપાસ તેને રજા આપવી, ગેરહાજરીની રજા અને દૂર કરવી

પેટામુદ્દા :

ભાગ-૧ તપાસ

ભાગ-૨ રજા આપવી

ભાગ-૩ ગેરહાજરી ની રજા

ભાગ-૪ દૂર કરવી

પ્રકરણ ૬ - મિલકત ઘરાવનાર કહેવાતી માનસિક માંદી વ્યક્તિત્વ સબંધે જ્યાચિક તપાસ વ્યક્તિત્વનો કબજો અને તેની મિલકતનું સંચાલન

પ્રકરણ ૭ - માનસિક સારવારની હોસ્પિટલ કે નર્સીંગ હોમમાં રાખવામાં આવેલ માનસિક માંદી વ્યક્તિત્વના ખર્ચને જાળવવાની જવાબદારી

પ્રકરણ ૮ - માનસિક માંદી વ્યક્તિત્વના માનવ હકોથી રક્ષા (૮૧)

પ્રકરણ ૯ - સજાઓ અને વિધિ

પ્રકરણ - અન્ય

૧૯૮૭ ના કાયદા ૧૪ ના હેતુઓ તથા કારણોનું વિધાન

- માનસિક માંદગીથી પીડાતી વ્યક્તિત્વો તરફ સમાજનું વલણામાં ઠીક ઠીક પરિવર્તન આવ્યું છે અને હવે માનવામાં આવે છે કે આ માંદગી જો શકના તબક્કામાં તેનું નિદાન કરવામાં આવે તો, મટી શક તેવી હોવાથી તેના વિષે કોઈ નિદાભાવ રાખવાની જરૂર નથી આમ માનસિક માંદી વ્યક્તિત્વોને અન્ય માંદી વ્યક્તિત્વો જેમજ સારવાર આપવી જોઈએ અને તેમના આસપાસનું પર્યાવરણ શક્ય તેટલું સહજ રાખવું જોઈએ.
- ૧૯૧૨ ના ‘ઇન્ડિયન લ્યૂન્સી એક્ટ (૧૯૧૨નોઝ) ના અમલના અનુભવથી જણાયું છે કે તે હવે જરી-પૂરાણી બની ગયો છે પૈદકીય વિજ્ઞાનના ડક્પી વિકાસ તથા રોગના સ્વભાવ વિષે ની સમજ વધવાથી હવે એવી આવશ્યકતા ઊભી થઈ છે કે માનસિક માંદી વ્યક્તિત્વોની સારવાર આ નવા અભિગમ સાથે થઈ શકે તેવી સગવડ કરી આપતા નવો કાનૂન આવે.
- એવું પણ જરૂરી મનાયું છે કે
  - જેમના પાસે સ્થેચિછિક રીતે સારવાર મેળવવાની પૂરતી સમજ ન હોય તેવી માનસિક માંદી વ્યક્તિત્વોના માનસિક સારવારની હોસ્પિટલો તથા નર્સીંગ હોમના પ્રવેશને નિમંત્રિત કરવો અને તે ત્યા હોય ત્યારે તેમના અધિકારોનું રક્ષણ કરવું
  - જેઓ બીજાઓ માટે ભયજનક અથવા કંટાળાજનક બન્યા છે અથવા બની શકે તેવા માનસિક માંદા લોકોથી સમાજનું રક્ષણ કરવું.

- ચોગય કારણ વિના માનસિક સારવારની હોસ્પિટલ કે નર્સીંગ હોમમાં ગોંડી રાખવા સામે નાગરિકોનં રક્ષણ કરવું
  - જેઓ પોતાની અંગત બાબતોનું સંચાલન કરી શકવા અશક્તિમાન હોય તેવા માનસિક માંદા લોકોની સભાળ તથા રાખવાની સગવડો પૂરી પાડવી
  - માનસિક આરોગ્ય સેવાઓ માટે કેન્દ્રીય સત્તા તથા રાજ્ય સત્તાની સ્થાપના માટે સગવડ કરવી.
  - માનસિક માંદી વ્યક્તિનો માટે માનસિક સારવારની હોસ્પિટલ તથા નર્સીંગ હોમ શરૂ કરવા તેને લાયસન્સ આપવા અને નિમંત્રિત કરવા સરકારની સત્તાને નિયંત્રિત કરવી.
  - કેટલાક કિસ્સાઓમાં માનસિક માંદી વ્યક્તિનોને સરકારી ખરો કાનૂની મદદ કરવા વ્યવસ્થા કરવી.
૪. ખારડાનો મૂળભૂત હેતુ આ સૂચનોના અમલીકરણનો છે.

ધ રિહેબીલિટેશન કાઉન્સીલ ઓફ ઇન્ડિયા એક્ટ, ૧૯૯૨ (૧૯૯૨ નો નંબર-૩૪)

પુનર્વસન-વ્યાવસાયિકોની તાલીમને નિમંત્રિત કરવા અને કેન્દ્રીય પુનર્વસન રજિસ્ટર જાળવવા અને આ સંબંધી અન્ય બાબતો સાથે સંપર્ક રાખવા “ભારતીય પુનર્વસન કાઉન્સીલ” ને બંધારણ પુરુષ પાળવા આ કાયદો છે.

પ્રજાસત્તાક ભારતના જરૂરી વર્ષે ભારતની સંસદ દ્વારા આરીતે તે ઘડાયો છે.

પ્રકરણ ૧ - સંસદીય

દુંક શરીર્ષક અને આરંભ

૧. આ કાયદાને “ધ રિહેબીલિટેશન કાઉન્સીલ ઓફ ઇન્ડિયા એક્ટ ૧૯૯૨ તરીકે ઓળખવામાં આવશે.
૨. આ કાનૂન કેળું સરકાર તેના કાયદેસરના ગેઝેટમાં જાહેરાત દ્વારા જે તારીખ નક્કી કરશે ત્યારથી અમલમાં આવશે.

પ્રકરણ ૨

ભારતીય પુનર્વસન કાઉન્સીલનું બંધારણ અને કાયદેસરા અધ્યક્ષ અને સભ્યોની કચેરીના સભ્યો.

અપાત્રતા

સભ્યોની કચેરી છોડવી

વહીવટી સમિતિ અને અન્ય સમિતિઓ

સમિતિ

સભ્ય સચિવ અને કાઉન્સીલના સભ્યો

પુનર્વસન કાઉન્સીલનું વિસર્જન અને હક બદલી.

પ્રકરણ ૩ - કાઉન્સીલનાં કાર્યો

ભારતમાં પુનર્વસન માટે ચુનિવર્સિટીઓ વગેરે દ્વારા અપાયેલ ઉપાધિઓને માન્યતા.
ભારત બહારની સંસ્થાઓ દ્વારા અપાયેલ ઉપાધિઓને માન્યતા
અભ્યાસક્રમો તથા પરીક્ષા બાબતે માહિતી મેળવવાની સત્તા
પરીક્ષાઓમાં નિરીક્ષકો
મુલાકાતીઓની ચકાસણી
માન્યતા રદ કરવી
શિક્ષણનું ન્યૂનતમ ધોરણ
રજિસ્ટરમાં નોંધ
રજિસ્ટરમાં નોંધાયેલ વ્યક્તિઓના હકો
વ્યવસાયિક વર્તન અને રજિસ્ટરમાંથી નામ રદ કરવાં
રજિસ્ટરમાંથી રદ હુકમ સામે અપીલ
રજિસ્ટર
કાઉન્સીલ દ્વારા માહિતી પૂરી પાડવી અને તેનું પ્રકાશન
વિવિધ ગુનાઓનો સ્વીકાર
શુભ કે તુથ લીધેલ કાર્બોનું રક્ષણ
કાઉન્સીલના સભ્યો જાહેર સેવકો
નિયમો બનાવવાની સત્તા
ધારા બનાવવાની સત્તા
સંસદ સમલ નિયમો અને ધારા મૂકવા.

વિકલાંગ વ્યક્તિઓનો (સમાન તકો અધિકારોનું રક્ષણ અને સંપૂર્ણ સહભાગિતા) ધારો, ૧૯૯૫ - ૧૯૯૬ નો કમાંક

એશિયા અને પેસેફિક વિભાગમાં વિકલાંગ લોકોની પૂરેપૂરી સહભાગિતા અને સમાનતા વિશેના જાહેર ધોષણાપત્રને અસર આપવા માટેનો ધારો

એશિયા અને પેસેફિક વિભાગમાં ૧૯૯૩ થી ૨૦૦૨ ના વિકલાંગો માટેના દાયકાના શુભારંભ પ્રસંગે તા. ૧ થી ૫ ડિસેમ્બર ૧૯૯૨ માં ઐજિગ ખાતે એશિયા અને પેસેફિક માટેના આર્થિક અને સામાજિક પંચ દ્વારા ભરાયેતી સભાએ એશિયા અને પેસેફિક વિભાગના વિકલાંગ લોકોની સંપૂર્ણ સહભાગિતા અને સમાનતા વિશેની જાહેર ધોષણાપત્ર અપનાવ્યો હોવાથી

અને ભારતે સદર જાહેર ધોષણાપત્ર પર સ્વીકૃતિની મહોર માહેલી હોવાથી
તેમ જ સદરહુ જાહેર ધોષણાપત્ર અમલ કરવાનું આવશ્યક ગણાયેલું હોવાથી
પ્રજાસત્તાક ભારતના રક માં વર્ષમાં સંસદ દ્વારા તે નીચે મુજબ પસાર કરેલ છે.

પ્રકરણ ૧ - પ્રારંભિક

સંક્ષિપ્ત શીર્ષક વ્યાપ વિસ્તાર અને આરંભ

- આ ઘારને વિકલાંગ વ્યક્તિઓનો (સમાન તકો અધિકારોનું રક્ષણ અને સંપૂર્ણ સહભાગિતા) ઘારો ૧૮૮૫ કરી શકાશે.
- તે જમ્મુ અને કાશ્મીર રાજ્ય સિવાયના સમગ્ર ભારતમાં લાગુ પડે છે.
- તે કેન્દ્ર સરકાર અધિસૂચના ઢ્રારા જે તારીખ મુકરર કરે તે તારીખ થી અમલમાં આવશે.

પ્રકરણ ૨

કેન્દ્રીય સંકલન સમિતિ

પ્રકરણ ૩

રાજ્ય સંકલન સમિતી

પ્રકરણ ૪

વિકલાંગતાનું નિવારણ અને વહેલું નિદાન

પ્રકરણ ૫

શિક્ષણ

પ્રકરણ ૬

રોજગાર

પ્રકરણ ૭

સ્વફૃતિ સૂચક હકારાતમક કાર્ય

પ્રકરણ ૮

લેદભાવ

પ્રકરણ ૯

સંશોધન અને માનવશક્તિ વિકાસ

પ્રકરણ ૧૦

વિકલાંગ વ્યક્તિઓ માટેની સંસ્થાઓને માન્યતા

પ્રકરણ ૧૧

ગંભીર વિકલાંગતાઓ હોથ તેવી વ્યક્તિઓ માટે સંસ્થા

પ્રકરણ ૧૨

વિકલાંગ વ્યક્તિઓ માટેના મુખ્ય આચુકત અને આચુકતો

પ્રકરણ ૧૩

સામાજિક સુરક્ષા

પ્રકરણ ૧૪

સંકીર્ણ

**ધ નેશનલ ટ્રસ્ટ ફોર વેલફર ઓફ પર્સન્સ વીથ ઓફિસમ, સેરિબ્રેલ પાલ્સી,
મેન્ટલ રિટાઈશન એન્ડ મલ્ટીપલ ડિસેબીલીટી એક્ટ ૧૯૮૮
(૧૯૮૮નો નંબર ૪૪)**

મગજનો લક્ષ્યો, માનસિક મંદતા અને વિવિધ વિકલાંગતાવાળી વ્યક્તિઓના કલ્યાણ માટે રાખ્ટીય ટ્રસ્ટ નો કાચદો, ૧૯૮૮

મગજનો લક્ષ્યો, માનસિક મંદતા અને વિવિધ વિકલાંગતા વાળી વ્યક્તિઓના કલ્યાણ માટે તથા તે સંબંધિત બાબતો માટે રાખ્ટીય સ્તરની સંસ્થાનું બંધારણ પુરુષ પાળવા માટેનો કાચદો

ભારતીય સંસદ દ્વારા પ્રજાસત્તાકભારતના પચાસ વર્ષે તેને આ રીતે ઘડવામાં આવ્યો છે.

પ્રકરણ ૧ પ્રાથમિક

- આ કાનૂનને “ધ નેશનલ ટ્રસ્ટ ફોર વેલફર ઓફ પર્સન્સ વીથ ઓફિસમ, સેરિબ્રેલ પાલ્સી, મેન્ટલ રિટાઈશન એન્ડ મલ્ટીપલ ડિસેબીલીટી એક્ટ ૧૯૮૮” તરીકે ઓળખાશે.
- તેનો વ્યાપ જમ્બુ અને કાશ્મિર રાજ્ય સિવાય સમગ્ર ભારતમાં રહેશે.

પ્રકરણ ૨

નેશનલ ટ્રસ્ટ ફોર વેલફર ઓફ પર્સન્સ વીથ ઓરીઝન, સેરિબ્રેલ પાલ્સ મેન્ટલ રિટાઈશન એન્ડ મલ્ટીપલ ડિસેબીલીટી

પ્રકરણ ૩

બોર્ડની સત્તાઓ અને ફરજો

પ્રકરણ ૪

નોંધણી માટે વિધિ

પ્રકરણ ૫

સ્થાનિક સમિતિ

પ્રકરણ ૬

જવાબદારી અને નિરીક્ષણ

પ્રકરણ ૭

નાણા, હિસાબ વ્યવસ્થા અને ઓડીટ

પ્રકરણ ૮

પરચુરણ

સ્નોટ: (૧) વિકલાંગો માટેની વિવિધ કલ્યાણકારી યોજનાઓ, માહિતી ખાતું, ગુજરાત રાજ્ય, ગાંધીનગર,
જાન્યુઆરી-૨૦૦૩.

પરિશિષ્ટ - 3

વિકલાંગ ભાઈ-બહેનો તમારી મુંજવણ માટે માત્ર એક ફોન કરો.

- ❖ સરકારશ્રી તરફથી મળતા લાભ.
- ❖ વિકલાંગ કલ્યાણ ક્ષેત્રે કાર્યરત સરકારી અને સ્થેચિછક સંસ્થા-શાળાના નામ સરનામા.
- ❖ વિકલાંગ ઓળખ કાર્ડ અંગેની માહિતી.
- ❖ વિકલાંગ શિષ્યવૃત્તિ અંગેની માહિતી.
- ❖ વિકલાંગ સાધન સહાય કયાંથી મળશે.
- ❖ સંત સુરદાસ યોજનમાં મળતા લાભ.
- ❖ ભારત સરકારની વિવિધ યોજનાઓ.
- ❖ વિકલાંગોને રોજગારી માટે માર્ગદર્શન.
- ❖ મહર્ષિ અષ્ટાવક યોજનામાં મળતા લાભ.
- ❖ ઉપરાંત બધીજ યોજનાઓના અરજી પત્રક મેળવવા માટે.

નિયામક, સમાજ સુરક્ષા, ગુજરાત સરકારની માર્ગદર્શન આપતી

હેલ્પ લાઇન

નો સંપર્ક કરો.

૯૮૨૪૪ ૧૧૦૯૯

પરિશાષ્ટ - ૪

જો તમારા અધિકારો નકારવામાં આવી રહ્યા હોય તો,
તમે તેના વિશે કંઈક કરી શકો છો?

જો તમે વિકલાંગાતા ધરાવતી વ્યક્તિ હોવ અને તમારે વિકલાંગાતાને કારણે બેદભાવનો સામનો કરવો પડ્યો હોય તો, હવે તમે તમારી ફરિયાદના નિકાલ/નિવારણ માટે 'વિકલાંગ વ્યક્તિઓનો (સમાન તકો, અધિકારોનું રક્ષણ અને સંપૂર્ણ સહભાગિતા) ધારા, ૧૯૮૫' હેઠળ સહાય માંગી શકો છો.

સંપર્ક કરો:

વિકલાંગ વ્યક્તિઓ માટેના આચુક્તતશ્રી

ગુજરાત રાજ્ય.

પહેલો માર્ગ, જૂનું વિધાન સભા બિલ્ડિંગ,

ટાઉન હોલ પાસે, સેકટર-૧૭,

ગાંધીનગર-૩૮૨ ૦૧૭.

ફોન: ૨૩૨૫૭૪૫, ૨૩૨૫૭૪૭

આ ધારા હેઠળ આચુક્તતશ્રી, પોતાની મરજુથી અથવા પીડિટ/વ્યથિત વ્યક્તિની અરજુથી નીચેની બાબતોની ફરિયાદો જોશે:

- વિકલાંગ વ્યક્તિઓના અધિકારોનું વંચિત થવું.
- વિકલાંગ વ્યક્તિઓના કલ્યાણ અને અધિકારોના રક્ષણ માટે યથાયોગ્ય સરકાર અને સ્થાનિક સત્તાઓ દ્વારા કરવામાં આવેલા અથવા બહાર પાડવામાં આવેલા કાયદાઓ, નિયમો, પેટા-નિયમો, નિયમનો, કાર્યવાહક હુકમો, માર્ગદર્શનની રૂપરેખા અથવા સૂચનાઓનો અમલ ન થવો અને યથાયોગ્ય સત્તાઓ સાથે તે બાબતની વિચારણા હાથ ધરશે.

આચુક્તતશ્રી કરી શકે છે:

- વિકલાંગ વ્યક્તિઓ માટે ઉપલબ્ધ કરવામાં આવેલા અધિકારો અને સુવિધાઓને સલામત રાખવા પગલા લેશે.
- રાજ્ય સરકારો દ્વારા આપવામાં આવેલાં ભંડોળોના ઉપયોગ ઉપર અંકુશ નજર રાખશે.

પ્રતિભાવ માટેનું નમૂનાપત્રક

વાચકોને આ સ્વરૂપના હવે પછીના પ્રકાશનોમાં સુધારા-વધારા કરવાના તેઓના સૂચનાને સમાવવાનું અમારે માટે શક્ય બનાવવા આ નમૂનાનું પત્રક ભરવા નખ વિનંતી કરવામાં આવે છે

૧. માહિતી પુસ્તિકામાંની નીચેની વિગતો મારે માટે ઉપયોગી નીવડી હતી.

---

૨. આ પ્રકાશનના ભવિષ્યના પ્રકાશનોમાં નીચેની વિગતોને સમાવવામાં આવે તો તે મને ગમશે.

---

૩. જે વિગતો હું શોધતો હતો/શોધતી હતી તેનું સ્થાન મેળવવાનું મારે માટે સહેલું હતું કારણ કે

---

૪. જે વિગતો હું શોધતો હતો/શોધતી હતી તેનું સ્થાન મેળવવાનું મારે માટે મુશ્કેલ હતું કારણ કે

મોકલનારનું સરનામુઃ

તારીખ:

સહી:

કૃપા કરી આ પત્રક નીચેના સરનામે મોકલશો:

ઉન્નતિ - વિકાસ શિક્ષણ સંગઠન

જી-૧/૨૦૦ આગાંડ સોસાયટી,

અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૧૫.